

Az Európai Unió Hivatalos Lapja

C 192

Magyar nyelvű kiadás

Tájékoztatások és közlemények

54. évfolyam

2011. július 1.

Közleményszám	Tartalom	Oldal
I	<i>Állásfoglalások, ajánlások és vélemények</i>	
	ÁLLÁSFOGLALÁSOK	
	Régiók Bizottsága	
	90. plenáris ülés, 2011. május 11–12.	
2011/C 192/01	A Régiók Bizottsága állásfoglalása – A forradalmak hatásának és következményeinek kezelése a földközi-tengeri térségben	1
	VÉLEMÉNYEK	
	Régiók Bizottsága	
	90. plenáris ülés, 2011. május 11–12.	
2011/C 192/02	A Régiók Bizottsága véleménye – Az EU közbeszerzési politikájának modernizálása: egy hatékonyabb európai beszerzési piac felé	4
2011/C 192/03	A Régiók Bizottsága véleménye – Az EU fejlesztéspolitikája az inkluzív növekedés és a fenntartható fejlődés támogatására – Az EU fejlesztéspolitikájának hathatósabbá tétele	10

HU

 Ár:
3 EUR

(folytatás a túloldalon)

<u>Közlémenyszám</u>	Tartalom (folytatás)	Oldal
2011/C 192/04	A Régiók Bizottsága véleménye – A katasztrófákra adott uniós válasz erősítése felé	15
2011/C 192/05	A Régiók Bizottsága véleménye – A KAP jövője 2020-ig: az élelmezési, a természetes erőforrásokat érintő és a területi kihívások kezelése	20

III Előkészítő jogi aktusok

Régiók Bizottsága

90. plenáris ülés, 2011. május 11–12.

2011/C 192/06	A Régiók Bizottsága véleménye – A mezőgazdasági minőségrendszereket támogató ambiciózus európai politika	28
2011/C 192/07	A Régiók Bizottsága véleménye – Tejtermékcsomag	36

I

(Állásfoglalások, ajánlások és vélemények)

ÁLLÁSFOGLALÁSOK

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

90. PLENÁRIS ÜLÉS, 2011. MÁJUS 11–12.

A Régiók Bizottsága állásfoglalása – A forradalmak hatásának és következményeinek kezelése a földközi-tengeri térségben

(2011/C 192/01)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

ahogy e népek kifejezésre juttatják igényüket a tényleges demokrácia, a politikai pluralizmus, az alapvető szabadságjogok és az emberi jogok tiszteletben tartása iránt;

Humanitárius válság van kibontakozóban

1. aggodalommal figyeli a földközi-tengeri térség déli részén zajló változásokat és a bizonytalan helyzetet, és teljes mértékben támogatja a társadalmi, gazdasági és politikai reformfolyamatokat, amelyeknek valóban demokratikus működést, új stabilitást kell eredményezniük az érintett országokban, illetve azt, hogy a térségben élő nőknek és férfiaknak tényleges lehetőségük legyen a béke és a jólét kiépítésére; sajnálattal tapasztalja és élesen elítéli a térség bizonyos országaiban megfigyelhető erőszak minden formáját és az emberi jogok lábbal tiprását, és sürgeti az Európai Uniót, hogy a rá háruló felelősségnek eleget téve, támogassa a békés átalakulást és a demokratikus átmenetet;

2. aggodalommal tölti el az észak-afrikai események eredményeképpen kialakuló menekülthullám, amely közvetlenül érinti a térséghez legközelebb fekvő tagállamokat és azok helyi közösségeit; ezért hangsúlyozza: késedelem nélkül eleget kell tenni annak a konkrét formában megnyilvánuló szolidaritásra és a szükséges támogatásra vonatkozó kötelezettségnek, amelyet az Európai Unió és a tagállamok az Európai Tanács 2011. március 11-i nyilatkozatában és a 2011. március 24–25-i európai tanácsi következtetésekből vállaltak;

3. emlékeztet az RB Elnökségének 2011. március 4-i nyilatkozatára, ⁽¹⁾ amely támogatásáról biztosította az egész térség népeinek törekvéseit, és az RB nevében szolidaritást vállalt azzal,

4. megjegyzi azt is, hogy sokan gazdasági, politikai vagy társadalmi okokból költöznek az EU területére; elismeri, hogy vannak közöttük olyanok, akik a térségben kialakult rendkívüli helyzet miatt kényszerülnek lakóhelyük elhagyására, és joggal tarthatnak igényt menedékjogra és nemzetközi védelemre; emlékeztet arra, hogy a menedékhez való jogot többek között az Alapjogi Charta is garantálja, és az megfelel az EU és a tagállamok nemzetközi jogból adódó kötelezettségeinek;

5. elismeri, hogy a földközi-tengeri térség déli részén kialakult politikai és társadalmi instabilitás, amelyhez elnyomás, számos ágazatot érintő gazdasági nehézségek, valamint a környezet állapotának folyamatos romlása társul, a népességcsoportok térségen belüli és onnan induló migrációjának olyan jelentős hajtóerejévé vált, amely továbbra is ki fogja fejteni hatását, mivel egyre többen menekülnek a politikai bizonytalanság és a szegénység elől;

Közvetlen reakció a válságra

6. hangsúlyozza, hogy a romló humanitárius helyzetre közvetlenül és sürgősen reagálni kell, figyelembe véve az érintettek alapvető jogait és személyes helyzetét; megítélése szerint az EU, a tagállamok és az önkormányzati szintek összehangolt reakciójára van szükség, és megismétli, hogy az EU városainak és régióinak a szükséghelyzetek kezelésével és a polgári védelemmel kapcsolatos tapasztalatai az uniós intézmények és ügynökségek, illetve a tagállamok rendelkezésére állnak; az intézkedésekbe be kell vonni a civil társadalmat is, hogy ki tudjuk használni az érintett államok polgáraival való személyes kapcsolatokat;

⁽¹⁾ CdR 113/2011.

7. elengedhetetlennek tartja a valódi szolidaritást a menekült-hullámok által legközvetlenebbül érintett tagállamok és közösségek iránt, amelynek az operatív és pénzügyi felelősségi körök igazságos elosztásán kell alapulnia, a Szerződésekben foglaltaknak megfelelően, az EUMSZ 80. cikkének értelmében; arra kéri az EU-t és a tagállamokat, hogy intézkedéseiket folyamatosan alakítsák a változó helyzethez, egyaránt figyelembe véve a migráns vagy lakóhelyüket elhagyni kényszerült népességcsoportok és az őket segítő közösségek igényeit;

8. felkéri az EU helyi és regionális önkormányzatait, hogy támogassák a terhek megosztására irányuló cselekvési tervet, amely segítené a térségből érkező menekültek elhelyezését, és a válság által okozott humanitárius vészhelyzet kezelésére speciális szolidaritási alapot álltana fel; egyben arra kéri őket, szólítsák fel a tagállamokat – a tagállamok közötti szolidaritás elve alapján – a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlása esetén nyújtandó átmeneti védelem minimumkövetelményeiről, valamint a tagállamok e személyek befogadása és a befogadás következményeinek viselése tekintetében tett erőfeszítései közötti egyensúly előmozdítására irányuló intézkedésekről szóló 2001/55/EK tanácsi irányelvben szereplő mechanizmus életbe léptetésére, és ezáltal nyilvánítsák ki az Európai Unió őszinte elkötelezettségét a szolidaritási elv és a felelősségmegosztás iránt;

9. kéri, hogy a megfelelő alapok kiutalására várva a már meglevő pénzügyi eszközök révén mozgósítsanak minél előbb forrásokat az érintett területeken, hogy kezelni lehessen a migránsok beáramlása nyomán kialakult szükséghelyzeteket;

10. a rendkívüli helyzet által elsősorban érintett területek támogatására kompenzációs intézkedéseket javasol a helyi gazdaságok óriási veszteségeinek és az ezekre a gazdaságokra gyakorolt negatív hatások ellensúlyozása céljából, különösen az olyan kulcságazatokban, amilyen az idegenforgalom és a halászat;

11. ebben az összefüggésben azt javasolja, hogy vizsgálják felül a 2001/55/EK irányelvet annak érdekében, hogy pontosabban – esetleg a befogadó országok népességével arányban – határozza meg a migránsok „tömeges beáramlás”-ának fogalmát.

12. hangsúlyozza, hogy a tagállamok által hozott valamennyi intézkedésnek összhangban kell lennie az uniós joganyaggal, tiszteletben kell tartania a schengeni acquis-t, amely garantálja a polgárok szabad mozgását az EU területén, így az európai integráció vívmányainak lényeges tényezője, továbbá biztosítania kell a nemzetközi jogban és az EU-Szerződésekben, így különösen az Alapjogi Chartában foglalt alapvető emberi jogok érvényesülését;

13. üdvözli a schengeni rendszer közösségi jellegének védelmezésére irányuló európai bizottsági javaslatokat, amelyek biztosítani igyekeznek, hogy a schengeni rendszer által külső eseményekre adott szükséges reakciók átlátható, közös európai szabályokon alapuljanak, és ne korlátozzák indokolatlanul a határokon átnyúló létező együttműködést;

Hosszú távú reakció

14. minden eddiginél szilárdabb meggyőződése, hogy sürgősen szükség van szolidaritásra és igazságos felelősségmegosztásra épülő, átfogó, közös bevándorlási és menekültpolitikára; hangsúlyozza: elsőbbséget élvez, hogy a helyi és regionális önkormányzatokat vonják be a legális migrációval és a migránsok integrációjával kapcsolatos politikákba;

15. kiemeli, hogy minden lehetséges erőfeszítést meg kell tenni az illegális migráció és mellékhatásai visszaszorítására, különös tekintettel az emberkereskedelemre; támogatja visszafogadási megállapodások megkötését az EU és a térség országai között; szükségesnek tartja a FRONTEX mandátumának és szerepének felülvizsgálatát, beleértve ebbe az EU határain, köztük a Földközi-tenger partvidékén történő járőrözést lehetővé tevő pénzügyi, műszaki és humán erőforrásainak megerősítését;

16. csatlakozik azokhoz, akik a jelenlegi menedékjogi szabályozás felülvizsgálatát tartják szükségesnek, különös tekintettel a menedékjogi kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására szolgáló mechanizmusra, és felszólítja az uniós intézményeket és a tagállamokat: folytassák a munkát a közös európai menekültügyi rendszer teljes körű kialakítása érdekében; úgy véli, hogy az Európai Menekültügyi Támogató Hivatal értékes segítséget nyújt majd a legközvetlenebbül érintett tagállamoknak a migráció kezelésében;

17. meggyőződése, hogy a szabad és tisztességes választásokon és a jogállamiságon alapuló demokrácia, valamint a hatékony és demokratikus helyi és regionális közigazgatás a stabilitás és a politikai, illetve gazdasági fejlődés előfeltételei közé tartoznak az érintett országokban, és döntő szerepük van annak lehetővé tételében, hogy a polgárok saját hazájukban hasznosítsák tudásukat;

18. aláhúzza a bővítési és az európai szomszédsági politika keretén belül zajló kapacitásépítési programok gyakorlati hasznosságát, és a helyi közigazgatást támogató eszközkhöz kapcsolódó (LAF) kísérleti program konkrét példáját alapul véve ⁽²⁾ azt javasolja, hogy ennek megfelelő kezdeményezéseket dolgozzanak ki a Földközi-tenger déli partvidékének országai számára is, a helyi és regionális szintű kapacitásépítés támogatása érdekében;

19. észrevételezi a migráció és a fejlesztési politikák közötti kapcsolatot, és a térségben olyan gazdasági és társadalmi feltételek megteremtését támogató politikák kidolgozását tartja szükségesnek, amelyek fenntartható jövőt biztosítanak a helyi lakosságnak, ezáltal csökkentve a kivándorlást ösztönző tényezőket; különösen fontosnak tartja a szegénység csökkentését és a fiatalabb generáció számára történő munkahelyteremtést, és ezért a meglevő uniós források és tapasztalat teljes körű kiaknázása mellett száll síkra annak érdekében, hogy támogassuk az oktatást és a szakképzést ezekben az országokban;

⁽²⁾ Az RB már szorosan együttműködik az Európai Bizottsággal ennek a – jelenleg a tagjelölt és potenciális tagjelölt országokra korlátozódó – kísérleti programnak a támogatásában.

20. hangsúlyozza, milyen fontos az ezekkel az országokkal folytatott kereskedelem élénkítése és az ottani beruházások ösztönzése, továbbá kisvállalkozások létrehozását célzó mikro-hitel-mechanizmusok kialakítása, amelynek révén ezek az országok intenzívebbé tehetnék saját gazdasági növekedésüket és csökkenthetnék a szegénységet. Az Észak-Afrikával folytatott kereskedelem bővülése Európa számára is előnyökkel járna, ugyanis sok munkahely jönne létre az európaiak számára, és gyorsulna az EU gazdasági növekedése. Az RB ezért a megmaradt kereskedelmi akadályok lebontását célzó, megfelelő közös erőfeszítéseket sürget;

21. meggyőződése, hogy az Unió a Mediterrán Térségért (UMT) fontos szerepet játszhatna a migráció és következményei kezelésében, ha az összes érintett fél részéről megkapná a szükséges politikai támogatást és a megfelelő forrásokat; kiemeli ebből a szempontból azt a hozzájárulást, amelyről a helyi és regionális önkormányzatok euromediterrán közgyűlése (ARLEM) gondoskodhat, ha megkönnyíti az együttműködést és a tapasztalatcserét a helyi és regionális önkormányzatok között; javasolja, hogy az ARLEM közgyűlés körütekintően mérlegelje a helyzetet, és prioritásai közé vegye fel a kibontakozó eseményekre adandó megfelelő válaszokat, és hatáskörén belül tegye meg a szükséges lépéseket az érintett országok demokratizálódási folyamatának aktív támogatására;

22. emlékeztet arra, hogy a városi és regionális szintű diplomácia hozzájárulhat a folyamatban lévő demokratizálódás előmozdításához és megszilárdításához, segítheti a nyilvánosság bevonását és javíthatja az emberek kapcsolatát az őket irányító kormányzatokkal;

23. felszólítja az Európai Bizottságot annak biztosítására, hogy elkövetkező politikai kezdeményezései⁽³⁾ révén lerakja az alapot az átfogó reakciók kialakításához, beleértve a helyi és regionális önkormányzatok szerepe és hozzájárulása iránti fogékonyságot, valamint azt, hogy a bevándorlási és menekültügyi, a külkapcsolati és a fejlesztési politikák közötti további szinergiák kialakítására a helyi és regionális szinttel való szoros együttműködésben kerül sor;

24. felkéri az RB elnökét, hogy ezt az állásfoglalást terjessze az Európai Tanács elnöke, az Európai Parlament, az Európai Bizottság, az EU Tanácsának magyar elnöksége, az Európai Külügyi Szolgálat, az ENSZ menekültügyi főbiztosa, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság, az UMT társelnöksége és titkársága, az UMT parlamenti közgyűlése és az ARLEM elé.

Kelt Brüsszelben, 2011. május 12-én.

*a Régiók Bizottsága
elnöke*

Mercedes BRESSO

⁽³⁾ Gondolunk itt például az európai szomszédságpolitika felülvizsgálatára, az éves migrációs és menekültügyi jelentésre, a fokozott EU-n belüli szolidaritásról szóló közleményre, a fejlesztést szolgáló migrációról és mobilitásról szóló közleményre, valamint a migráció átfogó megközelítésére.

VÉLEMÉNYEK

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

90. PLENÁRIS ÜLÉS, 2011. MÁJUS 11–12.

A Régiók Bizottsága véleménye – Az EU közbeszerzési politikájának modernizálása: egy hatékonyabb európai beszerzési piac felé

(2011/C 192/02)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

- örömmel veszi, hogy az Európai Bizottság a kkv-ket az uniós gazdaság gerincének tekinti, és úgy véli, hogy a munkahelyek megőrzéséhez alapvetően fontos, hogy a kkv-k könnyen hozzáférhessenek a közbeszerzési eljárásokhoz. Ezért fontos, hogy amennyire csak lehet, hársítsák el azokat az akadályokat, amelyekbe az ajánlattételi felhívásokra jelentkező kkv-k ütköznek.
- úgy véli, hogy az Európai Bizottságnak ajánlatos ösztönöznie azt, hogy nemzeti szinten az ajánlattevők úgynevezett közbeszerzési igazolványokat (lehetőség szerint elektronikus bejegyzési rendszer formájában) igényelhessenek, illetve hogy egységesítsék az ilyen igazolványok tartalmát és használatát. Ez a dokumentum igazolná, hogy a vállalkozó rendelkezik azokkal a nyilatkozatokkal és írásos igazolásokkal, amelyeket az ajánlatkérő szervek a közbeszerzések alkalmával általában kérnek. Ha a vállalkozó egyszer már megszerezte az igazolványt, nem kell újra és újra ugyanazokat a nyilatkozatokat és írásos igazolásokat benyújtania. Ez a közbeszerzési eljárásokban gyakran részt vevő vállalkozók számára sok időt és pénzt takarít meg.
- nagyra értékeli azt a lehetőséget, hogy az innovációs, társadalmi, fenntarthatósági és környezetvédelmi célkitűzéseket közbeszerzések útján valósítsák meg. Az említett célkitűzések elérését korlátozza az a feltétel, hogy az ajánlattevőkkel szemben támasztott követelményeknek és kívánalmaknak kapcsolatban kell állniuk a szerződés tárgyával. Ezért nem kellene követelménynek tekinteni a szerződés tárgyával való kapcsolatot.

Előadó	Henk KOOL (NL/PES), Hága város önkormányzatának tagja
Referenciaszöveg	Az Európai Bizottság zöld könyve az EU közbeszerzési politikájának modernizálásáról: Egy hatékonyabb európai beszerzési piac felé COM(2011) 15 végleges

I. A JAVASLATOKHOZ FÜZÖTT MEGJEGYZÉSEK

1. A Régiók Bizottsága üdvözli, hogy az Európai Bizottság „Egy hatékonyabb európai beszerzési piac felé” címmel zöld könyvet adott ki az EU közbeszerzési politikájának modernizálásáról, melyben figyelmet szentel a helyi és regionális önkormányzatoktól és más ajánlatkérő szervektől érkező észrevételeknek a közbeszerzési irányelvek modernizálását, pontosítását és egyszerűsítését, valamint az ezzel kapcsolatos költségmegtakarítást illetően.

2. Az RB egyfelől úgy véli, hogy a 2004/18/EK irányelv (a továbbiakban: „az irányelv”) helyenként túlságosan részletes, és ajánlja az Európai Bizottságnak, hogy – ahol csak lehet – egyszerűsítse az irányelvet.

3. Másfelől azt ajánlja, hogy szükség szerint tegyék egyértelműbbé az irányelvet, melyet lényeges szempontok vonatkozásában az Európai Bíróság konkrét tartalommal töltött meg. Az ítélkezési gyakorlatból származó legfontosabb jogszabályok további szigorítás nélküli kodifikációját az RB igen kívánatosnak tartja. Kéri egyben, hogy B-szolgáltatások, támogatások, földügyletek, az ajánlatkérő szervek közti szerződések és küszöbérték alatti szerződések esetében ne legyen érvényes a közbeszerzési kötelezettség, illetve az átláthatósági kötelezettség, ha nincs szó határokon átnyúló érdekekről.

4. Úgy véli, hogy az optimálisan működő belső piac megvalósításához fontos, hogy ösztönözzük mind az ajánlatkérő szervek, mind pedig a piaci résztvevők szakértelmét. Az RB ajánlja, hogy az Európai Bizottság hozzon (vagy hozasson) létre országos tudásközpontokat és egy átfogó európai tudásközpontot. Ezeket a központokat a már létező nemzeti hálózatok keretében kellene létrehozni. Az ilyen központok segíteni is tudnának az ajánlatkérő szervezeteknek abban, hogy megvalósítsák az innovációval, a szociális közbeszerzéssel, a fenntarthatósággal és a környezetvédelemmel kapcsolatos célkitűzéseket. A központok használata ne legyen kötelező. A helyi önkormányzatok dönthessenek szabadon ebben a kérdésben.

II. AJÁNLÁSOK

Kis- és középvállalkozások (kkv-k)

5. Az RB örömmel veszi, hogy az Európai Bizottság a kkv-ket az uniós gazdaság gerincének tekinti, és úgy véli, hogy a munkahelyek megőrzéséhez alapvetően fontos, hogy a kkv-k könnyen hozzáférhessenek a közbeszerzési eljárásokhoz. Ezért

fontos, hogy amennyire csak lehet, hárítsák el azokat az akadályokat, amelyekbe az ajánlattételi felhívásokra jelentkező kkv-k ütköznek.

6. Fontos, hogy a vállalkozásoknak a szerződésekért folytatott versennyel járó költségei minél alacsonyabbak legyenek. Ezért támogatja azt az európai bizottsági javaslatot, hogy az ajánlatkérők lehetőség szerint elégedjenek meg egy önbevallással, és csak a kiválasztott ajánlattevőket vagy a sikeres pályázót kérjék fel arra, hogy nyújtsa be az eredeti dokumentumokat.

7. Az RB úgy véli, hogy az Európai Bizottságnak ajánlatos ösztönöznie azt, hogy nemzeti szinten az ajánlattevők ügyvezetett közbeszerzési igazolványokat (lehetőség szerint elektronikus bejegyzési rendszer formájában) igényelhessenek, illetve hogy egységesítsék az ilyen igazolványok tartalmát és használatát. Ez a dokumentum igazolná, hogy a vállalkozó rendelkezik azokkal a nyilatkozatokkal és írásos igazolásokkal, amelyeket az ajánlatkérő szervek a közbeszerzések alkalmával általában kérnek. Ha a vállalkozó egyszer már megszerezte az igazolványt, nem kell újra és újra ugyanazokat a nyilatkozatokat és írásos igazolásokat benyújtania. Ez a közbeszerzési eljárásokban gyakran részt vevő vállalkozók számára sok időt és pénzt takarít meg. A szükséges igazolások érvényességi idejének korlátai miatt a közbeszerzési igazolvány is meghatározott ideig lenne érvényes, ami erősíti megbízhatóságát. Helyi és regionális szinten elvétele már léteznek hasonló rendszerek, és az eddigi tapasztalatok kedvezőek. Természeténél fogva a „közbeszerzési igazolvány” nem járhat nagy költségekkel.

8. Nem tanácsos több ajánlatkérő szerv között feleslegesen összefogni a szerződéseket, vagy egybefogni az eltérő jellegű szerződéseket, mivel a komolyabb szerződések szigorúbb kritériumokkal járhatnak. Az RB ezért ajánlja, hogy Európai Bizottság tudatosítsa ezt a kkv-k számára meglévő problémát, a preambulumban vagy egy megfelelő szakpolitikai dokumentumban pedig hangsúlyozzák a tételekre bontás szabályainak jelentőségét.

9. A kkv-k előnyére válik, ha több lehetőség van a tárgyalásos eljárás alkalmazására. Egy ilyen eljárás mind az ajánlatkérő szervek, mind az ajánlattevők számára bizonyos fokú rugalmasságot biztosít. A kkv-k ugyanis nem a közbeszerzési eljárásra, hanem termékük/szolgáltatásuk ismeretére helyezik a hangsúlyt. Az RB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy szokásos eljárás-ként engedélyezze a tárgyalásos eljárás alkalmazását. Ezt ugyanúgy kellene szabályozni, mint a 2004/17/EK (közüzemi) irányelvben, ahol is a közbeszerzésben részt vevő önkormányzatok választják ki azt a közbeszerzési formát, amely megítélésük szerint a legjobban illik az aktuális közbeszerzéshez. Az RB javasolja, hogy minden párhuzamos eljárást egyszerűsítsenek le.

10. A jelenlegi nem nyilvános eljárás hátrányos lehet a kkv-knak. A nem nyilvános eljárások első szakaszában (kiválasztás) jelenleg csak a vállalkozással kapcsolatban lehet elvárásokat és kívánalmakat megfogalmazni. A kiválasztási szakaszban többnyire az üzemeltető elért eredményei és a projekt megvalósításával kapcsolatos tapasztalatai felől érdeklődnek. A nagyobb vállalkozások általában több projektet valósítottak meg, mint a kkv-k, így több megfelelő referenciaszerződést tudnak benyújtani, következésképpen nagyobb esélyük van arra, hogy kiválasszák őket. Ezért az RB javasolja, hogy a nem nyilvános eljárás első szakaszában legyen lehetőség (bizonyos) odaítélési kritériumok vizsgálatára is.

Rugalmasság

11. Az RB ajánlja, hogy több rugalmasságot tegyenek lehetővé a közbeszerzési eljárásokban.

12. A beszerzési jog összetett, és az ajánlattevőnek csak korlátozott lehetősége van az ajánlat hiányosságainak pótlására. Ennek hátterében többek között a (nemzeti) joggyakorlat és az ajánlatkérő szervnek az illető közbeszerzési dokumentumokban megfogalmazott elvárásai állnak. Ezért az RB ajánlja, hogy az új irányelvben vagy ennek preambulumban részletesebben határozzák meg, hogy az ajánlattevőknek mely hiányosságokat szabad pótolniuk, és mely kiegészítések/kiigazítások megengedhetők.

13. Az ajánlatkérő szervnek szüksége lehet arra, hogy az ajánlattevők kérdései kapcsán a közbeszerzési eljárás során módosítsa/kiigazítsa megbízási szerződését. A szerződés jelentős módosítása esetén jelenleg le kell állítani a pályázatot, majd új közbeszerzési eljárást kell indítani. Az RB ezért azt ajánlja, hogy dolgozzanak ki egy egyszerű módszert a szerződések ajánlatkérő általi módosítására – például egy hivatalos helyesbítés révén, amely valamelyest meghosszabbítaná a pályázatok benyújtási határidejét.

14. A teljesítés során kiderülhet, hogy az ajánlatkérő szerv figyelmen kívül hagyott valamilyen szempontot, amelyet – ha nem is minősíthet váratlannak és szükségszerűnek – ki szeretne igazítani. Az RB szerint ezért tanácsos lazítani a többletmunkára vonatkozó jelenlegi szabályokon. Engedni lehetne például, hogy a szerződés bizonyos százalékát többletmunkaként odaíthessék az eredeti vállalkozónak anélkül, hogy meg kellene felelni az irányelv 31. cikkében foglalt feltételeknek.

15. Az RB sürgeti az Európai Bizottságot, hogy az új irányelvbe egy sokkal rugalmasabb rendelkezést foglaljon bele a keretmegállapodásokra vonatkozóan. A keretmegállapodásokat ugyanúgy kellene szabályozni, mint ahogyan a közüzemi irányelvben szerepel, azaz az általános irányelvben foglaltaknál sokkal rugalmasabban. A megállapodások érvényességi idejére vonatkozó rendelkezés, valamint az a korlátozás, hogy csak kivételes esetben lehet két szállító egy keretmegállapodáson belül, szükségtelen, ezért ki kell húzni.

Az innováció, a szociális közbeszerzés, a fenntarthatóság és a környezetvédelem ösztönzése közbeszerzések révén

16. Az RB üdvözli, hogy az Európai Bizottság a zöld könyvben figyelmet fordít a környezetvédelemmel, a társadalmi

befogadás támogatásával, a fogyatékkal élők számára a hozzáférhetőség javításával és az innováció erősítésével kapcsolatos célkitűzések elérésére.

17. Az RB hangsúlyozza, hogy az Európa 2020 stratégia sikere nagyban függ attól, hogy a helyi és regionális önkormányzatoknak sikerül-e olyan új, innovatív megoldásokkal előállniuk, amilyeneket a kiemelt kezdeményezések célul tűznek ki. Új, innovatív megoldások nem születnek maguktól. Az európai beszerzési szabályok reformjának növelnie kell a települési önkormányzatok és egyéb közszereplők stratégiai dinamizmusát és az új megoldások létrehozásában játszott szerepét.

18. Az RB hangsúlyozza, hogy a beszerzési szabályok reformja során növelni kell a közhatóságok szerepét az innovációk előmozdításában. Olyan feltételeket kell teremteni, amelyek az összetett társadalmi problémák kezelését célzó nagy, több millió eurós, kockázatvállaló konzorciumokban megvalósuló fejlesztési projektek számára is megfelelőek. Ezekhez fontos, hogy az önkormányzatoknak és egyéb közszereplőknek lehetőségük legyen arra, hogy a szükséges szakértelmet a saját költségükön vállalkozások és más szereplők bevonásával biztosítsák. Ilyen esetben a szokásos versenyeztetési eljárás nehezen alkalmazható, sőt lehetetlen. Amikor valami teljesen újat hozunk létre, fontos, hogy a versenyeztetési szabályok sérelme nélkül, tárgyalás révén össze lehessen hozni a szükséges szaktudás birtokában lévő különféle szereplőket, és különösen lehetővé tenni a kisvállalkozások részvételét.

19. Az RB nagyra értékeli azt a lehetőséget, hogy az innovációs, társadalmi, fenntarthatósági és környezetvédelmi célkitűzéseket közbeszerzések útján valósítsák meg. Az említett célkitűzések elérését korlátozza az a feltétel, hogy az ajánlattevőkkel szemben támasztott követelményeknek és kívánalmaknak kapcsolatban kell állniuk a szerződés tárgyával. Ezért nem kellene követelménynek tekinteni a szerződés tárgyával való kapcsolatot. Így az ajánlatkérő szervek maguk dönthetnének arról, hogy eltekintenek-e a szerződés tárgyával való kapcsolattól a szóban forgó szempontok tekintetében, és hogy mely kritériumokat alkalmazzák, mivel a körülmények tagállamonként igen különbözőek. Az RB ajánlja, hogy ezt építsék bele az új irányelvbe.

20. Egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy az állami szervek jelentősen hozzájárulhatnak az Európa 2020 stratégiai céljainak eléréséhez azáltal, ha vásárlóerejüket olyan áruk és szolgáltatások beszerzésére fordítják, amelyek magasabb „társadalmi értékkel” rendelkeznek, például az innováció ösztönzése, a környezet védelme, az éghajlatváltozás elleni küzdelem, illetve az energiafogyasztás csökkentése, a foglalkoztatás, a közegészség és a szociális feltételek javítása vagy az egyenlőségnek a hátrányos helyzetű csoportok bevonása mellett történő növelése szempontjából. Meg kell találni az egyensúlyt a fenti célok, az objektivitás és a megkülönböztetésmentesség között, törekedve a tisztességes versenyre és a kkv-k megfelelő hozzáféréseinek lehetővé tételére. Ezenkívül fontos, hogy a területi önkormányzatok közbeszerzési eljárásaikban az uniós minimumszabályoknál szigorúbb kritériumok teljesítését

írassák elő. Az RB kéri mindazonáltal az Európai Bizottságot, hogy az új közbeszerzési irányelvek kialakításakor tegyen lehetővé bizonyos mozgásteret az ajánlatkérő szervek számára. Ez úgy érhető el, ha az állami szervektől egyrészt megkövetelik, hogy közbeszerzéseikben támogassanak egyes „társadalmi értékkel” bíró szolgáltatásokat, másrészt viszont mozgásteret biztosítanak számukra olyan formában, hogy egy listáról választhassanak egy vagy több lehetőséget.

21. Az RB ajánlja az Európai Bizottságnak, hogy fokozottan tudatosítsák a tartósan munkanélküliek, a fogyatékkal élők és a gyakornokok bevonását, és keressenek új utakat foglalkoztatásuk elősegítéséhez is. Ennek megfelelően az ajánlatkérő szervek a közbeszerzési pályázataikban odaítélési kritériumként vagy teljesítési feltételként említhetnék, ha kívánják, hogy annak a vállalkozásnak, amelynek a szerződést odaítélik, a szerződés értékének meghatározott százalékát a szóban forgó célsoporknak a szerződés teljesítése keretében vagy a vállalkozás más tevékenységeiben való alkalmazására kell fordítaniuk. Ezeknek az elvárásoknak önkéntes alapúaknak kell maradniuk uniós szinten, a helyi és regionális önkormányzatoknak pedig rugalmasnak kell maradniuk, hogy a közbeszerzéssel megvalósítani kívánt különböző politikai célokat azonosíthassák, és egyidejűleg a lehető legjobb ár-érték arányra törekedhessenek.

22. Az RB szerint a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlat odaítélési kritériuma kitűnően alkalmas eszköz az innovációval, a szociális közbeszerzéssel, a fenntarthatósággal és a környezetvédelemmel kapcsolatos célkitűzések megvalósítására. Az Európai Bizottságnak arra a kérdésére, hogy a „legalacsonyabb ár” kritériumát bizonyos kategóriák esetében meg kell-e szüntetni, az RB válasza nemleges. A szóban forgó célkitűzések ugyanis – minimumkövetelmények formájában – ennél a kritériumnál is szerepet játszhatnak. Fontos, hogy az ajánlatkérő szervek e tekintetben a szerződés függvényében választhassanak. Megemlítendő még, hogy az ajánlatkérő szerveknek gyakran megvalósítási célokat is el kell érniük, amelyeket szintén figyelembe kell venni az odaítélési kritérium megválasztásának mérlegelésekor.

23. Az ajánlatkérő szervek nem tudják mindig az ellátási lánc egészében felügyelni a közbeszerzési követelmények betartását. Nehezen ellenőrizhető például, hogy egy harmadik országbeli termelési folyamatban került-e sor gyermekmunkára. Az RB felhívja az Európai Bizottság figyelmét erre a problémára.

Új eljárások

24. Az RB ajánlja, hogy az új irányelvbe építsenek bele néhány új eljárást. A következőkről van szó: „az A-szolgáltatások piactere”, a polgárok választásán alapuló modell és az ingadozó árú szerződésekre vonatkozó eljárás.

25. Az A-szolgáltatások piactere. Néhány tagállamban a rendszer a B-szolgáltatások tekintetében jelenleg a következőképpen működik: Nem egy teljes keretszerződésre indítanak

közbeszerzést, hanem minden egyes külön szerződést közzétesznek egy úgynevezett (digitális) piactéren. A piactéren tehát nagyon sok külön szerződés található. Az érdeklődők szerződésenként reagálhatnak. Minden szerződéshez sorrendet állítanak fel a megajánlott árak alapján. Majd minőségi szempontok szerint megvizsgálják és megítélik az öt legolcsóbb ajánlattevőt. Az az ajánlattevő kapja meg a szerződést, amelyik az öt pályázó közül a gazdaságilag legelőnyösebb ajánlatot adta. Az A-szolgáltatások piactérének előnye, hogy növeli az alkalmazottakat nem foglalkoztató önálló vállalkozók esélyeit. Javasoljuk tehát, hogy az A-szolgáltatásokhoz is dolgozzanak ki ilyen rendszert.

26. A polgárok választásán alapuló modell. Ez a modell egy eljárást képvisel, amely olyan szerződések esetében jelent megoldást, amikor fontos, hogy a polgárok szabadon választhassanak meg egy adott vállalkozást. Ilyen helyzet többek között a személyes szolgáltatásokra vonatkozó szerződéseknél áll fenn. Olyan rendszerről van szó, amelyben minden olyan ajánlattevő, amelyik megfelel a minőségi kritériumoknak és elfogadja az ajánlatkérő szerv által meghatározott (maximum) árat, keretszerződést kap. Ezután a polgárok dönthetnek arról, hogy melyik szervezettől kívánják igénybe venni a személyes szolgáltatást.

27. Az ingadozó árú szerződésekre vonatkozó eljárás. Egyes piacokat, például az energiapiacot, ingadozó árak jellemzik. Az ilyen piacokkal kapcsolatos szerződéseknél ésszerű minél rövidebb fellebbezési határidőt megállapítani. A pályázók ajánlatai ugyanis az ajánlattétel napján érvényes energiaárakon alapulnak. Javasoljuk, hogy az új irányelv az ilyen piacok tekintetében megfelelően kiigazított fellebbezési határidőkről rendelkezzen.

A küszöbértékek módosítása

28. Az RB üdvözli, hogy az Európai Bizottság megfontolást tárgyává teszi a küszöbértékeket. Az RB ajánlja, hogy az új küszöbértékek meghatározása előtt vizsgálják meg, hogy mely küszöböknél van szó külföldi érdekről. Ez azt jelenti, hogy a beszerzési és szolgáltatási küszöbértékek a jelenleginél jóval magasabb szinten kerülnek meghatározásra. Ha feltételezhető, hogy nincs szó külföldi érdekről, az ajánlatkérő szerveket meg lehet kímélni az európai közbeszerzési eljárás terheitől. Az RB úgy véli, hogy a jóval magasabb küszöbértékek szükségességének meg kell jelennie a közbeszerzésről szóló WTO-megállapodás bármely újratárgyalásában.

Az átláthatóság elve

29. Általánosságban. Nem mindig világos, hogy határokon átnyúló érdekről van-e szó. Ez sok esetben piackutatást igényel, ami pedig többletköltséggel jár az ajánlatkérő szervek számára. Hasznos volna – mivel az ajánlatkérő szerveknek nagyobb biztonságot nyújtana – annak egyértelművé tétele, mi értendő azon, hogy „határokon átnyúló”. Ezért az RB ajánlja, hogy az Európai Bizottság állítson össze egy jegyzéket az olyan területekről/piacokról, amelyek tekintetében szerepet játszik a határokon átnyúló szempont. Különbséget kell tenni abban is, hogy ez az egész tagállamra vagy csak a határvidékekre érvényes.

30. Az RB „nem”-mel válaszol az Európai Bizottságnak arra a kérdésére, hogy nem kellene-e arra kötelezni az ajánlatkérő szerveket, hogy nagy értékű szerződések esetén több nyelven fogalmazzák meg az ajánlati feltételeket, illetve idegen nyelvű ajánlatokat is fogadjanak. Ez jelentősen növelné az adminisztratív terheket, és valószínűleg csak igen szerény eredménnyel járna a külföldi ajánlatok támogatását illetően.

31. Az európai küszöbérték alatti szerződések. Az RB úgy véli, hogy az európai küszöbérték alatti szerződésekre nem kellene alkalmazni a „határokon átnyúló” fogalmat. A jelenlegi gyakorlatból ugyanis kiténik, hogy az európai küszöbértéket túllépő szerződések között csak igen kevés olyan van, amelyre külföldi pályázók tettek ajánlatot. Az RB ajánlja, hogy az Európai Bizottság folytasson vizsgálatot az ezzel kapcsolatos számértékek kimutatására. Ennek függvényében lehet majd meghatározni, hogy kell-e egyáltalán foglalkozni az európai küszöbérték alatti szerződések „határokon átnyúló” kategorizálásával.

32. Kizárt szerződések. Nem világos, hogy a kizárt szerződéseknél mennyiben játszik szerepet az átláthatóság elve. Egyes kivételek, például a szolgáltatásokra vonatkozó koncessziós megállapodások esetében ez kézenfekvőbb, míg más kivételekre, például a munkaügyi megállapodásokra és a földügyletekre, nem kellene, hogy érvényes legyen az átláthatóság elve. Az RB kéri, hogy az Európai Bizottság tegye egyértelművé, mely kizárt szerződésekre érvényes az átláthatóság elve.

33. B-szolgáltatások. Az RB ajánlja, hogy azok a B-szolgáltatások, amelyek az A- és B-szolgáltatások jegyzékének értékelése után kerültek a B-szolgáltatások listájára, ne tartozzanak az átláthatósági elv hatálya alá, és javasolja, hogy ezt az Európai Bizottság építse bele az új irányelvbe.

Az A- és B-szolgáltatások új rendszerezése

34. Az RB arra szólít fel, hogy őrizzük meg a jelenlegi A és B szolgáltatási kategóriákba történő felosztást. A B-szolgáltatások listájához azok a területek tartoznak, amelyek nem a határokon átnyúló versenyre vonatkoznak, illetve azok, amelyek olyan személyes elemeket tartalmaznak, hogy nem kívánatos az európai közbeszerzés, mint például az egészségügyi vagy a szociális szolgáltatásoknál. Ez utóbbi esetben azon van a fő hangsúly, hogy a megbízó, illetve a felhasználó/beteg bízjon a szerződést végrehajtó személyben. Ezek gyakran szubjektív kritériumok, amelyek nem illenek egy közbeszerzési eljárásba. Az RB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a határokon átnyúló kereskedelemre nem alkalmas A-szolgáltatásokat helyezze át a B-szolgáltatások listájára. Emellett arra kéri az Európai Bizottságot, hogy fejlesszen ki olyan eszközöket, amelyek megkönnyítik a helyi és regionális önkormányzatok számára annak eldöntését, hogy a konkrét közbeszerzési pályázatokra az A- vagy a B-szolgáltatások melléklete vonatkozik-e.

35. Az RB sürgeti az Európai Bizottságot, hogy értékelje ki a közös közbeszerzési szójegyzéket (CPV). A CPV-kódok és a hozzá tartozó szolgáltatások nehezen értelmezhetők és kérdéseket vetnek fel. Az RB világos magyarázatot vagy útmutatót kér a CPV-kódokhoz.

Kizárások

36. Az RB ajánlja, hogy fordítsanak figyelmet a kizárt szerződésekkel kapcsolatos szabályokra. Mérlegelni kell a szabályok egyértelműsítését és kiegészítését. Nem világos például, hogy mely pénzügyi szolgáltatások tartoznak a 16. cikk d) pontjának kivételeihez, és mikor beszélhetünk A-szolgáltatásról a pénzügyi szolgáltatások vonatkozásában (6. kategória).

37. Az RB az új irányelvben egy kizárás bevezetését kéri az ajánlatkérő szervek közötti szerződések esetére. Mivel a kormányzatok kötelessége, hogy felelős módon kezeljék a polároktól származó adóbevételt, kívánatos, hogy a kormányzatok – költségterítés ellenében – közbeszerzési kötelezettség nélkül igénybe vehessék egymás szakértelmét. Az ilyen kizárás jelentős mértékben javítaná az EU jogi keretének koherenciáját, és megoldást nyújtana a helyi és regionális önkormányzatok közbeszerzéssel kapcsolatos egyik legsürgetőbb aktuális problémájára.

38. Az ajánlatkérő szervek komoly gondokba ütköznek az ikt-rendszerekkel kapcsolatos közbeszerzéseknél. Az ajánlatkérő szervek ikt-környezete különböző, egymással összefüggő rendszerekből áll. Következésképpen a kiegészítő szerződések, például a külön licencekre és a megfelelő új modulokra nem lehet minden további nélkül pályázatot kiírni: súlyos nehézségek jelentkezhetnek mind technikai, mind költség szempontból. Ezért az RB ajánlja, hogy az Európai Bizottság vizsgálja meg, nem lehet-e az új irányelvben ilyen értelemben kibővíteni a kivételek lehetőségét és/vagy új eljárást bevezetni az ikt-rendszerekre, amelynek során a verseny nem a gyártó, hanem a beszállító szintjén zajlik egy konkrét márkára irányuló kereslet kielégítése érdekében.

39. Az RB egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy ösztönözni kell az innovációt. A közbeszerzési jog miatt az ajánlatkérő szervek nem tudnak minden további nélkül új innovatív termékeket beszerezni. Az RB javasolja az Európai Bizottságnak, hogy keresse a lehetőségeket a mentesítésre, például olyan mentesítésre, amely két évig lehetne érvényben attól a naptól számítva, hogy a találmányra megadták az elismert szabadalmat.

Előzetes teljesítmény (past performance)

40. Az RB úgy véli, hogy az ajánlatkérő szervezeteknek lehetőséget kell adni arra, hogy a szerződő felekkel korábban gyűjtött tapasztalataikat későbbi közbeszerzések során felhasználják. Fontos, hogy a nem megfelelő végeredmény miatt kedvezőtlen tapasztalatokat is be lehessen számítani. Jelenleg a (szándékosan) rossz teljesítményt nyújtó fél egy újabb közbeszerzésnél elvileg újra pályázhat, még akkor is, ha az új közbeszerzést kizárólag azért kell elindítani, mert a szerződötletet fél otthagya a munkát. Ez a kapcsolati zavarok, a megingott bizalom és az adott teljesítmény miatt gyakran nem kívánatos. Az RB olyan rendszert ajánl, amely lehetővé teszi, hogy az adott vállalkozással gyűjtött saját tapasztalatokat is figyelembe vegyék. Magától értetődik, hogy garantálni kell az objektivitást. Erre alkalmas eszköz az előző szerződések hivatalos értékelési jelentésének alkalmazása, illetve a kizárás időbeli korlátozásának bevezetése.

A kötelező közbeszerzés definíciója

41. Az RB szorgalmazza, hogy az új irányelv alkalmazási területét korlátozzák az ajánlatkérő szerv általi beszerzésekre. Ezt az álláspontot az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlata is alátámasztja. Az Európai Bíróság kimondta, hogy az irányelv alkalmazási területének meghatározásához közvetlen gazdasági érdekről kell, hogy legyen szó. A – például területfejlesztéssel és támogatáselosztással kapcsolatos – általános megállapodások nem tartozhatnak e meghatározás alá. A – például munkával szembeni – elvárások pusztá megfogalmazása még nem jár pénzügyi következményekkel és közbeszerzési kötelezettséggel. Az ajánlatkérő szervezeteknek ugyanis közfeladataik elvégzéséhez szabad kezet kell kapniuk abban, hogy a megfelelő irányítás érdekében elvárásokat fogalmazzanak meg. Az RB ajánlja, hogy az idevonatkozó ítélkezési gyakorlat kodifikációja révén tegyék egyértelműbbé a kötelező közbeszerzés definícióját.

42. Az ajánlatkérő szervezeteknek nehézségeik vannak az építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződés definíciójával. Az

RB szerint kérdéseket vet fel az a kritérium, hogy „az ajánlatkérő szerv által megállapított követelményeknek megfelelő építmény bármilyen eszközzel, illetve módon történő kivitelezése”. Az RB ajánlja e definíció kiigazítását és egyszerűsítését.

Közjogi intézmények

43. Az RB kéri, hogy szenteljenek figyelmet a kis közjogi intézmények helyzetének. A szóban forgó intézmények számára a közbeszerzési kötelezettség aránytalanul nagy terhet jelent.

44. Ki kell igazítani a közjogi intézmény definícióját. A vállalkozások számára nehéz kideríteni, hogy közjogi intézménnyel van-e dolguk. A definícióban ugyanis pénzügyi és felügyeleti kritériumok is szerepelnek, amelyeket harmadik felek nem tudnak ellenőrizni. Nem beszélve arról, hogy az Európai Bíróság megtöltötte tartalommal a közjogi intézményre vonatkozó kritériumokat. Az RB ajánlja, hogy az Európai Bizottság dolgozza ki a közjogi intézmény fogalmának új definícióját.

Kelt Brüsszelben, 2011. május 11-én.

*a Régiók Bizottsága
elnöke*

Mercedes BRESSO

A Régiók Bizottsága véleménye – Az EU fejlesztéspolitikája az inkluzív növekedés és a fenntartható fejlődés támogatására – Az EU fejlesztéspolitikájának hathatósabbá tétele

(2011/C 192/03)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

- osztja az Európai Bizottság azon nézetét, amely szerint a bizonyos társadalmi kérdésekben tapasztalható előrehaladás ellenére még sokat kell tenni azon fejlesztési célok megvalósulásáért, amelyeket a nemzetközi közösség kitűzött magának több mint egy évtizeddel ezelőtt a Millenniumi Nyilatkozatban;
- úgy látja, hogy jobban oda kellene figyelni a fejlesztés finanszírozására rendelkezésre álló erőforrásokkal kapcsolatos tényezőkre, fenntartva a segélyezésre vállalt kötelezettségeket, elősegítve a fejlődő országok saját erőforrásainak mozgósítását, megerősítve azok pénzügyi rendszereit, küzdve a korrupció ellen, ösztönözve az adóelkerülést, a tőkeáramlás és az illegális pénzmozgások elleni küzdelmet, továbbá támogatva az új finanszírozási források keresését;
- sajnálja, hogy bár a fejlesztési támogatások és az együttműködési programok keretében a helyi és regionális önkormányzatok által játszott szerepet elismeri az Európai Bizottság, azt nem veszi tekintetbe a zöld könyv, hogy az Európai Unió hatékonyságra és széles körű társadalmi támogatottságra törekvő együttműködési politikájában is egyre jelentősebb szerep hárul rájuk; ezért arra buzdít, hogy szánjanak nagyobb szerepet a helyi és regionális önkormányzatoknak a széles társadalmi bázisú fejlődés ösztönzésében, a hatékony irányítási szervek fejlődő országokban történő felállításában és egy környezetileg fenntartható energetikai modell bevezetésében;
- azt szeretné, ha az európai fejlesztési politika felülvizsgálata és az európai konszenzus a *Helyi hatóságok, a fejlesztés tevékeny szereplői* című, a helyi önkormányzatok helyét, szerepét és hozzáadott értékét e területen és ezekben a szakpolitikákban kiemelő közleményben kijelölt utat követné. Ezért, valamint abból a célból, hogy ösztönözze a cseréket és olyan fórumot kínáljon, ahol a regionális és helyi önkormányzatok hangot adhatnak a fejlesztési együttműködésre vonatkozó véleményüknek, az RB elkötelezi magát amellett, hogy folytatja az Európai Bizottsággal a decentralizált együttműködéssel kapcsolatos éves konferencia megszervezésére irányuló szoros együttműködését.

Előadó	Jesús GAMALLO ALLER (ES/EPP), Galicia regionális kormányának külügyekért és az Európai Unióval fenntartott kapcsolatokért felelős főigazgatója
Referenciaszöveg	Zöld könyv – Az EU fejlesztéspolitikája az inkluzív növekedés és a fenntartható fejlődés támogatására – Az EU fejlesztéspolitikájának hathatósabbá tétele COM(2010) 629 végleges

I. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

Általános megjegyzések

1. osztja az Európai Bizottság azon nézetét, amely szerint a bizonyos társadalmi kérdésekben tapasztalható előrehaladás ellenére még sokat kell tenni azon fejlesztési célok megvalósulásáért, amelyeket a nemzetközi közösség kitűzött magának több mint egy évtizeddel ezelőtt a Millenniumi Nyilatkozatban;

2. egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a millenniumi fejlesztési célok elérése érdekében növelni kellene az EU fejlesztési politikája által elérhető hatást és hozzáadott értéket. Úgy véli, hogy erre még inkább szükség van egy olyan súlyos gazdasági válság összefüggésében, mint amely most a donorok nagy részét sújtja;

3. sajnálja, hogy a zöld könyv nem elemzi alaposan az EU együttműködési tevékenységei által létrehozott hozzáadott érték meghatározásához szükséges kritériumokat, nem veszi jobban fontolóra az eredmények alaposabb hatásvizsgálatának szükségességét, és nem javasol lépéseket a párizsi menetrend és az accrai cselekvési program, valamint a fejlesztési politikáról szóló európai konszenzusból és az EU magatartási kódexéből eredő kötelezettségvállalások útján való továbbhaladásra;

4. úgy látja, hogy jobban oda kellene figyelni a fejlesztés finanszírozására rendelkezésre álló erőforrásokkal kapcsolatos tényezőkre, fenntartva a segélyezésre vállalt kötelezettségeket, elősegítve a fejlődő országok saját erőforrásainak mozgósítását, megerősítve azok pénzügyi rendszereit, küzdve a korrupció ellen, ösztönözve az adóelkerülést, a tőkekiáramlás és az illegális pénzmozgások elleni küzdelmet, továbbá támogatva az új finanszírozási források keresését;

5. meg van győződve arról, hogy a világosan meghatározott, szisztematikusan nyomon követett és értékelte, célzott segélynyújtási intézkedések igen hasznos befektetések a donorok részéről. Befektetés a szabadságba és az igazságba, mivel előmozdítja olyan társadalmak kialakulását, amelyekben jobban érvényesül az igazság, és erősebben meggyökerezett az emberi jogok tiszteletben tartása. Befektetés a fejlődés és a jólét lehetőségeibe, hiszen ha egyesek előrehaladnak, az egy olyan világban, ahol minden kölcsönösen függ egymástól, stabilitást és dinamizmust eredményezhet másoknak. A segélynyújtás ugyanakkor befektetést jelent a biztonságba is, mert mérsékli a feszültségeket, és javítja a nemzetközi rendszer irányíthatóságát;

6. ismét hangsúlyozza abbéli meggyőződését, hogy a nemzetközi segélynyújtás csak egy része azon tényezőknek, amelyek kedvezhetnek a fejlődési folyamatoknak a legszegényebb országokban. Ezért koherensebbé kell tenni a donor-országok által megvalósított politikákat, és úgy kell kialakítani a nemzetközi tranzakciókat szabályozó kereteket, valamint a gazdag országok által nyújtott agrártámogatásokat, hogy azok a lehető legméltányosabban osszák el a globalizáció által kínált fejlődési lehetőségeket. Sajnálja azonban, hogy ezekkel a vonatkozásokkal nem foglalkozik kellőképpen a zöld könyv, annak ellenére, hogy azokat az ENSZ és a G-20 csoport keretében a nemzetközi csúcstalálkozásokon is tárgyalják;

7. sajnálja, hogy bár a fejlesztési támogatások és az együttműködési programok keretében a helyi és regionális önkormányzatok által játszott szerepet elismeri az Európai Bizottság, azt nem veszi tekintetbe a zöld könyv, hogy az Európai Unió hatékonyságra és széles körű társadalmi támogatottságra törekvő együttműködési politikájában is egyre jelentősebb szerep hárul rájuk; ezért arra buzdít, hogy szánjanak nagyobb szerepet a helyi és regionális önkormányzatoknak a széles társadalmi bázisú fejlődés ösztönzésében, a hatékony irányítási szervek fejlődő országokban történő felállításában és egy környezetileg fenntartható energetikai modell bevezetésében;

8. azt szeretné, ha az európai fejlesztési politika felülvizsgálata és az európai konszenzus a *Helyi hatóságok, a fejlesztés tevéken szereplői* című, a helyi önkormányzatok helyét, szerepét és hozzáadott értékét e területen és ezekben a szakpolitikákban kiemelő közleményben kijelölt utat követné. Ezért, valamint abból a célból, hogy ösztönözze a cseréket és olyan fórumot kínáljon, ahol a regionális és helyi önkormányzatok hangot adhatnak a fejlesztési együttműködésre vonatkozó véleményüknek, az RB elkötelezi magát amellyel, hogy folytatja az Európai Bizottsággal a decentralizált együttműködéssel kapcsolatos éves konferencia megszervezésére irányuló szoros együttműködését;

9. emlékeztet a Régiók Bizottsága *Tavaszi csomag: Az EU cselekvési terve a millenniumi fejlesztési célok megvalósítására* című véleményére (CdR 116/2010), amelyben a következőket tervezték: „fontolóra lehetne venni, hogy a 100 000 helyi és regionális önkormányzat mindegyike – tiszteletben tartva az adott nemzeti jogszabályokat – áldozzon önkéntes alapon lakosonként évente legalább 1 eurót a fejlesztési támogatásra. Azok a helyi és regionális önkormányzatok, amelyek nem folytatnak közvetlenül decentralizált együttműködési tevékenységet, hozzájárulásukat egy, a helyi önkormányzatok fejlesztési támogatásának szentelt alapba fizethetnék be, a jelenlegi spanyolországi gyakorlatnak megfelelően. Ennek a hozzájárulásnak a keretében azokat a tevékenységeket is előtérbe lehetne állítani, amelyek közvetett módon segítik elő a fejlődést (például azáltal, hogy felhívják a figyelmet a világban tapasztalható szegénységre)”;

A fejlesztési politikák hatásának növelése

10. osztja az Európai Bizottság azon nézetét, miszerint a segítségnyújtást olyan területekre lenne helyénvaló összpontosítani, „ahol nyilvánvaló hozzáadott érték mutatható fel”. Úgy véli azonban, hogy sem kritériumok, sem mutatók nem állnak rendelkezésre annak egyértelmű megállapításához, hogy hogyan lenne mérhető az EU együttműködési politikája révén előállított hozzáadott érték;

11. egyetért az Európai Bizottság azon ajánlásával, hogy meg kell erősíteni és javítani kell az EU együttműködési tevékenységeire vonatkozó hatásértékelési eljárásokat, és rávilágít, hogy az Uniónak számos lehetősége van arra, hogy olyan robusztusabb és innovatívabb eljárásokat vezessen be, mint például az EU-ban még újdonságnak számító véletlenszerű értékelési technikák alkalmazásából eredők. Erre kellene törekedni a decentralizált együttműködés területén is;

12. azonos véleményen van az Európai Bizottsággal abban is, hogy kiemelten kell kezelni „az emberi fejlődést célzó növekedés” célkitűzését, legalább két okból. Először is azért, mert ezáltal korrigálható a segélyezést a korábbi években meghatározó irány, amikor is a súlyt a fejlődés szociális dimenzióira helyezték, amelyek az inkluzív gazdasági fejlődés nélkül nehezen fenntarthatók. Másodszor pedig azért, mert a válság napjainkban kihat számos fejlődő ország növekedési, szegénységmérés- és munkahely-teremtési képességeire;

13. emlékeztet azonban arra, hogy a növekedés és a fejlődés nem szinonimák, és hogy a fejlődés a termelési kapacitások bővítésén kívül magában foglalja a szociális eredmények ösztönzését és a javaknak a térségben történő elosztását, az egész területen kiegyensúlyozottan érvényesülő és a legszegényebb rétegek számára is elérhető, fenntartható, helyi és regionális szintű fejlődésen keresztül;

14. felhívja a figyelmet továbbá arra, hogy e területi alapú fejlődés életképessé tételéhez kulcsfontosságú a helyi és regionális önkormányzatok hozzájárulása, amelyek az önálló és fenntartható növekedés kialakításának alapvető szereplői;

15. egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy minden fejlesztési stratégia egyik legfontosabb feladatát a partnerországok intézményeinek megerősítése, valamint hatékonyságuk és legitimitásuk növelése képezi, javítva a gazdasági és szociális változási folyamat irányítási feltételeit;

16. arra biztatja ugyanakkor az Európai Bizottságot, hogy fordítson több figyelmet a segélyfüggőségnek az intézmények színvonalára gyakorolt káros hatására, és helyezze jobban előtérbe a korrupció elleni határozott küzdelemmel és a fejlődő országok fiskális kapacitásának megerősítésével kapcsolatos feladatokat, mert azok által nemcsak az intézmények színvonala javítható, hanem csökkenthető a segélyfüggőség is, és növelhető a helyi erőforrások mozgósítására való képesség;

17. aláhúzza ezenkívül, hogy annak elérésében, hogy legitimebb és hatékonyabb intézmények jöjjenek létre, döntő szerepet játszanak a decentralizációs folyamatok, amelyek révén a kormány közelebb hozható a polgárokhoz, a demokratikus értékek pedig meggyökerezethetők a társadalomban. E folyamatok elősegítésében alapvető szerepet kellene, hogy

betöltsenek a helyi és regionális önkormányzatok, ezzel a szemponttal azonban a zöld könyv nem foglalkozik;

18. az Európai Bizottsággal azonos álláspontra helyezkedik azt illetően, hogy a fejlődéshez feltétlenül szükség van egy bizonyos fokú biztonság elérésére. Ehhez a donoroknak felül kell vizsgálniuk az egymással összefüggőnek tekintendő biztonsági és fejlesztési menetrendek közti kapcsolatokat. Emellett a labilis államokban ösztönözniük kell az intézmények megerősítését, az emberi jogok érvényesítését és a társadalmi kohézió megvalósítását korai előrejelző és preventív diplomáciai mechanizmusok bevezetése révén. Azt kéri ugyanakkor az Európai Bizottságtól, hogy tegye egyértelműbbé az e kérdésekkel kapcsolatos hatáskörmegoszlást az Unió együttműködésért felelős, illetve külügyi szervei között;

19. osztja az Európai Bizottság azon nézetét, miszerint ha növelni kívánjuk a segélyezés hatékonyságát, akkor az európai donorok közötti koordinációnak „rendszeresebbé és hatékonyabbá kell válnia”. Időszerűnek érzi az Európai Bizottság által 2011-ben a Tanács elé terjesztendő, az egyes országok programozási ciklusainak összehangolására irányuló javaslatot. Emlékeztet továbbá arra, hogy a segélyezés összehangolásának javítása egyike a segélyek hatékonyságára vonatkozóan a párizsi menetrendben lefektetett elveknek, része a fejlesztési politikával kapcsolatos európai konszenzusnak, és szerepel az EU-t létrehozó dokumentumok (az Európai Közösséget létrehozó szerződés, az Európai Unióról szóló Maastrichti Szerződés és a Lisszaboni Szerződés) normatív elvei közt;

20. sajnálja azonban, hogy a zöld könyv nem utal egy másik, a koordinációt kiegészítő, óriási potenciállal rendelkező területre, nevezetesen arra, hogy jobb munkamegosztást kell kialakítani az európai donorok között. A munkamegosztásra pedig nemcsak a nemzeti szintű donorok között van szükség, hanem ezek és a szubnacionális (regionális és helyi) szintű donorok között is, mivel ez utóbbiak nagy szerepet játszanak több különböző uniós együttműködési rendszerben. Ezért határozottan arra kéri az Európai Bizottságot, hogy jelöljön ki közvetítőket a közös európai külügyi szolgálaton és a Fejlesztési és Együttműködési Főigazgatóságon belül mind az Unió, mind a partnerországok helyi és regionális önkormányzatai számára. Ezenkívül elengedhetetlennek tartja egy külön pénzügyi keret létrehozását az európai uniós helyi és regionális önkormányzatok számára;

21. úgy véli, hogy a megfelelő munkamegosztás felé való előrehaladáshoz a zöld könyvnek támogatnia kellene, hogy az EU segélypolitikájában olyan megközelítést jelenítsenek meg, amely nemcsak a célkitűzéseken, hanem a szereplőkön és a közöttük lévő feladatmegoszláson is alapul. E megközelítés előtérbe helyezné azt a szerepet, amelyet a helyi és regionális önkormányzatok tölthetnek be az együttműködési politika gazdagításában és hatékonyabbá tételében;

22. emlékeztet arra, hogy a segély csak egy a donorok azon politikai eszközei közül, amelyek hatással járnak a partnerországok fejlődési lehetőségeire. Ezért a politikák koherenciájának növelése az EU fejlesztési politikájának központi célkitűzése. Emellett ez egy szilárd alapokkal rendelkező uniós elv (szerepel az Európai Közösséget létrehozó szerződésben, az Európai Unióról szóló Maastrichti Szerződésben és a Lisszaboni

Szerződésben is). Az Európai Bizottság által a politikák koherenciájának bizonyos alapvető ágazati szempontjai alapján készített, a tagállamok (és maga az Európai Bizottság) által elért eredményekről szóló éves értékelő jelentések kiválóan szolgálják az e tekintetben történő előrelépést és elszámoltathatóságot. Az RB ebben az összefüggésben utal arra, hogy a közös agrárpolitika további reformjai fontosak ahhoz, hogy ez a politika ne legyen ellentétes az EU fejlődéspolitikai célkitűzéseivel;

23. hangsúlyozni kívánja, hogy az európai helyi önkormányzatok és a támogatásokban részesülő országokban működő hasonló szervezetek között kialakított kapcsolatok lehetővé teszik, hogy konkrét előrelépések történjenek a párizsi nyilatkozat középpontjában álló felelősségvállalási elv megvalósulása irányában, amely nem maradhat egyszerűen államok közötti ügy;

24. kiemeli, hogy be kell tartani az EU kereskedelmi megállapodásainak alapvető szabályait, vagyis nem szabad eltérni a partnerországokból eredő termékekre vonatkozó származási szabályokkal kapcsolatos követelményektől, még akkor sem, ha ez részét képezi a társulási megállapodásoknak. A fenti eltérések által a belső piac megfelelő működésére esetleg gyakorolt káros hatásokat azon lehetséges előnyökhöz viszonyítva kell vizsgálni, amelyekkel a kizárólag helyi termelés ösztönzése járhat az adott országok fenntartható fejlődésére;

25. egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a költségvetési támogatás nem csodaszer, ezért az egyes országok viszonyainak szigorú elemzését követően alkalmazandó. Ugyanakkor emlékeztet arra, hogy a költségvetési támogatás olyan eszköz a segélyezésben, amely elősegíti a donorok közti koordinációt és a partnerországok felelősségvállalását. Ez két olyan célkitűzés, amelynek indokolnia kellene a fenti megoldás igénybevételét, amennyiben adottak ennek feltételei;

26. ismételten kifejezi érdeklődését a decentralizált fejlődéssel kapcsolatos együttműködési politikában a Régiók Bizottsága és az Európai Bizottság között folytatott együttműködés megerősítése iránt. Hangsúlyozza ezenkívül, hogy továbbra is mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy a tagállamok és valamennyi európai uniós helyi és regionális önkormányzat felhasználja a decentralizált együttműködési atlaszt, amely az uniós helyi és regionális önkormányzatok által ezen a területen finanszírozott tevékenységeket ismerteti. Arra is rámutat, milyen hasznos a decentralizált fejlődéssel kapcsolatos együttműködés portálja, az ugyanis elősegíti, hogy az ezen a területen tevékenykedő partnerek felvegyék egymással a kapcsolatot, hatékonyabbá teszi a támogatást, és segít elkerülni a feleslegesen kétszer elvégzett munkát;

27. úgy véli, hogy az Uniónak a helyi és regionális önkormányzatok gazdasági hozzájárulása mellett jobban figyelembe kell vennie a régiók és területek által bizonyos szakterületeken nyújtott hozzáadott értéket is. Az ő tapasztalataik és az olyan ágazatokban meglévő szaktudásuk, amelyek a külső partnerországok szükségleteihez igazított megoldásokkal szolgálhatnak, az együttműködés szempontjából többletértéket hordoznak például az adminisztratív kapacitás növelése, a területtervezés, az oktatás, a polgári védelem, a mezőgazdaságra és a halászatra

alapuló élelmezésbiztonság, a megújuló energiák, a vízgazdálkodás, a környezetvédelem, a tengertudományok és a fejlesztési célú K+F terén. Ez különösen igaz a legkülső régiókra, amelyek – mint az EU aktív határterületei, a világgal való kapcsolódási pontjai –, javíthatják az európai fejlesztési politika hatékonyságát;

Az inkluzív és fenntartható növekedést katalizáló politika

28. egyetért azzal az elgondolással, hogy el kell érni, hogy a támogatás segítse a partnerországokban az inkluzív és fenntartható növekedést, sajnálja azonban, hogy a zöld könyv nem foglalkozik az ennek a célnak az eléréséhez szükséges két fontos tényezővel. Az első az, hogy elő kell segíteni a fejlődés eredményeinek megfelelő elosztását, a társadalmi szempontból kívánatos méltányosságra törekedve a jövedelemelosztásnál. Bizonyos fokú méltányosság szükséges a stabilitás szavatolásához, az intézmények kiépítéséhez és a kellően széles társadalmi alapra épülő növekedés előmozdításához. A második tényező azzal függ össze, hogy erősíteni kell az érintett országok pénzügyi kapacitásait, és küzdeni kell a csalás, a tőkekiáramlás és az illegális pénzmozgások ellen, amelyek elszívják a fejlődő országok szűkös hazai erőforrásait, korlátozva a haladás lehetőségét;

29. ennek ellenére felhívja a figyelmet arra, hogy a fejlődés többlet jelent a pusztán növekedésnél: benne van a szociális vívmányok kibontakozása, az intézmények megerősítése, illetve az érintett országok társadalmának és termelésének átalakulása; azt kell tehát célul kitűzni, hogy elősegítsük az inkluzív, fenntartható növekedést, amely a területi sajátosságoknak megfelelő tartós fejlődési folyamatot indít el;

30. hangsúlyozza az egyenjogúság jelentőségét abban, hogy a partnerországok elérjék a fenntartható növekedést. Eltekintve attól, hogy itt egy alapvető emberi jogi kérdésről van szó, az olyan reformok, amelyek a lányokat és nőket támogatják potenciáljuk társadalmi kibontakozásában anélkül, hogy hátrányos megkülönböztetés érne őket, vagy erőszak veszélyének lennének kitéve, a leghatékonyabb eszközök partnerországaink kezében nemzetgazdaságuk fejlesztéséhez;

31. úgy véli, hogy a stabil és legitim intézmények létrehozásához szükséges az, hogy nagyobb hangsúlyt kapjanak a növekedés hozta eredmények, a lehetőségek, illetve a beleszólási jog országon belüli elosztásával kapcsolatos kérdések, elmélyítve egyúttal a decentralizációs folyamatokat, amelyek közelebb viszik az intézményeket a polgárokhoz. Ehhez meg kell erősíteni a partnerországok helyi és regionális önkormányzatainak irányítási kapacitását, olyan programokból merítve, mint a TAIEX vagy az Erasmus. Ez elősegítené az együttműködési alapok jobb felhasználását. Másrésztől arra kéri az Európai Bizottságot, hogy indítson el olyan ágazati költségvetés-támogatási programokat, amelyek elősegítik a fejlődő országok helyi és regionális önkormányzatainak a forrásokhoz való hozzájutását;

32. elismeri, hogy a fejlődés egyik alapfeltétele a megfelelő oktatáspolitikai, és arra biztatja az EU-t, hogy fejlesztési együttműködési politikájának egyik alapeleme az érintett országok oktatási rendszerének fejlesztése legyen;

33. emlékeztet arra, hogy ennek a célnak az eléréséhez, ahol szükséges, elő kell mozdítani és támogatni kell a partnerországok decentralizációs folyamatait, a szubszidiaritás elvének érvényesítésére törekedve a hatáskörök elosztása terén. A decentralizáció megfelelő utat jelent az államok demokratizálásához és ahhoz, hogy közelebb hozzák őket a társadalmi valósághoz, és egyben feltétele annak is, hogy a fejlődési folyamat az egész területen és valamennyi társadalmi szektorban kibontakozzon;

Fenntartható fejlődés

34. helyesli, hogy a zöld könyv jelzi annak fontosságát, hogy az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez és a biológiai sokféleség megőrzésének elősegítéséhez kapcsolódó szempontokat beépítsék valamennyi fenntartható fejlődéssel kapcsolatos stratégiába. Emellett emlékeztet arra, hogy az éghajlatváltozás és a többi környezeti kihívás egyes fejlődő országok számára fejlődési lehetőséget jelent, amennyiben kiaknázzák meglévő természeti és környezeti erőforrásaikat. A Koppenhágában vállalt és Cancúnban megerősített kötelezettség rávilágít arra, hogy az EU mennyire fontosnak tartja a fejlesztési folyamatok e dimenzióját és azt, hogy támogatni kell a partnerországok által az alkalmazkodásra és a hatások enyhítésére tett erőfeszítéseket;

35. sajnálja, hogy e tekintetben a zöld könyv nem nyújt kidolgozottabb elképzelést arról, hogy a szubnacionális szintű (regionális és helyi) hatóságok milyen szerepet tölthetnek be egy erős környezeti stratégia összeállításában. Ezek a szervek kulcsfontosságúak a fenntartható víz- és hulladékkezelést, energiaellátást és a sérülékeny ökoszisztémák védelmét célzó stratégiák elindításában;

36. egyetért azzal, hogy az érintett országok által elfogadott energiaszerkezethez kapcsolódó tényezők a környezeti szempontból fenntartható fejlődésre vonatkozó mindenfajta stratégiának kiemelt elemeit alkotják. Ezért kell ösztönözni a megújuló energiák intenzívebb alkalmazását. E tekintetben megjegyzi, hogy az EU tapasztalata egyes fejlődő országok számára hasznos lehet. Megállapítja egyúttal, hogy egyes fejlődő országokban megvannak az ilyen típusú energiák fejlesztéséhez szükséges egyedi feltételek;

37. javasolja egy települések és régiók közötti nemzetközi paktum aláírását azzal a céllal, hogy közös programok keretében minden polgár energiaellátása biztosítva legyen. Fontos, hogy ehhez megfelelő és célzott finanszírozási eszköz álljon rendelkezésre;

38. arra ösztönöz, hogy ez a célkitűzés, amely az energiaszerkezet megváltoztatására irányul (a megújuló források arányának növelésével), járjon együtt az ország energiai infrastruktúra-ellátottságának, valamint a legkiszolgáltatottabb lakosok energiához való, megfelelő feltételek melletti hozzáféréseinek javítására irányuló célkitűzéssel;

Mezőgazdaság és élelmiszerbiztonság

39. egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a vidékfejlesztés és az élelmiszerbiztonság a fejlődési folyamat alapvető elemei, mivel olyan szektort érintenek, amely központi jelentőségű a legszegényebb országok növekedési folyamatai és gazdasági átalakulása szempontjából, szükséges a megfelelő táplálkozáshoz való alapvető jog érvényesítéséhez, amely más emberi jogokat is érint (például az egészséghez, az oktatáshoz és a munkához fűződő jogot), és befolyásolja azt is, hogy egy adott ország mennyire lehet önálló a nemzetközi porondon;

40. megjegyzi, hogy a jelenlegi válságot az alapanyagárak, köztük az élelmiszerárak rendkívüli mértékű növekedése kísérte, ami igen súlyosan érinti a legszegényebb országok, különösen Afrika Szaharától délre fekvő országainak ellátási feltételeit, mivel közülük számos ország nettó élelmiszer-importőr. Kiemeli, hogy ennek következtében jelentős visszaesések következhetnek be a korábban már elért szociális vívmányokhoz képest;

41. úgy véli, hogy ez a helyzet négy tényező következménye: i) erősödött a nagyméretű és jelentős növekedést felmutató országok támasztotta kereslet, ami táplálja az e termékekből történő nagy volumenű globális vásárlásokat; ii) az utóbbi években a gazdag országok nem foglalkoztak kellőképpen a vidékfejlesztés terén szükséges beruházásokkal, és a fejlődő országokban nem történt elegendő állami beruházás e téren; iii) az eszközök e termékekben történő lekötésében profitforrást látó spekulánsok tevékenysége; és végül iv) a környezeti károknak a talajok termőképességére és a mezőgazdaság termelékenységére gyakorolt hatásai;

42. felhívja a figyelmet arra, hogy az EU-nak el kell kerülnie az együttműködési politikája keretében a múltban elkövetett hibákat, és kéri, hogy nemzetközi támogatási stratégiáinak kialakítása során kezelje kiemeltbben a partnerországok vidékfejlesztését és élelmiszerbiztonságát. Ennek kapcsán felhívja a figyelmet arra, hogy az EU-nak a vidékfejlesztés, az agrárpolitika és az élelmiszerbiztonságot szolgáló segélyek terén jelentős tapasztalata van, amelyet felkínálhat a fejlődő országoknak;

43. kéri, hogy ebben az esetben is vegyék figyelembe a régiók kapacitáit és tapasztalatait. A helyi és regionális önkormányzatoknak van tapasztalatuk az élelmiszertermékek elosztását szolgáló alapvető infrastruktúrák kialakításában, a talaj termékenységének vizsgálatában, az egyes növénykultúráknak a környezeti feltételektől függő kezelésében, a helyi, sérülékeny ökoszisztémák gondozásában és a lakosság ellátásának biztosítására vonatkozó tervek kidolgozásában. Fontos tehát, hogy ezek a szereplők kellő súllyal jelen legyenek az EU együttműködési politikájában.

Kelt Brüsszelben, 2011. május 11-én.

a Régiók Bizottsága
elnöke

Mercedes BRESSO

A Régiók Bizottsága véleménye – A katasztrófákra adott uniós válasz erősítése felé

(2011/C 192/04)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

- hangsúlyozza a helyi és regionális szint jelentős szerepét a polgári védelem területén. A helyi és regionális önkormányzatok gyakran az élvonalban állnak a természeti és ember okozta katasztrófák leküzdése során, ezért mindenképpen be kell vonni őket az e területet érintő fejlesztésekbe, már csak azért is, mert a jogalkotási kompetenciák számos tagállamban gyakorlatilag helyi, illetve regionális szinten vannak;
- hangsúlyozza, milyen fontos szerepet vállal az EU a tagállamok által hozott intézkedések támogatásában. Éppen a korábbi természeti és ember által okozott katasztrófákból származó károk mutatták meg, hogy a tagállamokban részben további optimalizálásra van szükség; valamint hogy az országokon és régiókon átívelő együttműködés megerősítése területén is van még mit javítani. Az EU e téren, mindenekelőtt a koordináció megerősítése révén, értékes hozzájárulást nyújthat a még eredményesebb és hatékonyabb együttműködéshez;
- emlékeztet ugyanakkor arra is, hogy a polgári védelem eredetileg a tagállamok, illetve azok regionális és helyi szintjeinek a feladata, ezek hatáskörét pedig nem szabad megsérteni;
- kiemeli, hogy az EUMSZ támogató, koordináló és kiegészítő szerepet ír elő a katasztrófákra való reagálás terén. A polgári védelmi mechanizmus megfigyelési központjai ezért koordinációs szereppel bírnak, az EU pedig sem saját egységek felállítására, sem pedig a tagállamok által rendelkezésre bocsátott egységek és eszközök fölötti ellenőrzés átvételére vonatkozóan nem rendelkezik hatáskörrel. Ezért valamennyi tervezési folyamatot és intézkedést azoknak a követelményeknek megfelelően kell kialakítani és végrehajtani, amelyek lehetővé teszik, hogy a tagállamok tiszteletben tartsák a szubszidiaritás elvét;
- amellet áll ki, hogy az EU tagállamai, régiói és helyi önkormányzatai között érvényesüljön a szolidaritás, az együttműködés, a koordináció és a támogatás elve a polgári védelem területén, és egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy még nagyobb koherenciára, hatékonyságra és láthatóságra van szükség annak eléréséhez, hogy az EU integráltabb katasztrófaelhárítási képességgel rendelkezzen.

Előadó

Norbert KARTMANN (DE/EPP), Hessen tartományi gyűlésének tagja

Referenciaszöveg

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – A katasztrófákra adott uniós válasz erősítése felé: a polgári védelem és a humanitárius segítségnyújtás szerepe

COM(2010) 600 végleges

I. POLITIKAI AJÁNLÁSOK**A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA****Általános megjegyzések**

1. üdvözlöi az Európai Bizottság arra irányuló szándékát, hogy a katasztrófavédelmi szakpolitikát koherensebbé tegye, és hogy átfogó, kiegyensúlyozott, közösségi koncepciót dolgozzon ki a polgári védelem területére, ahogy azt az RB korábban már kérte; ⁽¹⁾

2. hangsúlyozza a helyi és regionális szint jelentős szerepét a polgári védelem területén. A helyi és regionális önkormányzatok gyakran az élvonalban állnak a természeti és ember okozta katasztrófák leküzdése során, ezért mindenképpen be kell vonni őket az e területet érintő fejlesztésekbe, már csak azért is, mert a jogalkotási kompetenciák számos tagállamban gyakorlatilag helyi, illetve regionális szinten vannak;

3. különösen a Japánban bekövetkezett katasztrófára való tekintettel hangsúlyozza egy, a lakosság védelmét szolgáló, hatékony, rövid reakcióidejű támogató rendszer jelentőségét, amely ilyen formában csak regionális vagy helyi szinten valósítható meg; hangsúlyozza a Régiók Bizottságának „A természeti katasztrófák hatásai Japánban és a nukleáris szerencsétlenség következményei: tanulságok az Európai Unió számára” című állásfoglalásában” (CdR 123/2011) megfogalmazott kérést, hogy kezdődjön vita a biztonság központi kérdéseiről a Japánban bekövetkezett katasztrófa tanulságainak alapján, és ennek során vegyék figyelembe az erre vonatkozó legújabb kutatási eredményeket is; arra kéri a tagállamokat és a régiókat, hogy jelenlegi polgári védelmi terveiket a szóban forgó ismeretek alapján vizsgálják meg és – adott esetben – módosítsák;

4. üdvözlöi, hogy az Európai Bizottság pontosítja: az európai katasztrófaelhárítási képességeket a tagállamok által rendelkezésre bocsátott egységekre és erőtevézőkre alapozva kell megerősíteni. Az RB egyetért az Európai Bizottság stratégiájával, amelynek célja, hogy ezekre a már létező struktúrákra építve még hatékonyabban kapcsolja össze az eszközöket, felhasználásukat pedig koordinálja, anélkül, hogy ez adminisztratív többletteherhez vezetne. Megfelelőbb koordináció révén hatékonyabb eredményeket lehet elérni a katasztrófák által sújtott emberek megsegítésére;

5. amellett áll ki, hogy a polgári védelem keretében megvalósuló fellépések során a szolidaritás, a szubszidiaritás és a megelőzés alapelvei érvényesüljenek;

6. hangsúlyozza, milyen fontos szerepet vállal az EU a tagállamok által hozott intézkedések támogatásában. Éppen a korábbi természeti és ember által okozott katasztrófákból származó károk mutatták meg, hogy a tagállamokban részben további optimalizálásra van szükség; valamint hogy az országokon és régiókon átívelő együttműködés megerősítése területén is van még mit javítani. Az EU e téren, mindenekelőtt a koordináció megerősítése révén, értékes hozzájárulást nyújthat a még eredményesebb és hatékonyabb együttműködéshez;

7. hangsúlyozza a téma jelentőségét az éghajlatváltozás kontextusában; fenyegető a természeti katasztrófák gyakorisága és súlyossági foka; különösen az árvizek, az aszály és az erdőtüzek, valamint a hideg és a hó által okozott károk jelentenek növekvő veszélyt;

8. kiemeli a kérdés jelentőségét más természeti katasztrófák összefüggésében is. Erről van szó például vulkánkitörések vagy a földrengések esetében is, amelyek a statisztikák szerint változó időközönként, de érintik és várhatóan érinteni fogják Európa déli részét és Törökországot, sőt Közép-Európát is;

9. rámutat, hogy a Lisszaboni Szerződés bevezette a szolidaritási záradékot (EUMSZ 222. cikk), melynek értelmében az EU és a tagállamok segítséget nyújtanak egymásnak, ha az EU területén természeti vagy ember okozta katasztrófa történik. A Régiók Bizottsága ezenkívül üdvözlöi azt, hogy a szubszidiaritás elve szerint megszilárdul az EU koordinációs szerepe, illetve hogy az EUMSZ 6. cikke második mondatának (f) pontja, valamint az EUMSZ 2. cikkének (5) bekezdése és 196. cikke ösztönzi a tagállamok együttműködését és kölcsönös segítségnyújtását;

A hiányosságok kiértékelése

10. kijelenti, hogy a katasztrófaelhárítás és a válsághelyzetekre való reagálási képesség megerősítését célzó további intézkedések kiindulópontjaként strukturáltan elemezni kell a kiindulási helyzetet és az esetleges hiányosságokat, hogy utóbbiak esetében megfelelő megoldási lehetőségeket alakíthassunk ki;

11. kiemeli, hogy ennek fontos eleme a tagállamokban rendelkezésre álló eszközök azonosítása és feltérképezése. Következő lépésként – a koordináció és a rendelkezésre állás javítását szolgáló intézkedések mellett – a feltérképezett eszközök alapján meg lehetne vizsgálni, hogy milyen hiányosságok léteznek, és hogy hol van szükség a tagállamok konkrét uniós támogatására kötelezettségeik optimalizálása során. Végrehajtási intézkedéseket csupán megalapozott értékelési eredmények alapján szabadna alkalmazni;

⁽¹⁾ CdR 139/2009 fin.

Az európai katasztrófaelhárítás egységei

12. támogatja az Európai Bizottság azon törekvését, hogy a tagállamok által eseti jelleggel felajánlott segítségen alapuló jelenlegi koncepción túlmenően az előzetes tervezésre vonatkozó rendszereket dolgoz ki;

13. egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a referencia-forgatókönyvek kidolgozása, a létező nemzeti eszközök azonosítása és feltérképezése e forgatókönyvek alapján, valamint a gyakorlatok fokozottabb végrehajtása ésszerű intézkedések annak érdekében, hogy a meglévő eszközöket hatékonyabban és eredményesebben tudják felhasználni, felül tudják vizsgálni, illetve időben ki tudják egészíteni a polgárok védelmére. Ennek során megfelelő vészhelyzeti tervek is értékes eszközt jelenthetnek;

14. elismeri az Európai Bizottságnak a katasztrófaelhárítási képességek további javítására irányuló törekvéseit. Ennek az alapvetően bevált közösségi eljárás továbbfejlesztése révén kellene megvalósulnia;

A polgári védelem alapelvei: szolidaritás, szubszidiaritás és megelőzés

15. határozottan kiáll amellett, hogy a katasztrófahelyzetekben a szolidaritás és a kölcsönös segítségnyújtás alapelvei érvényesüljenek, ahogy azt több határon átnyúló és kétoldalú megállapodás, valamint a régiók közötti konkrét segítségnyújtás is kifejezte. A régiók közötti, határokon átnyúló sokrétű együttműködés a példája annak, hogy többek között éppen a régiók azok, akik jelentős mértékben hozzájárulnak a gyors segítségnyújtáshoz katasztrófák esetén. A sikeres együttműködés része a kockázati térképek létrehozására, valamint a lehetséges veszélyek értékelésére vonatkozó közös célkitűzés is. A régiók ebben kulcsfontosságú szerepet játszanak, mivel természeti katasztrófák esetén különös mértékben érintettek, emiatt pedig polgári védelmi szolgálatokat alakítottak ki és tapasztalatokat gyűjtöttek, amelyek átadhatók a szomszédos harmadik országok számára; különösen a legkülső régiók tettek szert a környező régióknak átadható, értékes tapasztalatokra;

16. hangsúlyozza a tagállamok saját felelősségét e területen, valamint az uniós kompetenciáknak az EUMSZ 196. cikke szerinti jogi szabályozását, ahogy ezt az Általános Ügyek Tanácsa 2010. december 14-i következtetéseiben ⁽²⁾ nemrég kiemelte;

17. megerősíti, hogy célzottan támogatni kellene a természeti katasztrófák által gyakran sújtott tagállamokat és régiókat is, hogy még jobban fel legyenek készítve a katasztrófahelyzetekre való gyors és hatékony reagálásra;

18. úgy véli, hogy az EU-nak az egyes területeken létező esetleges hiányosságok csökkentését mindenekelőtt oly módon kellene támogatnia, hogy a katasztrófaelhárítási képességek létrehozását és kiépítését maguk a tagállamok végezzék el saját területükön, az EU elismert normáival és követelményeivel összhangban;

19. kiemeli, hogy az EUMSZ támogató, koordináló és kiegészítő szerepet ír elő a katasztrófákra való reagálás terén. A polgári védelmi mechanizmus megfigyelési központjai ezért koordinációs szereppel bírnak, az EU pedig sem saját egységek felállítására, sem pedig a tagállamok által rendelkezésre bocsátott egységek és eszközök fölötti ellenőrzés átvételére vonatkozóan nem rendelkezik hatáskörrel. Ezért valamennyi tervezési folyamatot és intézkedést azoknak a követelményeknek megfelelően kell kialakítani és végrehajtani, amelyek lehetővé teszik, hogy a tagállamok tiszteletben tartsák a szubszidiaritás elvét;

20. megállapítja, hogy a tagállamokban a regionális és a helyi szintű egységeknek és intézményeknek központi szerep jut a polgári védelem felépítésében. A katasztrófák hatékony és gyors elhárítását a legcélszerűbben a nemzeti, regionális és helyi erők biztosítják. A katasztrófákat csupán a megfelelő megelőző intézkedések átfogó hálózata által lehet gyorsan és hatékonyan leküzdeni és hatásaikat a lehető legjobban megfékezni. A közelmúltban történt katasztrófák (erdőtűz és árvizek) leküzdésében szerzett tapasztalatok jól mutatják, hogy mennyire fontos a gyors és következetes reakció a sikeres katasztrófaelhárításhoz;

21. ezen túlmenően továbbra is elengedhetetlennek tartja, hogy intenzíven együttműködjenek azok a régiók és területek, amelyek közös fenyegetésnek vannak kitéve. A régiók mint a hatékony és eredményes polgári védelem helyben illetékes és felelős szervei ebben az összefüggésben újból hangsúlyozzák a szolidaritás melletti különleges, országokon átívelő elkötelezettségüket. Jelenleg már számos olyan határon átnyúló megállapodás és segítségnyújtási egyezmény létezik, amelyek révén a régiók kölcsönös segítségnyújtásra kötelezték el magukat, és amelyek a sikeres együttműködés alapjait képezik. A régiók már számos esetben bebizonyították, képesek arra, hogy ezeket a megegyezéseket tartalommal töltsék meg. A kockázati térképek kidolgozásának szükségessége, valamint a potenciális veszélyek felmérése gyakorlati szempontból jelentős értéket képviselhet;

22. elmondja, hogy a helyi szintű, átfogó és hatékony polgári védelem elsősorban önkéntesek segítségét is felhasználva érhető el. Az önkéntes struktúrák erősítése ezért hatékonyan hozzájárul a regionális katasztrófaelhárítási kapacitások javításához. Az RB felkéri az Európai Bizottságot, hogy a jövőben fokozottabban támogassa önkéntes struktúrák létrehozását és kialakítását a polgári védelem területén azokban a régiókban, amelyekben erre igényt tartanak. Fel kell használni az Önkéntesség Európai Éve nyújtotta lehetőséget arra, hogy a tagállamokat támogassák a megfelelő struktúrák kiépítését célzó törekvéseikben;

23. elismeri, hogy főként a természeti katasztrófák éghajlatváltozás miatt megnövekedett veszélyének kontextusában kell különös figyelmet fordítani a megelőzés témájára. Az EU-nak ezért meg kellene erősítenie ezzel kapcsolatos tevékenységeit, és különösen a régiókat kellene abban támogatnia, hogy meghozzák a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy katasztrófák elkerülhetők legyenek, illetve a lehető legkevesebb következménnyel járjanak. Pontosan a dél-európai országok erdőtűzei során szerzett tapasztalatok mutatták meg a megelőző intézkedések sikerét és jelentőségét;

⁽²⁾ Az Általános Ügyek Tanácsa 2010. december 14-én tartott 3060. ülésének következtetései.

A humanitárius segítségnyújtási intézkedések alapelvei

24. az egyes régiók (partnerek) közötti jogi megállapodások alapján amellelt foglal állást, hogy használják ki azokat a szinergiákat, amelyek a megfigyelési és tájékoztatási központnak (MIC) mint a polgári védelmet és a humanitárius segítségnyújtást célzó fellépéseket koordináló intézménynek a tervezett megerősítése nyomán jönnek létre. Ügyelni kell azonban arra, hogy a két terület megőrizze jogi és strukturális különbségeit;

25. támogatja az arra irányuló törekvéseket, hogy a humanitárius segítségnyújtási intézkedéseket fokozottabban összehangolják a nemzetközi, állami és nem állami segélyszervezetekkel. Intenzívebb együttműködés révén, valamint az egyes partnerek (régiók) elektronikus adatbankjai használatának lehetősége segítségével el kellene kerülni kettős rendszerek kiépítését. Ez különösen érvényes az EU-s segélyraktárak létrehozására. Ezen túlmenően a természetbeni segítség területén is további szinergiákat kellene feltárni a tagállamok segélynyújtása és az EU által finanszírozott humanitárius segély között, arra törekedve, hogy a segélynyújtás hatékonyságának növelése érdekében összehangolják az erőfeszítéseket a többi szereplővel, különösen a régiókkal;

26. emlékeztet rá, hogy bizonyos – például a legkülső – régiók geostratégiai helyzete kiemelt fontosságú európai szereplőkké teszi őket az EU-n kívüli vészhelyzetekkel kapcsolatos humanitárius fellépésekben, ahogy ezt a közelmúltban – például Haitin – végrehajtott akciók bizonyítják;

27. központi feladatnak tartja a katasztrófaelhárítás és a humanitárius segítségnyújtás területén nyújtott szolgáltatások láthatóbbá tételét. Ez nem csupán az uniós polgároknak az EU katasztrófákra való reagálásáról szóló tájékoztatását és az Uniónak mint felelősségteljes, megbízható nemzetközi partnernek a politikai megerősítését szolgálja, hanem arra is alkalmas, hogy az ezeket a fellépéseket alapvetően lehetővé tevő számos segítő további motivációt kapjon kötelezettségvállalásához. A láthatóság javításának egyik fontos eleme a közös kommunikációs stratégia kialakítása informatikai eszközök és internetes oldalak (az erőforrások és eszközök adatbankjai) támogatásával. Ennek a kommunikációs stratégiának megfelelőképpen be kellene mutatnia a meglévő mechanizmusok és segélyezési struktúrák teljesítőképességét is;

28. utal a jelenlegi nemzetközi katasztrófaelhárítási műveletek során szerzett tapasztalatokra, amelyek bebizonyították, hogy a hatékony segítségnyújtás lényeges tényezője a szállítási kapacitások gyors és bürokráciamentes rendelkezésre állása. Az RB a nemzetközi segítségnyújtási beavatkozások optimalizálására tekintettel ezért nyomatékosan üdvözlí a szállítási költségek társfinanszírozásának fokozására vonatkozó javaslatokat. Ebben az összefüggésben azt is meg kellene vizsgálni, hogy miként javítható a megfelelő szállítási kapacitások rendelkezésre bocsátása és közvetítése. Megoldást kell találni arra, hogy a segítségnyújtók a szállítási költségek további átvállalása nélkül is gyorsan és bürokráciamentesen tudjanak az érintett régiókban segítséget nyújtani. A cél az, hogy amennyire lehetséges, mentessük a szállítási költségek alól azokat, akik már rendelkezésre bocsátották a szükséges eszközöket;

29. javasolja, hogy a megelőzésre vonatkozó állami megközelítések területén továbbra is célzottan ösztönözzék és támogassák a sikeres interregionális együttműködést. Rámutat, hogy az INTERREG-kezdemenyvezés rendkívül hatékonyan bizonyult a természeti katasztrófák megelőzésére szolgáló, pontosan ugyanilyen, határokon átnyúló összefüggésben megvalósítandó, kipróbált és letesztelt gyakorlatok cseréje terén. Az európai területi együttműködési csoportosulások (EGTC) felállítása tovább javíthatja a katasztrófavédelmi intézkedések végrehajtását olyan területeken, mint a közös adatbankok, a gyakorlatok, a kockázatelemzés és a korai előrejelző rendszer, valamint a technológiaátadás és a szakértők cseréje;

30. kedvezően értékeli az Európai Bizottság törekvését, amely a meglévő eszközök lehető legjobb felhasználására és a további pénzügyi és adminisztratív terhek elkerülésére irányul. Ez különösen a helyi és regionális önkormányzatok számára fontos, amelyek ugyan átfogó ismeretekkel rendelkeznek a katasztrófák megelőzése és elhárítása területén, ám költségvetésük korlátozott. Ez különösen igaz a humanitárius segítségnyújtás területére is, amely számára a helyi és regionális önkormányzatok szintjén nem állnak rendelkezésre külön eszközök, mivel ez eredetileg nem tartozik a feladatukhoz;

A megfigyelési és tájékoztatási központ (MIC) megerősítése

31. üdvözlí, hogy meg kívánják erősíteni a megfigyelési és tájékoztatási központot mint a közösség területén végbemenő katasztrófaelhárítási műveletek és az Unión kívüli humanitárius fellépések koordinálását végző intézményt, különösen azokban az országokban, amelyek a katasztrófák szempontjából a legsebezhetőbbek, és amelyek a legalacsonyabb szintű – az ENSZ által kidolgozott – „humán fejlettségi mutatóval” rendelkeznek. Figyelembe kell venni azonban, hogy nem tervezik, hogy a központ ebben az összefüggésben operatív feladatokat is vállaljon. Az operatív felelősséget továbbra is a segítségnyújtóknak kell vállalniuk, mivel erre ők a legalkalmasabbak;

Záró megjegyzések

32. amellelt áll ki, hogy az EU tagállamai, régiói és helyi önkormányzatai között érvényesüljön a szolidaritás, az együttműködés, a koordináció és a támogatás elve a polgári védelem területén, ⁽³⁾ és egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy még nagyobb koherenciára, hatékonyságra és láthatóságra van szükség annak eléréséhez, hogy az EU integráltabb katasztrófaelhárítási képességgel rendelkezzen;

33. emlékeztet ugyanakkor arra is, hogy a polgári védelem eredetileg a tagállamok, illetve azok regionális és helyi szintjeinek a feladata, ezek hatáskörét pedig nem szabad megsérteni;

34. az EUMSZ 6. cikke második mondatának (f) pontjában, valamint az EUMSZ 2. cikke (5) bekezdésében és az EUMSZ 196. cikkében szereplő uniós hatáskörök fényében ezért üdvözlí, hogy az Európai Bizottság nem tesz eleget az európai polgári védelmi erő létrehozására irányuló követelésnek;

⁽³⁾ CdR 116/2006 fin.

35. támogatja az Európai Bizottságnak a közösségi koncepció kialakítására vonatkozó törekvéseit, amelyek célja, hogy a katasztrófákra való felkészülés, reagálás és a következmények kezelése területét a szerződéseknek megfelelően szabályozza.

Kelt Brüsszelben, 2011. május 11-én.

*a Régiók Bizottsága
elnöke*

Mercedes BRESSO

A Régiók Bizottsága véleménye – A KAP jövője 2020-ig: az élelmezési, a természetes erőforrásokat érintő és a területi kihívások kezelése

(2011/C 192/05)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

- hangsúlyozza, hogy a közvetlen kifizetések továbbra is a termelők jövedelemstabilitásának alapeszközei kell hogy legyenek, mintegy ellentételezésképpen a közjavak biztosításáért és a szigorúbb uniós termelési szabványokért, illetve hogy a függetlenítés feltétele, hogy annak következtében ne merüljön fel annak a kockázata, hogy az állandó természeti hátrányokkal küzdő területeken megszűnik a termelés;
- hangsúlyozza, hogy a KAP-ot és a kohéziós politikát nem lehet egymástól elválasztva kezelni. Ezeknek a politikáknak a területi célkitűzéseit főként közösségi szinten kell az eddigieknél jobban összehangolni;
- megismétli, hogy támogatja a strukturális alapokat és az egyéb területfejlesztési alapokat – EMVA és EHA – lefedő közös stratégiai keret létrehozására irányuló javaslatot;
- aggodalmát fejezi ki az Európai Bizottság által a mezőgazdasági piacok 2013 utáni szabályozása terén kiadott első iránymutatások miatt, és úgy véli, hogy a közös agrárpolitika jövője nem választható el a piacokat államilag szabályozó, az áringadozás ellen küzdő és a termelők, valamint a fogyasztók számára stabil árakat garantáló rendelkezések fenntartásától;
- megállapítja, hogy a KAP jövőjét nem lehet különválasztani az európai kereskedelempolitika jövőjétől. Amennyiben az EU hozzá kíván járulni a világ élelmezésbiztonságához, akkor az EU-nak és a nemzetközi kereskedelempolitikának a WTO keretében is gondoskodnia kell arról, hogy az uniós mezőgazdaság tisztességes feltételek mellett termelhesen;
- kiemeli, hogy a jövőbeli kohéziós és agrárpolitika kialakításának igen komoly a szubszidiaritási vetülete. Anélkül, hogy megkérdőjeleznénk a szóban forgó politikák közösségi megközelítését és a közös politika adta többletértéket, az eddigieknél jobban be kell vonni a helyi és regionális önkormányzatokat a jövőbeli KAP jövőbeli pilléreinek kialakításával kapcsolatos döntések meghozatalába. Mindenképpen meg kell teremtenünk a többszintű kormányzás keretét, ha meg akarjuk tartani a KAP közösségi jellegét, és ezzel párhuzamosan erősíteni kívánjuk a helyi felelősségvállalást és a társadalmi elfogadottságot;
- hangsúlyozza, hogy a közös agrárpolitika céljai csak abban az esetben érhetők el, ha 2014 után is elegendő pénzügyi forrást bocsátanak ehhez rendelkezésre.

Előadó

Luis DURNWALDER (IT/EPP), Bolzano autonóm tartomány elnöke

Referenciaszöveg

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának –

A KAP jövője 2020-ig: az élelmezési, a természetes erőforrásokat érintő és a területi kihívások kezelése

COM(2010) 672 végleges

I. ÁLTALÁNOS MEGJEGYZÉSEK**A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA**

megállapítja, hogy

1. a mezőgazdaság fontos szerepet tölt be Európa vidéki területeinek fejlődésében, mivel csaknem 30 millió embernek ad munkát. Ezek a területek az Európai Unió területének 90 %-át teszik ki, illetve az európai polgárok 60 %-a él vidéken.

2. A mezőgazdaság lehetővé teszi az európai polgárok élelmiszerrel való ellátását, emellett gazdasági körforgást és munkahelyeket hoz létre, valamint jó minőségű élettereket teremt, hozzájárul a területek hidrogeológiai viszonyainak rendezettségéhez, megőrzi a kultúrtájakat és a hagyományokat. Mezőgazdaság nélkül elképzelhetetlen az európai vidéki területek multifunkcionális és fenntartható fejlődése.

3. Ezért a Közös Agrárpolitika (KAP) az Európai Gazdasági Közösség megalapítása óta annak legfőbb feladatkörei közé tartozik. A KAP bebizonyította, hogy egy közösségi politika jelentős többletértéket adhat az európai társadalom számára, miközben az EU 2020 stratégia céljait a területi paktumok révén elő lehet mozdítani.

4. A KAP azért volt sikeres, és azért sikeres ma is, mert az eltelt évtizedek alatt mindig szembenézett az új európai és globális kihívásokkal, illetve megfelelően alkalmazkodott azokhoz.

5. A gazdasági keretfeltételek, az árak ingadozása, a mezőgazdasági termelők jövedelmének nagyarányú csökkenése, az élelmiszerek és agrárnyersanyagok iránti növekvő globális kereslet, a termelési módszerek fenntarthatósága és környezetbaráttá tétele, illetve főleg a fokozott mezőgazdasági éghajlatvédelem és az éghajlatváltozás kedvezőtlen hatásai elleni védelem iránti igény, valamint a hatékonyabb állatvédelem és a megfelelő fogyasztóvédelem szorgalmazása – mind az élelmiszerbiztonság, mind a mezőgazdasági ellátás szempontjából – azt követelik, hogy kialakítsuk a 2013 utáni időszakra szóló KAP-ot.

6. A Régiók Bizottsága már a 2010. június 9–10-én tartott 85. plenáris ülésén elfogadott egy saját kezdeményezésű véleményt a KAP 2013 utáni jövőjéről (CdR 127/2010), amelyben arra az álláspontra helyezkedett, hogy a KAP-nak

— közös politikának kell maradnia;

— szavatolnia kell az európaiak élelmiszer-függetlenségét és élelmiszer-ellátásuk biztonságát;

— garantálnia kell a mezőgazdasági termelők jövedelmének stabilitását;

— minden termék hasznára kell válnia, ösztönöznie kell alternatív mezőgazdasági módszerek bevezetését és elő kell segítenie a foglalkoztatást és a fenntartható területhasznosítást;

— támogatnia kell a környezetbarát és erőforrás-hatékony termelési rendszereket, ideértve a táj és a biodiverzitás védelmét is;

— tekintetbe kell vennie a természeti és földrajzi hátrányokat (hegyvidékek, szigetek, alacsony népsűrűségű területek, legkülső régiók);

— a mezőgazdaságra és az élelmezésre kell helyeznie a fő hangsúlyt;

— például a területi önkormányzatok jobb és fokozott bevonásával hozzá kell járulnia a KAP 1. és 2. pillérével kapcsolatos bizonyos végrehajtási és irányítási mechanizmusok továbbfejlesztéséhez és egyszerűsítéséhez;

— olyan pénzügyi kerettel kell rendelkeznie, amely figyelembe veszi a jövőbeli kihívásokat és problémaforrásokat.

7. 2011. január 27-én a Régiók Bizottsága elfogadta a Helyi-élelmiszer-rendszerek című előzetesítő véleményét, amely hangsúlyozza a sokoldalú európai mezőgazdaság értékét és azt, hogy a helyben történő értékesítés milyen hozzáadott értéket képvisel a környezeti, társadalmi és gazdasági szükségletek szempontjából;

8. A Régiók Bizottsága a KAP reformjával kapcsolatosan általa végzett munkát folytatva és a 2010. novemberi közleményre reagálva egyetértően veszi tudomásul, hogy közleményében az Európai Bizottság több olyan pontra is kitér, amelyet az RB fent említett véleménye vetett fel. Az RB hangsúlyozza, hogy ezek a kérdések nem vesztek érvényükből, és figyelembe kell őket venni a reform során.

9. A Régiók Bizottsága elsősorban azt hangsúlyozza, hogy a KAP, azon belül is főleg annak 2. pillére, nagyon fontos szerepet tölt be az európai vidéki területek általános fejlődésében. Mindez több helyen kapcsolódik a kohéziós politikához is, ezért nem lehet ezeket a politikákat egymástól elválasztva kezelni, még akkor sem, ha önálló és önmagukban is szükséges politikákról van szó. A fenti politikák területi célkitűzéseit főként közösségi szinten kell az eddigieknél jobban összehangolni. Az RB hangsúlyozza, hogy a 2. pillér 3. tengelyét a vidéken élők életminősége javítását és a vidéki gazdaság diverzifikációját célzó elegendő eszközzel kell ellátni.

10. A Régiók Bizottsága kiemeli, hogy a jövőbeli kohéziós és agrárpolitika kialakításának igen komoly a szubszidiaritási vetülete. Anélkül, hogy megkérdőjeleznénk a szóban forgó politikák közösségi megközelítését és a közös politika adta többletértéket, az eddigieknél jobban be kell vonni a helyi és regionális önkormányzatokat a jövőbeli KAP jövőbeli pilléreinek kialakításával kapcsolatos döntések meghozatalába. Mindenképpen meg kell teremtenünk a többszintű kormányzás keretét (uniós tagállamok, régiók és települések), ha meg akarjuk tartani a KAP közösségi jellegét, és ezzel párhuzamosan erősíteni kívánjuk a helyi felelősségvállalást és a társadalmi elfogadottságot. Ugyanakkor el kell kerülni, hogy ez a szubszidiaritási elv túl sok tervezési szintet és ezáltal vállallhatatlan adminisztrációs terheket eredményezzen.

A KAP kihívásai

megállapítja továbbá, hogy

11. az élelmiszerek iránti kereslet világszerte növekedni fog. Ez arra vezethető vissza, hogy egyrészt várhatóan növekedni fog a Föld lakossága, másrészt pedig számos feltörekvő országban nő majd a vásárlóerő is, ami változásokat hoz magával az étkezési szokásokban. A KAP, amelynek alapvető feladata mindekelőtt az, hogy élelemmel lássa el az embereket Európában, és részt vegyen az élelmelési egyensúly kialakításában, hozzájárulhat és hozzá is kell járulnia ennek a növekvő világszintű keresletnek a kielégítéséhez. Ezen túlmenően a mezőgazdaság közjavak, például – az élelmiszertermelés számára közvetlenül versenyt nem jelentő – nyersanyagok biztosításával nagyban hozzájárul az energiaellátás, valamint a dinamikus vidéki területek megőrzéséhez.

12. Ebből kiindulva a KAP jövőjét nem lehet különválasztani az európai kereskedelempolitika jövőjétől. Amennyiben az EU hozzá kíván járulni a világ élelmiszerbiztonságához, akkor az EU-nak és a nemzetközi kereskedelempolitikának a WTO keretében is gondoskodnia kell arról, hogy az uniós mezőgazdaság tisztességes feltételek mellett termelhesse. Ha a termelőknek a nemzetközi szabványoknál szigorúbb és így többletköltséget okozó feltételeknek kell megfelelniük, akkor ezeket a többletköltségeket a nemzetközi kereskedelmi megállapodások során az importszabályozásokban is figyelembe kell venni.

13. A mezőgazdasági tevékenység szorosan kapcsolódik a környezethez. Ezért a természeti erőforrások fenntartható hasznosítása nemcsak jogos társadalmi elvárás, hanem maguknak a

termelőknek is saját, jól felfogott érdeke, és a mezőgazdasági termelés potenciáljának fenntartása szempontjából is fontos. A mezőgazdaságnak ezért hozzá kell járulnia ahhoz is, hogy szembenézhessünk az éghajlatváltozásból, a talaj termőképességének csökkenéséből, a vízhiányból és vízszennyezésből, az életterek és a biológiai sokféleség eltűnéséből eredő kihívásokkal, és a KAP-nak támogatnia kell az ilyen problémák orvoslását célzó megoldásokat.

14. Ennek kapcsán különösen hangsúlyozni kell azt a szerepet, amelyet a mezőgazdaság az éghajlatváltozás leküzdésében betölt. A termelők már eddig is komoly erőfeszítéseket tettek, hogy jelentősen csökkentsék az üvegházhatású gázok kibocsátását. Ezen túlmenően intenzíven dolgozni kell még alkalmazkodási stratégiák kifejlesztésén, hogy a mezőgazdaság a jövőben is el tudja látni a fent említett feladatokat. Azt a szerepet is ki kell emelni, amelyet a talaj a szén-dioxid-megkötésben tölthet be; ugyanakkor a nagyobb szervesanyag-tartalom következtében javul a termelőképesség is és a fás növények szén-dioxid-megkötő hatása. A mezőgazdaság az egyik kulcsgázát a probléma megoldásában. Hozzájárulhat ugyanis a fenntartható energiaellátáshoz, illetve a megújuló nyersanyagokra épülő „kíméletes vegyipar” kialakításához. Ebben fontos szerep hárul a régiókra és a helyi önkormányzatokra is, melyek innovatív, például biomasszára épülő energiakoncepciókat támogatnak. A legfontosabb fenntartható módon előállított energia-hordozó a fa. Ezért fontos, hogy a vidékfejlesztés keretében továbbra is támogassuk mind az erdészetet – különösen azokban a régiókban, ahol az erdők fontos szerepet játszanak a katasztrófavédelemben, az erózió elleni küzdelemben és az idegenforgalomban –, mind a fás növények vágási hulladékainak felhasználását.

15. A Régiók Bizottsága támogatja az Európai Bizottság álláspontját, mely szerint az agrárpolitikát továbbra is két összehangolt pillérre kell alapozni, megtartva ezek eddigi kialakítását. Az RB kiemeli azonban, hogy fontos jobban tisztázni a két pillér alá tartozó célkitűzéseket.

16. Az első pillérbe tartozó közvetlen kifizetések biztosítják a termelők jövedelmét, honorálják nekik, hogy olyan közjavakkal szolgálnak, mint a tájvédelem, a környezetvédelem és az élelmiszer-biztonság, melyekről az európai polgárok ma már nem akarnak lemondani. A közvetlen kifizetésekkel a világpiaci konkurenskéihez képest szigorúbb uniós szabványokat is kompenzálni igyekeznek, valamint védelmet nyújtanak a piac volatilitásával szemben.

17. A második pillér a vidékfejlesztést szolgálja. Ezért különösen fontos, hogy azt a regionális igényekhez igazítsák, és hogy kialakításában a régiók és a helyi önkormányzatok is részt vegyenek, hiszen ők maguk is pénzügyi felelősséggel tartoznak a második pillér kialakításáért a társfinanszírozása keretében.

18. A Régiók Bizottsága hangsúlyozza, hogy a közös agrárpolitika céljai csak abban az esetben érhetők el, ha 2014 után is elegendő pénzügyi forrást bocsátanak ehhez rendelkezésre.

II. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

Közvetlen kifizetések

19. hangsúlyozza, hogy a közvetlen kifizetések továbbra is a termelők jövedelemstabilitásának alapeszközei kell hogy legyenek, mintegy ellentételezőképpen a közjavak biztosításáért és a szigorúbb uniós termelési szabványokért, illetve hogy a függetlenítés feltétele, hogy annak következtében ne merüljön fel annak a kockázata, hogy az állandó természeti hátrányokkal küzdő területeken megszűnik a termelés;

20. egyetért azzal az igénnyel, hogy a jövőben igazságosabban osszák el a közvetlen kifizetéseket, mivel azok jelenlegi rendszere, amely a múltban megtermelt mennyiségeken alapul, torzítja a versenyt az EU-n belül, és olyan rendszerrel kell helyettesíteni, melynek keretében az Európai Unión belül egyformán kezelnek valamennyi agrárgazdálkodási formát;

21. úgy véli, hogy még jobban egymáshoz kell igazítani Európában a támogatásokat, hogy el lehessen kerülni az EU-n belül a piaci egyenlőtlenségek kialakulását. Hangsúlyozza azonban, hogy a tagállamokra lebontott forráselosztásnál mind a két pillért figyelembe kell venni;

22. a függetlenített támogatások modelljének fenntartása mellett van, és támogatja a történelmi és üzemsoros támogatások minél gyorsabb megszüntetésére vonatkozó európai bizottsági javaslatokat. Egyetért azzal, hogy, regionális alapú támogatásra kell áttérni;

23. kiemeli, hogy a fenti fokozatos átmenet során meg kell szüntetni a támogatások tagállamokon belüli egyenlőtlen elosztását, melyet a történelmi elosztási modell eredményezett. Ez ugyanis ellentétes a függetlenítés szellemével, és elfogadhatatlan piaci egyenlőtlenségekhez vezetett és vezet még most is a tagállamok között, ugyanakkor kiemeli, hogy átmeneti időszakot kell bevezetni, amely lehetővé teszi a gazdaságok alkalmazkodását az új támogatási rendszerhez;

24. támogatja azt az európai bizottsági javaslatot, hogy vezessenek be felső határt a támogatásokban. Hangsúlyozza, hogy ennek a felső határnak figyelembe kell vennie a különböző üzemtípusokat, a termelői szövetségeket és az egyes üzemek foglalkoztatáshoz való hozzájárulását, valamint a jogi személyek esetében a tagok számát. A támogatások felső határának nem szabad megakadályoznia az uniós mezőgazdaság időszzerű strukturális kiigazítását;

25. kiemeli az Európai Bizottság azon elképzeléseit, hogy a sajátos problémákkal küzdő területeken és az olyan mezőgazdasági formák esetében, melyek a mezőgazdaságnak az ilyen

területeken való fennmaradása szempontjából nagyon fontosak, továbbra is kapcsolt támogatási formákat kell előirányozni. Ennek kapcsán utalni kell arra, hogy a szalás takarmánnyal táplálkozó állatok milyen fontos szerepet játszanak a hegyvidéki, valamint a sarkvidéki, a szigeti és a gyéren lakott területeken – minden olyan termelési rendszer szempontjából, amely az éghajlati és a nehéz terepviszonyok miatt speciális támogatást igényel – és különösen a tejágazat fennmaradásában, a tejkvótarendszer lejártát követően is. Működőképes tejágazat hiányában nem lehet megtartani a mezőgazdaságilag hasznosított területeket, különösen a mezőket és a hegyvidéken és a középhegységekben található és a mediterrán erdős legelőket. Hasonlóképpen különös társadalmi-gazdasági és környezeti jelentőséggel bírnak a hegyvidéki és az agrártermelésnek nem kedvező klímájú egyéb területeken lévő, alacsony terméshozamú olajfaültetvények. Másrészt az európai mezei ökoszisztémák, illetve egyes régiókban a tevékenység fenntartása szempontjából szintén fontos a marha-, juh- és kecskehúságazat fenntartása. Amennyiben a mezőgazdaság számára elvesznek ezek a területek, az egyedi kultúrtáj is eltűnik a térségben. Ezenkívül a szarvasmarhatartás gondoskodik a városkörnyéki területek szélén elhelyezkedő földek használatáról is. Ez ahhoz fontos, hogy a nyílt területeket fenntartsuk (pl. ártéri területként), ugyanakkor valamilyen módon mégis gazdaságilag hasznosítsuk őket. Kapcsolt támogatás nélkül az ágazat fennmaradása kerül veszélybe, így ezek a területek nem tudják többé betölteni ezt a szerepet;

26. fontos, hogy maximálisan kihasználják a WTO által engedélyezett, termeléshez kötött támogatásokat;

27. egyetért az Európai Bizottság ajánlásával, hogy a hátrányos területeken emeljék meg a támogatásokat és ezáltal kompenzálják az itt működő üzemek termelési többletköltségeit és ösztönözzék egész Európában az átfogó mezőgazdaságot. Aláhúzza, hogy ahhoz, hogy minden európai régióban igazságosan biztosítsák a termelők jövedelmét, jogos és szükséges is egy ilyen emelés;

28. hangsúlyozza, hogy az új környezeti kihívásokkal járó felelősséget nem kizárólag a KAP-nak és a gazdáknak kell viselniük, főleg úgy nem, hogy nem is növekedik az erre felhasználható finanszírozási keret;

29. rámutat arra, hogy a 2. pillérhez tartozó agrár-környezetvédelmi programoknak hozzá kell járulniuk azon cél eléréséhez, amely a környezetbarátabb mezőgazdaság megvalósítására törekszik. Ezzel kapcsolatban utalni kell arra, hogy néhány tagállam a 2. pillér összköltségvetésének kevesebb mint 10 %-át használja fel, és így nem igazán nyújt agrár-környezetvédelmi programokat a termelőknek. Az RB ezért azt javasolja, hogy a jövőben minden tagállamnak a 2. pillér keretében az összköltségvetés legalább 10 %-át agrár-környezetvédelmi programokra kelljen fordítania, és hogy ehhez egy csökkentett, legalább 10 %-os társfinanszírozást lehessen alkalmazni;

30. úgy véli, hogy a biogazdálkodásnak és az integrált mezőgazdaságnak jobb támogatásban kellene részesülnie a közös agrárpolitika keretében, hiszen a fenntartható fejlődésre vonatkozó politika körébe tartoznak;

31. véleménye szerint az aktív uniós mezőgazdasági termelők gyors előregedése miatt sürgősen olyan további intézkedésekre van szükség, melyek a fiatal termelőket célozzák. Az eddig a 2. pillér keretében a fiatal termelőknek juttatott támogatás nem bizonyult elegendőnek az aktív termelők előrehaladott előregedésének megállításához. Ma az EU-ban a termelőknek csupán 7 %-a fiatalabb 35 évesnél, és harmaduk 65 év feletti. Meg kell tehát vizsgálni, hogy van-e lehetőség az 1. pillérben belül a fiatal termelőknek járó közvetlen kifizetések megemelésére, hogy ezzel is további ösztönzést adjunk a fiataloknak arra, hogy a mezőgazdaságban helyezkedjenek el;

32. rámutat arra, hogy megfelelő közszolgáltatásokra van szükség ahhoz, hogy a fiatal generációk gazdálkodásba tudjanak fogni a vidéki területeken. Ha ösztönözzük őket innovatív és környezetbarát termelési rendszerek beszerzésére, és új, alternatív gazdasági lehetőségeket biztosítunk a számukra, a vidéki agrárkapacitás fenntartható.

33. támogatja azt az európai bizottsági javaslatot, hogy a kistermelőkre vezessenek be egy egyszerűsített, speciális támogatási szabályozást, hogy megmaradhasson a termelőkre épülő, kisméretű mezőgazdaság, lehetővé téve e gazdaságok kiegészítő támogatását főként a hátrányos helyzetű területeken, illetve hogy csökkenhessenek a bürokratikus terhek. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozza, hogy Európában a termelők 82 %-a 5 000 eurónál kisebb támogatásban részesül, így a kistermelők bürokratikus terheinek csökkentése jelentős könnyebbséget jelentene számukra, és így jobban magukénak érezhetnék a KAP-ot;

34. rámutat arra, hogy egyszerűsíteni kell a feltételeesség elvét, illetve az integrált igazgatási és ellenőrzési rendszert anélkül, hogy ezzel veszélyeztetnénk a rendszer működőképességét. Kiindulópontot jelenthet ehhez, ha az egész EU-ra érvényes kulcskritériumokat vezetnénk be a feltételeesség helyi ellenőrzésére, és ha megfelelnek a feltételeesség és az integrált igazgatási és ellenőrzési rendszer ellenőrzési kvótáit annak érdekében, hogy egységesse tegyék a különböző európai régiókban az elvárásokat és az ellenőrzéseket – aminek feltétele, hogy a tagállamok működőképes rendszereket tudjanak felmutatni –, és ha gyakorlati indíttatású tűrőhatárokat alkalmaznának;

35. egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a támogatásokat az aktív termelőkre kellene korlátozni, de nem szabad, hogy közben hátrányos helyzetbe kerüljenek a mezőgazdasági termelést mellékfoglalkozásban űzők, mivel ők – különösen a hátrányos helyzetű területeken – fontos szerepet játszanak a mezőgazdaság fennmaradásában, ugyanakkor azt javasolja, hogy az Európai Bizottság alapdefinícióval határozza meg az „aktív termelő” és a „mezőgazdasági földterület” fogalmát, melyek kiegészíthetők tagállami és regionális szinten;

36. úgy véli, hogy azokban az ágazatokban, amelyeket eddig saját külön piacszerkezéssel szabályoztak, és amelyekben ezáltal egyáltalán nem vagy csak részben alkalmazzák a függetlenített üzemi támogatások rendszerét (ilyen például a zöldség- és gyümölcságazat, a bor vagy a cukor), továbbra is maradjanak meg ezek a speciális piacszerkezési módok.

Piaci intézkedések

37. aggodalmát fejezi ki az Európai Bizottság által a mezőgazdasági piacok 2013 utáni szabályozása terén kiadott első iránymutatások miatt, és úgy véli, hogy a közös agrárpolitika jövője nem választható el a piacokat államilag szabályozó, az áringadozás ellen küzdő és a termelők, valamint a fogyasztók számára stabil árakat garantáló rendelkezések fenntartásától;

38. utal arra, hogy a közösségi preferencia továbbra is a KAP fontos elve kell hogy maradjon, mivel ez nagyban hozzájárul Európa élelmiszer-szuverenitásának megőrzéséhez;

39. véleménye szerint az olyan, még meglévő piaci intézkedések, mint az intervenciók támogatás, a magántárolás és a közraktározás és az érzékeny termékekre korlátozódó exporttámogatások mindenképpen hasznosnak bizonyultak, ezért biztonsági hálóként, megfelelő költségvetési forrásokat hozzájuk rendelve meg kellene őket tartani;

40. rámutat, hogy a függetlenítés az európai mezőgazdaság nagyobb piacorientációját eredményezte, ez azonban azt is jelenti, hogy az árak változókényőbbak, ami megnehezíti a gazdaságok fennmaradását;

41. utal arra, hogy a piaci eszközöket úgy kell kialakítani, hogy egyrészt biztosítsák a mezőgazdasági piacok ellátását, védjék a termelőket a hirtelen árcsökkenések és az ebből eredő bevételkiesés ellen, másrészt pedig korlátozzák az élelmiszerek fogyasztói árának volatilitását;

42. úgy véli, hogy ezeken az eszközökön mindenképpen javítani kell., Ennek során mérlegelni kell azon termékek körének szélesítését, amelyeket átmenetileg raktároznak, az intervenciók időszakok meghosszabbítását, és a termelés időszakos beszüntetésére irányuló intézkedések bevezetését. Emellett megfelelő eszközökkel meg kell akadályozni a visszaéléseket a mezőgazdasági nyersanyagokkal folytatott kereskedelemben – anélkül, hogy kárt okoznánk a piacok működésében. Minderre azért van szükség, hogy megelőzzük az agrár- és egészségügyi válságokból eredő jelentős piaci ingadozásokat;

43. utal arra, hogy folyamatosan csökken a termelők hozzájárulása az élelmiszerláncban létrehozott hozzáadott érték megteremtéséhez, és hogy olyan piaci eszközöket kell kidolgozni, amelyekkel meg lehet fékezni ezt a folyamatot. Ennek alapján arra kéri az Európai Bizottságot, hogy dolgozzon ki keretszabályokat a termelői szövetkezetekhez minden szegmensben, hozzon létre termelői közösségeket és ágazati szövetségeket, és ezzel erősítse a termelők pozícióját az élelmiszerláncban belül. Különösen a természeti hátrányokkal küzdő területeken, illetve a sérülékeny termelési struktúrával vagy rendszerekkel rendelkező térségekben folyó tejtermelés esetében kellene támogatni a termelők szövetkezését és a közös értékesítést, hogy így enyhíteni lehessen a tejkvóták lejáráásával járó hatásokat, egyszersmind megakadályozva a termelés áthelyezését;

44. örömmel venné, ha az Európai Bizottság megvizsgálná, hogy a kereskedelmi közvetítők milyen hatást gyakorolnak az élelmiszertermelőkre, a forgalmazókra, a beszállítókra, a fogyasztókra és a tágabb értelemben vett környezetre;

45. úgy véli, hogy felül kell vizsgálni a közösségi versenyszabályokat, hogy az élelmiszer-ellátási lánc valóban kiegyensúlyozottá válhasson;

46. úgy véli, hogy a piacok állami irányításának eszközei mellett bővíteni kell az olyan öngondoskodó rendszereket is, mint a többféle kockázatra kiterjedő mezőgazdasági biztosítások, illetve hogy ezzel összefüggésben lehetőségeket kell teremteni a tagállamok számára ahhoz, hogy támogassák a kölcsönös bebiztosítást szolgáló termelői szövetségeket és együttműködési formákat a termelők között és együttműködésüket az élelmiszerlánc más elemeivel, ami a bürokratikus terhek csökkenéséhez is vezetne;

47. hangsúlyozza, hogy az EU az elmúlt években sokat tett az exporttámogatások kifuttatása érdekében. Rámutat ugyanakkor arra, hogy ahhoz, hogy végleg le lehessen mondani erről a piaci eszközről, az is kell, hogy a WTO-n belül a harmadik országok készen mutatkozzanak arra, hogy a nemzetközi kereskedelemben teljesen lemondanak erről az eszközről; a WTO-szabályokkal összhangban lévő exporttámogató intézkedésekre ebben az esetben nincs szükség;

48. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy pontosan vizsgálja meg, hogy milyen hatásokkal jár a meglévő kvótarendszerek lejárta, illetve hogy dolgozzon ki intézkedéseket a termelési és feldolgozási struktúrák biztosítására;

49. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a cukor- és az izoglükóz-ágazat jövőre nézve kínáló szabályozási lehetőségei között fontoljon meg egy olyan orientációt, amely garantálja az európai termelést, olyan jövedelmet biztosítva a cukorrépa-termelőknek, amely lehetővé teszi a jelenlegi termelés és a feldolgozó üzemek fenntartását;

50. ennek kapcsán arra kéri az Európai Bizottságot, hogy tegyen még többet a kutatás-fejlesztésen belül az innováció, illetve a promóció terén, ezért kéri, hogy az európai kutatási és fejlesztési programokban kapjon állandó figyelmet az élelmiszerrel kapcsolatos kutatás;

51. arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a kereskedelempolitika keretében, azon belül is főként a kétoldalú egyezmények terén, aktívan képviselje az európai mezőgazdaság érdekeit is, és vegye figyelembe, hogy a kereskedelempolitika milyen hatással van a KAP-ra, és hogy a kétoldalú vagy a WTO-n belül kötött megállapodások hogyan érintik az európai mezőgazdaságot; mindeközben a WTO-tárgyalások kulcsfontosságúak ahhoz, hogy biztosítani lehessen az európai fenntarthatósági előírások globális érvényesítését;

52. ennek kapcsán utal arra, hogy a fogyasztóknak jogukban áll számon kérni a szociális jogokkal, az élelmiszer-biztonsággal, környezetvédelemmel, minőséggel és állatvédelemmel kapcsolatos szigorú uniós mezőgazdasági normákat az importált élelmiszerek esetében is. Ezt a jogot határozottan védelmezni kell a nemzetközi és kétoldalú kereskedelmi tárgyalások során;

Vidékfejlesztés

53. megállapítja, hogy a KAP-pal és a kohéziós politikával kapcsolatos uniós erőfeszítések dacára számos európai vidéki területre még mindig az elnéptelenedés és a visszafejlődés jellemző. Ezeknek a térségeknek a fejlettségi szintje nem éri el a közösségi átlagot, és messze elmarad a legtöbb városi terület szintjétől;

54. felhívja a figyelmet arra, hogy a városkörnyéki területeken gazdálkodók különleges szerepet játszanak, e területek vidéki és mezőgazdasági erőforrásai ugyanis komoly nyomásnak lehetnek kitéve; hangsúlyozza, hogy az élelmiszerek és a közjavak városi lakossághoz közeli termelését fenn kell tartani;

55. hangsúlyozza ezért, hogy az agrárpolitika 2. pillére fontos szerepet játszik az átfogó vidékfejlesztésben (ideértve a városkörnyéki területeket is);

56. hangsúlyozza, hogy a KAP 2. pillére fontos szerepet játszik a mezőgazdaság modernizálásában, az agrárstruktúra fenntartásában és fejlesztésében, és különösen a vidéki térségek és az ott élő közösségek megőrzésében és társadalmi-gazdasági felzárkóztatásában. Ennek érdekében olyan vidékfejlesztési politikára van szükség, amely figyelembe veszi a mezőgazdaság versenyképességét, és amelyek részben a mezőgazdasági struktúrák és infrastruktúrák, valamint az élelmiszeripar terén történő fellépésekben öltenek testet;

57. kiemeli, hogy a vidékfejlesztés nagyban hozzájárulhat az Európa 2020 stratégiában kitűzött uniós célok megvalósításához; ugyanakkor egyértelműen meg kell határozni, hogy mi a szerepe a tematikus (pl. éghajlati, energiaügyi) uniós politikáknak és a hozzájuk tartozó finanszírozási eszközöknek, illetve hogy minek a támogatását szolgálják a KAP- (vagy a regionális) alapok, és meg kell húzni köztük a határvonalat;

58. megállapítja, hogy a vidékfejlesztési intézkedések a KAP második pillére alá tartoznak, és sok kapcsolódási pont fedezhető fel köztük és a kohéziós politika között. Ezért a programozás során mindenképpen össze kell hangolni egymással az agrárpolitika 2. pillérének, illetve a kohéziós politikának a céljait, hogy el lehessen kerülni a felesleges átfedések és a „szürke foltok” kockázatát, és ki lehessen használni a szinergiákat, valamint hogy a vidékfejlesztési politika újra a mezőgazdasági ágazatra összpontosítson. Ezzel kapcsolatban a különféle európai alapokat szabályozó adminisztratív szabályok harmonizálását kéri;

59. megismétli, hogy támogatja a strukturális alapokat és az egyéb területfejlesztési alapokat – EMVA és EHA – lefedő közös stratégiai keret létrehozására irányuló javaslatot;

60. azt kéri, hogy az agrárpolitika 2. pillérének kialakítása során különösen tartsák tiszteltben a szubszidiaritásból adódó regionális jogköröket azzal, hogy a folyamat során olyan valódi többszintű kormányzási módszert alkalmaznak, amely figyelembe veszi a régiók kiemelt szerepét és kompetenciáit akkor, amikor arról van szó, hogy az intézkedéseket az adott régió speciális igényeihez igazítják. Ennek kapcsán kiemeli a szubszidiaritás elvét a 2. pillérben, melynek értelmében a tagállamok és a régiók a regionális adottságok alapján saját maguk döntenek el, hogy mely intézkedéseket hajtják végre;

61. ezért úgy véli, hogy a vidékfejlesztési politika és alapok helyi végrehajtásának, illetve felhasználásának mindenekelőtt erős helyi fejlesztési partnerségeken keresztül kell történnie;

62. véleménye szerint az aktív európai mezőgazdasági termelők gyors előregedése miatt sürgősen olyan vonzó intézkedésekre van szükség, melyek a fiatal termelőket célozzák, hogy friss vér áramoljon az ágazatba, illetve ki kell egészíteni az eddig a 2. pillér keretében a fiatal termelőknek juttatott támogatásokat;

63. azt is kéri, hogy tervezzenek konkrét intézkedéseket a „minőségi csomagban” szereplő olyan javaslatok végrehajtását illetően, mint például a minőségi termékeket előállító mezőgazdasági üzemek korszerűsítésének bátorítása és a fogyasztókhoz szóló kommunikációs kampányok támogatása;

64. úgy véli, hogy a vállalati szaktanácsadást a feltételelességen túl a tanácsadás valamennyi fontos területére (termelési technológia, vállalat-gazdaságtan, új kihívások leküzdése, innováció bevezetése, a környezetkezelés kérdései, az éghajlatváltozás enyhítése érdekében hozott intézkedések stb.) ki kellene terjeszteni, és a 2. pillérben belül megfelelő intézkedéseket kell hozni ennek támogatására. Az akkreditált tanácsadó szolgálatok támogatására kellene helyezni a hangsúlyt. Azt kell célul kitűzni, hogy az EU valamennyi termelője elérhesse a kompetens tanácsadó szolgálatokat, függetlenül attól, hogy állami, valamilyen állami szerv által nyújtott vagy magáncég által biztosított tanácsadásról van-e szó;

65. kiemeli a diverzifikáció különleges jelentőségét a kisméretű mezőgazdasági üzemek, illetve a hátrányos helyzetű vagy a rendkívül gyéren lakott, legészakibb, valamint a szigeti, a határon átnyúló és a hegyvidéki területeken működő üzemek szempontjából, és ösztönző intézkedések meghozatalát kéri e tekintetben;

66. hangsúlyozza, hogy a mezőgazdaság szempontjából fontos a színvonalas képzési lehetőségek kínálata, különösen a

szakképzést követően. Az agrár-élelmiszeriparban, valamint az összes kapcsolódó ágazatban végbemenő gyors változások miatt előtérbe kerül az egész életen át tartó tanulás;

67. támogatja az Európai Bizottság arra irányuló erőfeszítéseit, hogy a kisüzemek versenyhátrányának csökkentése érdekében az agrárpolitika 2. pillérének keretében ösztönözze a termelők együttműködését, különösen a közös munkaszervezetek belüli a termékértékesítéskor alkalmazott eszközök közös használatát illetően vagy az állattartással kapcsolatos közös erőfeszítések kapcsán;

68. hangsúlyozza, hogy különösen a hátrányos területeken levő üzemek számára fontos a KAP 2. pillére, ezért támogatja az Európai Bizottság javaslatát, hogy a kompenzációs támogatás továbbra is a vidékfejlesztési program részeként járjon. Ezzel kapcsolatban azt javasolja, hogy hagyják meg a jelenlegi mozgásteret és emeljék meg a jelenlegi felső határt, hogy a strukturális szempontból különösen nehéz helyzetben levő hegyvidéki régiókban és az erősen elvárosiasodott városkörnyéki területeken eleget lehessen tenni a felmerülő igényeknek. Azt javasolja továbbá, hogy a rendkívül gyéren lakott, legészakibb, valamint a szigeti, a határokon átnyúló és a hegyvidéki területeket speciális intézkedéscsomaggal támogassák, például hozzájárulásokkal a begyűjtési költségekhez, speciális intézkedésekkel az alpesi legelők esetében és biodiverzitás-támogatással, továbbá a hegyvidéki termékeknek az európai uniós minőségpolitika felülvizsgálata keretében történő elismerésével;

69. hangsúlyozza, hogy számos európai régió esetében a versenyképesség javításának szükségképpen együtt kell járnia a mezőgazdasági infrastruktúra javításával. Kiemeli emellett, hogy elengedhetetlen, és ezért nagyobb mértékben támogatandó az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásnak, a forráshatékonyság növelésének és a vállalatirányítás optimalizálásának előfeltételét jelentő innováció;

70. utal arra, hogy az Európai Bizottság a hátrányos helyzetű közbeeső területek uniós szintű új, egységes elhatárolását tűzte ki célul, és aggodalommal szemléli ennek végrehajtását. Úgy véli, hogy az ehhez tervezett új kritériumoknak célirányosnak kell lenniük, és a tagállamoknak és régióknak elegendő szubszidiaritást és rugalmasságot kell biztosítani. Hangsúlyozza, hogy az új osztályozást mindenképpen megfelelő átmeneti határidők kísérik;

71. ki szeretné emelni, hogy az éghajlatváltozás kihívását, illetve a vidék fenntartható fejlődésének szükségességét tekintve fokozni és egyszerűsíteni kell egyrészt az olyan intézkedések támogatását, amelyek célja a mezőgazdaság által igénybe vett víz fenntartható használata, csökkentve a vízfogyasztást és a vizek szennyezését, másrészt pedig az olyan intézkedéseket, amelyek elősegítik a felszín alatti vízkészletek feltöltését (pl. megtartó teraszok karbantartása a szigetekeken és a hegyvidéki területeken, a talaj termőképességének növelése), emellett pedig a kármegelőzést vagy a mezőgazdasági infrastruktúrákban az éghajlati katasztrófák által okozott károk helyreállítását szolgálják;

72. hangsúlyozza az agrár-környezetvédelmi programok fontos szerepét, és azt kéri, hogy a jövőben minden tagállam a rendelkezésére álló teljes agrárbirodzsé legalább 10 %-át ilyen programokra fordítsa, hogy hatékonyan hozzájáruljanak a mezőgazdaság fenntarthatóságához, valamint a magas természeti értéket képviselő mezőgazdasági rendszerek elismeréséhez. Ez utóbbiak ugyanis lehetővé teszik a biológiai sokféleség megőrzését és visszaállítását a mezőgazdasági területeken, és hozzájárulnak a vizek és a talaj jobb védelméhez is;

73. rámutat arra, hogy az agrár-környezetvédelmi programokba ismét be kell építeni ösztönzőket, hogy növelni lehessen elfogadottságukat a mezőgazdaságon belül, emellett számításba kell venni azokat az externáliákat is, amelyeket egyes mezőgazdasági tevékenységek generálnak;

74. úgy véli, hogy a vidékfejlesztési program intézkedéseinek végrehajtását jelentősen meg lehetne könnyíteni azzal, ha harmadik feleket is be lehetne vonni a társfinanszírozásba;

75. hangsúlyozza, hogy számos vidéki terület, elsősorban a hegyvidéki régiók biztonsága, illetve az idegenforgalmi vonzerő szempontjából nagyon fontos az aktív erdőgazdálkodás, ezért lehetőséget kellene adni a régióknak arra, hogy a vidékfejlesztési program keretében támogassák az erdőgazdálkodást;

76. kiemeli, hogy a vidéki területek integrált fejlesztésének szempontjából – elsősorban a nagyon hatékonyak bizonyult

alulról építkező megközelítés miatt – fontos szerepet tölt be a LEADER. Arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a jövőben is biztosítsa ezt, és erősítse is meg. Ugyanakkor a jövőben rugalmasabban kell kialakítani a LEADER-t, és előnyben kell részesíteni az innovatív megközelítéseket. Ezenkívül jobb lehetőségeket kell teremteni ahhoz, hogy a LEADER-en belül össze lehessen hangolni egymással a helyi fejlesztési tervek keretében működő különböző programokat. A vidékfejlesztési programban jelenleg alkalmazott tengelyrendszer merevnek bizonyult. Ezért nagyobb rugalmasságot kell biztosítani a helyi önkormányzatoknak és a régióknak, hogy ezáltal jobban figyelembe lehessen venni a helyi igényeket. Egyszerűsíteni kell a vidékfejlesztési program lebonyolítását, különösen a jelentéstételt;

77. továbbá úgy véli, hogy a LEADER-megközelítést egy olyan helyi fejlesztési partnerségi modellel együtt kellene alkalmazni, amely ágazatközi tevékenységeket, innovációs együttműködést és hálózatépítést magában foglaló, alulról építkező helyi fejlesztési stratégiákon alapul;

78. úgy véli, hogy az élelmiszer-ipari üzemekbe történő beruházások támogatására vonatkozó korlátozásokat a strukturális folyamatokhoz kell igazítani (a kkv-határok felemelése, illetve megszüntetése);

79. kiemeli, hogy mára már túl sok ráfordítást igényel a tervezés, a programok végrehajtása, értékelése, nyomon követése és kísérése, ezért az ilyen terheket jelentősen csökkenteni kell.

Kelt Brüsszelben, 2011. május 11-én.

*a Régiók Bizottsága
elnöke*

Mercedes BRESSO

III

(Előkészítő jogi aktusok)

RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

90. PLENÁRIS ÜLÉS, 2011. MÁJUS 11–12.

A Régiók Bizottsága véleménye – A mezőgazdasági minőségrendszereket támogató ambiciózus európai politika

(2011/C 192/06)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

- úgy véli, hogy az uniós mezőgazdasági termékek minősége a KAP egyik legfontosabb többletértéke és az EU egyik legnagyobb erőssége a világpiacokon; ezért úgy véli, hogy a minőségpolitika a 2013 utáni KAP egyik fő tengelyét kell, hogy képezze, és a jövőbeli KAP keretén belül ehhez igazított eszközök bevezetését kéri a minőségbiztosítási rendszerek kialakításának megerősítésére, előmozdítására és kiegészítésére,
- úgy véli, hogy alapvetően fontos differenciált fejlesztési modellekre támaszkodva megőrizni a gazdasági tevékenység kiegyensúlyozott eloszlását az Európai Unió területén; a legkedvezőtlenebb helyzetű vidéki területek a piaci differenciálás révén őrizhetik meg mezőgazdasági termelésüket, a meglévő minőségrendszerekre támaszkodva, melyeket elengedhetetlen megerősíteni és továbbfejleszteni; az agrárpiacon differenciált megközelítése különösen releváns a hegyvidéki termékek, valamint olyan helyi termelések esetében, amelyek felértékelődhetnek a rövid forgalmazási láncok keretében,
- úgy ítéli meg, hogy a „hegyvidéki gazdálkodásban előállított termék” jelölés formájában megvalósuló védelem tartósan hozzájárulna a gazdasági fejlődéshez, a területrendezéshez és a környezet védelméhez,
- hangsúlyozza, hogy a helyi élelmiszer-rendszerek kialakulásához európai szinten megkülönböztető jelzést is létre kell hozni, és olyan eszközöket kell kidolgozni a KAP második pillérének keretében, amelyek a termelőket ennek a módszernek az igénybevételére ösztönzik, arra kéri tehát az Európai Bizottságot, hogy ebben az irányban tegyen javaslatot az uniós mezőgazdasági termékek minőségének politikájáról szóló rendelet kiegészítése céljából,
- úgy ítéli meg, hogy a speciális minőségrendszerekben szereplő mezőgazdasági termelési ágak gazdasági sikere és fenntarthatósága elválaszthatatlan a kínálatszabályozástól,
- a korábban elfogadott véleményekkel összhangban javasolja, hogy a hivatalos minőségi megjelölések feltételrendszerébe a GMO-kat kizáró tényezőként vegyék be,
- kéri, hogy nyerjen megerősítést a földrajzi jelzések nemzetközi védelme.

Előadó	René SOUCHON (FR/PES), Auvergne régió elnöke
Referenciaszöveg	Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a mezőgazdasági termékek minőségrendszereiről
	COM(2010) 733 végleges

I. KIHÍVÁSOK ÉS CÉLKITŰZÉSEK

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

A. Minőségpolitika, a KAP szerves része és az európai mezőgazdasági termékek legnagyobb előnye a nemzetközi piacokon

1. megállapítja, hogy az Európai Unió élelmiszerbiztonsággal és -minőséggel kapcsolatos szabályai a legszigorúbbak közé tartoznak a világon;

2. úgy véli, hogy az uniós mezőgazdasági termékek minősége a KAP egyik legfontosabb többletértéke és az EU egyik legnagyobb erőssége a világpiacokon;

3. emlékeztet arra, hogy a kollektívan megvalósított minőségrendszerek az Európai Unió kulturális, mezőgazdasági és kulináris örökségének szerves részét képezik. Ezek a minőségrendszerek közös örökséget képviselnek, melyet alapvetően fontos megvédeni és továbbfejleszteni;

4. megjegyzi, hogy a minőségi szempontú differenciálás lehetővé teszi a hozzáadott érték maximalizálását az ágazatokon belül, megfelelően ezáltal az európai uniós fogyasztók és a termelők magas elvárásainak;

5. hangsúlyozza, hogy a mezőgazdasági nyersanyagok árát érintő válság idején a megkülönböztetett minőségi ágazatoknak stabilizáló szerepük van a területeken. A megkülönböztetett minőségi ágazatok kialakítása lehetővé teszi a beruházások, a kutatás és az innováció fejlesztését, valamint a hozzáadott érték ágazatokon belüli igazságos újraelosztásának biztosítását a termelők számára;

6. ezért úgy véli, hogy a minőségpolitika a 2013 utáni KAP egyik fő tengelyét kell, hogy képezze;

7. alapvetően fontosnak tartja, következésképpen kéri, hogy a 2013 utáni közös agrárpolitika továbbra is játsszon aktív szerepet az európai mezőgazdasági termékekre vonatkozó szigorú szabályok támogatásában;

8. úgy ítéli meg, hogy a speciális minőségrendszerekben szereplő mezőgazdasági termelési ágak gazdasági sikere és fenntarthatósága elválaszthatatlan a kínálat szabályozástól. Az előállított termékek volumenének aránytalan növekedése azokon a megszokott piaci szegmenseken kívül, ahol ezeket a termékeket

használják, a termék köznapivá válását vonja maga után. Ennek következményeként csökkennek az árak, ami egyszerűen a termék eltűnéséhez vezethet. A minőségrendszerek gazdasági modelljei csak akkor bírnak gazdasági érdekekkel, ha megkülönböztetik magukat a standard modelltől. Általánossá, tehát köznapivá válásuk végül csak a legsebezhetőbb területek elnéptelenedését vonhatja maga után;

9. megállapítja, hogy a jelenlegi mechanizmusok nem teszik lehetővé az európai, nemzeti és regionális alapok kielégítő bevonását a csoportosulások és a régiók által végzett kollektív műveletekbe. Úgy tűnik ugyanis, hogy kizárólag a főbb földrajzi jelzések képesek aktiválni az európai alapokhoz való hozzáféréshez szükséges önffinanszírozást;

B. Minőségrendszerek, a területrendezés és a vidékfejlesztés fő eszközei

megállapítja, hogy

10. a minőségrendszerek több mezőgazdasági terület számára a globalizációban való részvétel eszközeit jelentik, a speciális szaktudás elismerése és a fogyasztó számára biztosított kiváló minőségű termékek kínálata révén;

11. a vidékfejlesztés dimenziója alapvető és elválaszthatatlan eleme a minőségrendszerekről szóló vitának. Ezek a rendszerek közvetlenül járulnak hozzá azoknak a vidéki területeknek a gazdasági dinamikájához, amelyekben jelen vannak;

12. az Európai Unió vidéki területei heterogének, és rendkívül eltérő területek sokaságából állnak. A bennük rejlő agromi, talajtani és éghajlati lehetőségek, valamint a logisztikai és piaci feltételek tehát nagymértékben változóak;

13. a napjainkban jellemző globalizációra és nemzetközi versenyre tekintettel a legkevésbé fejlett területek számára olyan mechanizmusokat kell rendelkezésre bocsátani, amelyek célja, hogy lehetővé tegyék számukra, hogy speciális modelleket alakítsanak ki, és hogy mezőgazdasági termékeik a fogyasztó szemében differenciáltan jelenjen meg a piacokon. Lényeges tehát, hogy továbbra is létezzenek olyan intézkedések, amelyek a legkevésbé fejlett területek versenyhátrányát kompenzálják; és az Unió valamennyi vidéki területe hozzáférjen azokhoz az eszközökhöz, amelyekkel termékeit a helyi, európai és nemzetközi piacon értékesítheti és differenciáltan megjelölheti;

hangsúlyozza, hogy

14. a minőségrendszerek specifikus és szigorúbb termelési standardjai magasabb termelési költségekkel járnak, és további erőfeszítést igényelnek a termelő részéről. A fogyasztók készek méltányos árat fizetni egy olyan termékért, melyet jobbnak és/vagy jellegzetesnek tartanak;

15. a jelenleg alkalmazott versenyszabályok a legelőnyösebb helyzetű területeket részesítik előnyben a termelési költségek szempontjából. Ezzel szemben a legkedvezőtlenebb helyzetű területek hátránnyal küzdenek a költségek terén való versenyképesség szempontjából;

úgy véli tehát, hogy

16. alapvetően fontos differenciált fejlesztési modellekre támaszkodva megőrizni a gazdasági tevékenység kiegyensúlyozott elosztását az Európai Unió területén;

17. a legkedvezőtlenebb helyzetű vidéki területek a piaci differenciálás révén őrizhetik meg mezőgazdasági termelésüket, a meglévő minőségrendszerekre támaszkodva, melyeket elengedhetetlen megerősíteni és továbbfejleszteni;

18. az agrárpiacon differenciált megközelítése különösen releváns a hegyvidéki termékek, valamint olyan helyi termelések esetében, amelyek felértékelődhetnek a rövid forgalmazási láncok keretében;

II. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

C. A minőség védelme és előmozdítása a nemzetközi kereskedelemben

19. hangsúlyozza, hogy alapvetően fontos a minőségrendszerek elismerése a nemzetközi kereskedelem keretében. Ezt az elismerést a magáncímkék logikájától eltérő módon kell kezelni. Az eredetmegjelölések elve a magántulajdontól eltérő közös örökséggel és tulajdonjoggal kapcsolatos elv. Kíváncos tehát, hogy megerősítést nyerjen a földrajzi jelzések nemzetközi védelme;

20. megismétli tehát a földrajzi jelzések elismerésének, illetve a jelzésekre alkalmazandó nemzetközi jogi keretnek a megerősítésére vonatkozó kérését, melyet korábban elfogadott véleményeiben már megfogalmazott. Ez a megerősítés lehetővé kell, hogy tegye a minőségrendszerek valóban hatékony és tartós védelmének elérését nemzetközi szinten;

21. úgy véli, hogy az Európai Uniónak fokoznia kell a földrajzi jelzések (OFJ és OEM) védelmének javítását célzó erőfeszítéseit a WTO-tárgyalások keretében és a WIPO-n belül;

22. többek között az alábbiakat javasolja:

a. a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló TRIPS-megállapodás 23. cikke védelmének kiterjesztését valamennyi agrártermékre;

b. a földrajzi jelzések többoldalú nyilvántartásának létrehozását nemzetközi szinten;

c. kétoldalú megállapodások megkötését az EU és a harmadik országok között, az összes OFJ és OEM kölcsönös elismerése végett.

23. felteszi azonban a kérdést, hogy vajon milyen kockázatok fakadhatnak a földrajzi jelzésekkel jelölt termékek kölcsönös elismerésével kapcsolatos, jelenleg tárgyalás alatt lévő egyes kétoldalú megállapodásokból. Biztosítani kell, hogy ezen megállapodások megkötése ne eredményezze azt, hogy az európai piacra olyan harmadik országokból származó termékek kerüljenek bevezetésre, melyek földrajzi jelzéssel jelöltek, de a követelmények és az ellenőrzés szempontjából nem felelnek meg az európai standardoknak;

24. azt ajánlja, hogy hozzanak konkrét intézkedéseket az olyan termékek EU-n belüli forgalmazásának, illetve kivitelének elkerülésére, melyek címkézése nem felel meg a mezőgazdasági termékek minőségével kapcsolatban alkalmazandó uniós jogszabályoknak;

D. A földrajzi jelzések meghatározásának pontosítása és megerősítése

25. felteszi a kérdést, hogy vajon megalapozott-e az Európai Bizottság rendelettervezetében javasolt módosítás az OEM és az OFJ meghatározásával kapcsolatban;

26. kifejezetten kéri az Európai Bizottságot, hogy – a termékek kidolgozási és előkészítési szakaszaira vonatkozó hivatkozások eltörlésének esetleges hatására gondolva – biztosítsa, hogy ez a változás ne vezessen majd a védelem csökkenéséhez vagy visszaélésekhez;

27. felteszi a kérdést egyébiránt, hogy hasznos-e terméktípusok szerinti meghatározásokat kidolgozni, és hangsúlyozza, hogy az egyes terméktípusok előállításának szakaszaira vonatkozó esetleges sajátosságok tekintetbevétele nem sértheti a földrajzi jelzések rendszerének európai szintű egységességét és koherenciáját;

28. kéri az Európai Bizottságot, hogy határozza meg azt az eljárást, melyet követni kíván a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok esetében, és előzetes konzultációt javasol az összes érdekelt fél részvételével;

E. A hegyvidéki termelés előmozdítása és megkülönböztetése

29. rámutat arra, hogy a hegyvidéki gazdálkodásban előállított termékek jelentős identitástartalommal rendelkeznek a fogyasztók szemében, zömükben extenzív és/vagy hagyományos termelési rendszerek reprezentánsaként. Ezek a termékek jelentős mértékben közjavaknak tekintendők, és értékesek a helyi gazdaság számára;

30. emlékeztet arra, hogy a hegyvidék a tágabb értelemben vett európai terület megközelítőleg 40 %-át ⁽¹⁾, a mezőgazdasági háztartások 18 %-át, a mezőgazdasági művelés alatt álló európai terület 15 %-át képviseli ⁽²⁾. Ráadásul az Európai Unió területén lévő hegyvidékek aránya csak tovább fog növekedni a bővítéssel ⁽³⁾.

31. úgy véli, hogy a hegyvidéki termékek elismerése és azok speciális címkézése egy olyan politika tárgya, melyet haladéktalanul integrálni kell az Európai Unió agrártermelésének átfogó minőségpolitikájába, mégpedig oly módon, hogy az összhangban legyen a közös agrárpolitika által a hegyvidéki övezetek számára biztosított elismeréssel.

32. úgy ítéli meg, hogy a hegyvidéki termelők azon képessége, hogy a minőségrendszereken belül a lehető legjobban valorizálják termékeiket, elengedhetetlen feltétele tevékenységük fenntartásának, hiszen termelékenységük rátájuk alacsonyabb ⁽⁴⁾, ami a fogyasztók számára a minőség tekintetében közvetlen előnyökkel ⁽⁵⁾ jár;

33. hangsúlyozza, hogy a hegyvidéki termékek a földrajzi fekvés, valamint a termelési és a feldolgozási módszerek tekintetében egyedi sajátosságokat mutatnak ⁽⁶⁾;

⁽¹⁾ „Mountain areas in Europe” (Hegyvidéki területek Európában), a NORDRegio tanulmánya az Európai Bizottság Regionális Főigazgatósága részére, 2004.

⁽²⁾ „Peak performance: New insights into Mountain Farming in the European Union”, az Európai Bizottság munkadokumentuma, 2009. december.

⁽³⁾ „Europe's ecological Backbone: recognising the true value of our mountains”, 2010. szeptember, EGT 2010/6. sz.

⁽⁴⁾ „Peak performance: New insights into Mountain Farming in the European Union”, az Európai Bizottság munkadokumentuma, 2009. december: a hegyvidéki hátrányos helyzetű gazdaságok termelékenysége 28 %-kal alacsonyabb a nem hegyvidéki hátrányos helyzetű területekhez, illetve 40 %-kal a nem hátrányos helyzetű területekhez képest.

⁽⁵⁾ „La composante milieu physique dans l'effet terroir pour la production fromagère: quelques réflexions à partir du cas des fromages des Alpes du Nord” [A fizikai környezet mint a sajtgyártás tájjellegére kiható tényező: gondolatok az észak-alpokbeli sajtok kapcsán]. Jean-Marcel Dorioz, Philippe Fleury, Jean-Baptiste Coulon, Bruno Martin. Courrier de l'environnement de l'INRA n°40 [Az INRA környezetvédelmi híradója, 40. szám], 2000. június. <http://www.inra.fr/dpenv/pdf/DoriozD27.pdf>.

⁽⁶⁾ „Produits agroalimentaires en Europe: résultats, conclusions et réalisations concrètes du projet”, 2004. november, 7. és 17. o.

34. úgy ítéli meg tehát, hogy a „Hegyvidéki gazdálkodásban előállított termék” elnevezés védelme – viszonylag alacsony költségráfordítással – lehetővé tenné a hegyvidéki termékek (beleértve a mezőgazdaságból és az állattenyésztésből származó termékeket, valamint a helyben történő feldolgozásukat) felértékelését és jobb védelmét, előmozdítva, hogy valamennyi tagállamban létrejöjjön egy olyan piaci szegmens, mely ezeknek a termékeknek az értékesítésével foglalkozik. Ezáltal biztosítva lenne a hegyvidéki régiók hagyományainak, kultúrájának és örökségének megőrzése és fejlesztése, megerősítve a termelési és átalakítási struktúrák területi beágyazottságát;

35. ezért úgy véli, hogy ez a „hegyvidéki gazdálkodásban előállított termék” jelölés formájában megvalósuló védelem tartósan hozzájárulna a gazdasági fejlődéshez, a területrendezéshez és a környezet védelméhez. Ezek a kihívások rendkívül fontosak azokban a régiókban, amelyekben a mezőgazdasági termelés eltűnése egyet jelent a környezet pusztulásával, a „természeti” kockázatok növekedésével, illetve a társadalmi, gazdasági és kulturális szerkezet elszegényedésével;

36. rámutat arra, hogy nehéz európai szintű számokkal szolgálni a hegyvidéki termékek piacáról, mivel a fogalom nincs meghatározva európai szinten. Mégis megfigyelhetünk egy valóban pozitív hatást egyes ágazatokban, ahol a szereplőknek lehetőséjük nyílik termékeik speciális értékesítésére. Példaként említhetjük a Francia-Középhegység tejágazatát ⁽⁷⁾.

37. emlékeztet arra, hogy már több alkalommal is állást foglalt a hegyvidéki gazdálkodásban előállított termékek esetében választható fenntartott jelölések bevezetése mellett, és a jelen véleményben újra megismétli arra irányuló kérését, hogy a hegyvidéki agrártermékeket haladéktalanul vegyék figyelembe az Európai Unió jövőbeli minőségpolitikája keretében;

38. ismét hangsúlyozza, hogy a régióknak fontos szerepet kellene játszaniuk a „hegyvidéki” jelölések meghatározásában, valamint a területi vidékfejlesztési politika keretében ágazatok létrehozásának támogatásában;

⁽⁷⁾ Egy hegyvidéki teje vonatkozó új védjegy, mely nemrégiben került alkalmazásra, 3–4 millió liter tejet, azaz a Francia-Középhegység termelésének egyharmadát fedi le: <http://www.leprogres.fr/fr/region/la-haute-loire/haute-loire/article/3939334,183/Une-marque-Montagne-pour-le-lait-du-Massif-central.html>. A svájci példák azt mutatják, hogy a hozzáadott érték elérheti a 30 %-ot a generikus tejhez képest (Revue Montagne, 2010. július). A hegyvidéki tej az Európában termelt tej 11,5 %-át teszi ki, és minden 5 vagy 6 tejgazdaságból 1-et képvisel. A termelési költség 12 %-kal magasabb a síkvidékihez képest, a munkabérek pedig 10 000 EUR/ÉME-vel alacsonyabbak. A támogatások csak 34 %-ban kompenzálják ezeket a hátrányokat. „Le lait de montagne européen: un symbole menacé”, Institut de l'élevage-CNIEL, 2009. május, 7. o.

F. A rövid forgalmazási láncok és a közvetlen értékesítés előmozdítása

39. a korábban elfogadott, a helyi élelmiszer-rendszerekről szóló véleménnyel⁽⁸⁾ összhangban úgy véli, hogy alapvető fontosságú a rövid forgalmazási láncok és a közvetlen értékesítés ösztönzése. Emlékeztet arra, hogy ugyanebben a véleményben az RB a „helyi élelmiszer-rendszer” fogalmát négy tényező kombinációjaként határozza meg: rövid forgalmazási lánc; rövid tényleges távolság a termelés és a fogyasztás helye között; olyan munkamódszer, amelynek részét képezi a szállítás, a forgalmazás, a maradékáram feldolgozása, a megújuló energia, a marketing, a reklám és a minőségbiztosítás is; olyan munkamódszer, amelyet helyi és regionális szinten kell irányítani. Aláhúzza, hogy a rövid forgalmazási láncok elősegítik, hogy a mezőgazdasági termelés visszakerüljön eredeti helyszínére, és ott állandóvá váljon, hozzájárulva ahhoz, hogy ezek a termékek a helyi piacokon kerüljenek értékesítésre. A rövid forgalmazási láncok hozzájárulnak a mezőgazdasági tevékenységek megfelelő eloszlásához az Unió egész területén, és kedvező hatással járnak a környezetre, amennyiben a termelés igazodik az érintett vidék természetes kapacitásaihoz;

40. hangsúlyozza a rövid forgalmazási láncok gazdasági előnyét: egyes termelők abból tehetnek szert bevételre, hogy ami a túl hosszú forgalmazási láncoknál az árreken elfolya, azt saját haszonként könyvelik el. Az agrár-élelmiszeripari láncok ugyanis, ahol a kereskedelmi hatalom koncentráldódik, olyan tárgyalási szabályokat és forgalmazási feltételeket kínálnak, amelyeknek ezek a termelők rendszerint nemigen tudnak ellenállni;

41. a rövid forgalmazási láncok előmozdításával kapcsolatban leszögezi

- a. hogy konkrétan azt kell elősegíteni, hogy a termelés a – feldolgozott vagy feldolgozatlan – élelmiszer fogyasztásának helyszínéhez minél közelebb történhessen, ezért ösztönözni kell a földrajzi értelemben minél rövidebb termelési, feldolgozási és kereskedelmi útvonalakat. E megközelítés folyamán elkerülhető, hogy a túl hosszú és túl bonyolult útvonalak miatt feleslegesen kerüljenek üvegházhatású gázok a levegőbe;
- b. hogy azok a rendszerek is a rövid forgalmazási láncok részét képezik, amelyeken belül a kistermelők a helyi piacon, közvetlenül értékesítik termékeiket, ezért ezeket is teljes mértékben figyelembe kell venni az Európai Unió mezőgazdasági termelésére irányuló globális politikában. Ezek a rövid forgalmazási láncok lehetővé teszik, hogy erős kapcsolat jöjjön létre a termelő és a fogyasztó között. Lehetővé teszik továbbá a termékek könnyebb nyomomonkövethetőségét, biztosítva ezzel a fogyasztót a megvásárolt termék eredetéről;

⁽⁸⁾ A Régiók Bizottsága előzetes véleménye: *Helyi élelmiszer-rendszerek* – elfogadva: 2011. január 27-én. Előadó: Lenie DWARSHUIS-VAN DE BEEK (NL/ALDE), Dél-Holland tartomány végrehajtó tanácsának tagja.

c. hogy a rövid forgalmazási láncok elve nem csak abból áll, hogy a termelők és a fogyasztók között minél kevesebb legyen a köztes elem. Mindenekelőtt a helyi és regionális agrár-élelmiszeripari ágazat lendületesebbé tételét kell elősegítenie;

d. hogy ezzel a módszerrel mindenképpen annak is együtt kell járnia, hogy az így keletkező értéktöbblet a lánc teljes hosszán egyenletesen érvényesüljön, és a haszon újra első sorban a termelőké lehessen.

42. úgy véli, hogy a helyi élelmiszer-rendszerek kialakulásához európai szinten megkülönböztető jelzést is létre kell hozni, és olyan eszközöket kell kidolgozni a KAP második pillérének keretében, amelyek a termelőket ennek a módszernek az igénybevételére ösztönzik;

43. arra kéri tehát az Európai Bizottságot, hogy tegyen javaslatot egy ilyen új logó létrehozására és annak meghatározására, hogy milyen módon lehet azonosítani a helyi élelmiszer-rendszerek keretében forgalmazott helyi termékeket. Ezekkel az azonosító elemekkel együtt lesz teljes az uniós mezőgazdasági termékek minőségének politikájáról szóló rendelet;

44. határozottan támogatna olyan európai bizottsági kezdeményezéseket, amelyek célja a „termelési hely” kötelező megjelölésének kiterjesztése a termékekre, és ösztönözné, hogy hasonló kötelező megjelölésekre vonatkozó kezdeményezéseket dolgozzanak ki a vendéglátóipar számára is;

45. hangsúlyozza, hogy ez az új jelzés az olyan európai térségekben készült több ezer hagyományos termék esetében is megoldást jelenthetne, amelyek nem feltétlenül tüntetnének fel földrajzi adatokat;

46. felhívja egyúttal az Európai Bizottság, az Európai Parlament és a Tanács figyelmét, hogy a közbeszerzési szabályokat is módosítani kell annak megkönnyítése érdekében, hogy a települések helyi mezőgazdasági termékeket vásároljanak. A 2004/18/EK irányelv 26. cikke ezzel kapcsolatban felveti, hogy az ajánlatkérő szerv a szerződés teljesítésére irányadó feltételek között szociális és környezetvédelmi szempontokat is érvényesíthet;

47. kéri, hogy a 2004/18/EK irányelv 53. cikkét úgy módosítsák, hogy a közelségre, illetve az áruszállításból eredő CO₂-kibocsátás csökkentésére vonatkozó követelményeket is kifejezetten figyelembe lehessen venni;

48. hangsúlyozza végül, hogy a korábban említett új „rövid forgalmazási lánc” embléma kezelését a régiók végezhetnék, mivel ők foglalkoznak a termékek helyi és kulturális jellegével is. Ezeknek a termékeknek a népszerűsítésében az európai alapok mellett szintén a régiók az elsődleges partnerek;

G. A hagyományos különleges termékek népszerűsítése és terjesztése

49. kiemeli, hogy a hagyományos különleges termékek rendszere segít megőrizni, sőt, akár terjeszteni bizonyos hagyományos agrár-élelmiszeripari termékeket. A hagyományos különleges termékek esetében az érték java részét a termelő teremti meg, a jelenleg ipari úton előállított agrár-élelmiszerek zömével ellentétben. Ezek a termékek ezáltal növelik az agrár-élelmiszeripari kínálat sokféleségét, és gazdagítják Európa gasztronómiai örökségét;

50. úgy véli, hogy hasznos lenne uniós szinten összeírni az európai hagyományos konyhaművészet alkotóelemeit képező termékeket. E lépés megteremthetné a hagyományos különleges termékek esetleges elismerésének alapját. Ez összhangban állna továbbá az UNESCO által nemzetközi szinten tett kezdeménnyel, és lehetővé tenné bizonyos, több tagállam által már végrehajtott hasonló intézkedések általánossá tételét;

H. A génmódosított szervezetek kizárása a minőségi termékek köréből

51. a korábban elfogadott véleményekkel összhangban javasolja, hogy a hivatalos minőségi megjelölések feltételrendszerébe a GMO-kat kizáró tényezőként vegyék be. A kizárást a tagállamok fokozatosan vezethetnék be, legfeljebb ötévnyi ésszerű határidővel, hogy a termelők megtehessék a szükséges technikai intézkedéseket. Ezt az időszakot olyan alternatív ellátási láncok kialakítására lehetne kihasználni, amelyek lehetővé teszik a nyersanyagokban a GMO-k használatának helyettesítését, különösen a takarmányok esetében;

52. alapvetőnek tartja, hogy kifejezetten tiltsák meg a génmódosított szervezetek felhasználását a hivatalos minőségi jelzéssel ellátott termékek előállításának minden szakaszában. Ezzel a tiltással garantálható a hagyományos termelési módszerek és a minőségbiztosítási rendszerek megkülönböztető jellegének fennmaradása;

53. úgy véli továbbá, hogy a pályázati feltételek között a GMO-k kizárása rövid távon elengedhetetlen feltétel, ha meg akarjuk őrizni a minőségbiztosítási rendszerek átláthatóságát és a fogyasztókkal szembeni hitelességét;

54. hangsúlyozza, hogy a hivatalos minőségi jelzések feltételrendszerének módosítása egyre sürgetőbbé válik, mivel már kialakulófélben vannak olyan magánkezdeményezések – a minőségi termékeken kívül – amelyek „GMO-mentes” termékeket garantálnak;

55. hangsúlyozza azt is, hogy a hivatalos minőségi jelzéssel ellátott termékek garantáltan GMO-mentes piacának kialakulása jó lehetőséget teremt a termelők számára, az európai fogyasztók részéről ugyanis rendkívül nagy a kereslet ezen a területen;

56. úgy véli, hogy a hivatalos minőségi jelzéssel ellátott, GMO-mentes termékeket a fogyasztók éppolyan nagyra értékelik, mint a biotermékeket. Ez a tény már önmagában is elegendő biztosíték arra, hogy ezeket mindig is jobban lehet majd értékesíteni, és ezáltal ellensúlyozhatók a termelők számára rövid távon felmerülő esetleges többletköltségek is;

57. hangsúlyozza, hogy a GMO-knak a hivatalos minőségi jelzéssel ellátott termékekből való kizárását offenzív stratégiának kell kísérnie a nem GMO-kból származó növényi fehérjék uniós szintű termelése és az ezekkel való ellátás terén. Ez a stratégia szerves része annak, hogy Európa-szerte koherens módon termesszenek GMO-mentes kultúrákat. Ennélfogva ez egyszerűen remek alkalom Európa számára, hogy fehérjenövényeket termesszen: ezeknek a kultúráknak a mezőgazdasági és ökológiai előnyeit széles körben elismerik. A GMO-mentes fehérje ágazatának kialakítására irányuló politikát a KAP keretében kell végrehajtani külön erre a célra szánt mezőgazdasági-környezetvédelmi támogatási mechanizmusok elfogadása révén;

58. ezért javasolja a fehérjékben gazdag GMO-mentes kultúrák (borsó, bab) fejlesztése kérdésének tanulmányozását, hiszen ezek tűnnek a GMO-mentes fehérjetermelés legjobb forrásainak ⁽⁹⁾;

59. úgy véli, hogy a GMO-knak a termékek hivatalos minőségi megjelölésére vonatkozó feltételrendszerből való kizárásához kapcsolódó költségek úgy csökkenthetők a minimális szintre, ha a rendszert öt év alatt, fokozatosan vezetik be; továbbá, hogy ha a többletköltségeket a termelési lánc egészére nézve osztják el, az a fogyasztókra nézve minimális – különként csupán néhány eurócent ⁽¹⁰⁾ – lesz; és végezetül, hogy a növényi fehérjékben gazdag GMO-mentes kultúrák környezetvédelmi előnyei közép- és hosszú távon ellentételezik ezeket a többletköltségeket ⁽¹¹⁾.

60. hangsúlyozza a GMO-kat tartalmazó állati takarmányok átalakításából származó nyersanyagok (hús, tojás, tej stb.) felhasználásával nyert minőségi termékek címkézésének szükségességét, a GMO-mentes európai uniós termékek és a nemzeti piacról származó, GMO-kat tartalmazó termékek közötti tisztességtelen verseny elkerülése érdekében;

⁽⁹⁾ Jelenleg a borsótermelés elsősorban Franciaországban, a babtermelés pedig alapvetően az Egyesült Királyságban zajlik.

⁽¹⁰⁾ **Milanesi J:** *Quel avenir pour les filières animales „sans OGM” en France? Illustration par le poulet Label Rouge.* [J. Milanesi: A GMO-mentes állati eredetű termékek jövője Franciaországban a vörös címkés csirke példáján keresztül.] 3es journées de recherches en sciences sociales. [3. társadalomtudományi kutatási napok]. INRA SFER CIRAD, 2009. december 9–11. – Montpellier, Franciaország <http://www.sfer.asso.fr/content/download/2981/27271/version/1/file/B3+-+Milanesi.pdf>.

⁽¹¹⁾ *La relance des légumineuses dans le cadre d'un plan protéines: quels bénéfices environnementaux?* [A hüvelyesek újrafelfedezése a fehérjeterv keretei között: környezetvédelmi előnyök] A fenntartható fejlődéssel foglalkozó általános bizottság, Franciaország, 2009. http://www.developpement-durable.gouv.fr/IMG/pdf/E_D15.pdf.

I. A termelés felügyelete

61. úgy véli, hogy a minőségi mezőgazdasági termékek kínálatának szabályozása és felügyelete nagyszabású kihívást jelent az agrárpolitika számára ⁽¹²⁾, és a minőségbiztosítási rendszerek is éppúgy ki vannak téve a piaci kockázatoknak, annak ellenére, hogy nem vonatkoznak rájuk a szabványosított piacok működésének szabályai;

62. úgy véli, hogy a minőségbiztosítási rendszerek kialakításához és fenntartásához mindenképpen szükség van a kínálat feletti ellenőrzés összehangolt politikájára. A termelékenységre, illetve az egy adott területen megtermelt mennyiség növelése többnyire összeegyeztethetetlen a környezet védelmével és a termék minőségének és jellemzőinek fenntartásával;

63. úgy véli továbbá, hogy termelésfelügyelet nélkül az eladott mennyiségek szabályozatlan növekedése bizonyos esetekben a termelőknek kifizetett árak jelentős csökkenését eredményezheti, így az effajta termelésnek az érintett termelők számára nyújtott előnyei elvesznek. A természeti hátrányokkal küzdő térségekben működő termelők továbbá a minőségi termékek árcsökkenését nem tudják a termelt mennyiség növelésével ellensúlyozni, így ha nem tudnak alkalmazkodni, fel kell hagyniuk tevékenységükkel;

64. következésképpen úgy ítéli meg, hogy a mezőgazdasági ágazatban a minőségrendszereknek tovább kell lépniük a kizárólag az árakon alapuló verseny elvén, és hogy a minőségrendszerek hosszú távon nem alapulhatnak a volumennövekedésen, hanem a termék természetéből adódó minőségre kell épülniük, amely alátámasztja a fogyasztók által elfogadható magasabb árat;

65. a korábban elfogadott véleményekkel összhangban tehát azt kéri, hogy a megkülönböztetett minőségi termékek ágazata számára hozzanak létre termelésfelügyeleti eszközöket, és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy javasoljon konkrét eszközöket ennek a piacnak az irányítására;

J. A kommunikáció javítása és a minőségbiztosítási rendszerek kifejlesztését kísérő intézkedések

66. úgy véli, hogy a mezőgazdasági termelés áthelyeződésében és helyben maradásában a fogyasztó is fontos szerepet játszik, mivel ő biztosítja a termékek díjazását;

67. úgy véli, hogy ahhoz, hogy a fogyasztó aktív részese lehessen a minőségbiztosítási rendszerek nyújtotta előnyöknek,

mindenképpen javítani kell a termelési feltételekről szóló kommunikációt. Meg kell adni a fogyasztó számára mindazt a segítséget, amellyel fel tudja ismerni a 4 hivatalos európai logót, és meg tudja azokat különböztetni a földrajzi nevekhez kötődő magánmárkáktól;

68. véleménye szerint általánossá és rendszeressé kellene tenni, hogy a piaci szereplők alkalmazzák a Tanács, illetve az Európai Bizottság által bizonyos mezőgazdasági termékek minőségi jelzésére kialakított grafikai szimbólumokat, továbbá a fogyasztóknak jobb tájékoztatást kell nyújtani ezeknek a szimbólumoknak a jelentésével és jelentőségével kapcsolatban;

69. a jövőbeli KAP keretén belül ehhez igazított eszközök bevezetését kéri a minőségbiztosítási rendszerek kialakításának megerősítésére, előmozdítására és kiegészítésére;

70. külön kéri, hogy a KAP második pillérén belül fogadjanak el olyan intézkedéseket, amelyek célja az EMVA meglévő, a minőségbiztosítási rendszerek támogatására, illetve előmozdítására szolgáló intézkedéseinek javítása vagy helyettesítése. Ehhez a következőkre van szükség:

- a. a minőségi termékekre vonatkozó termelői korlátozások jobb figyelembevétele,
- b. teljesebb körű támogatások a termelői csoportok számára a tanúsítvány megszerzéséhez, az ellenőrzéshez, a népszerűsítéshez és az előzetes tanulmányokhoz kapcsolódó szakaszokban,
- c. az OEM és az OFJ jelzésű termékek anyagi támogatásának lehetősége átmeneti védelmi jelleggel,
- d. lehetőség a több OEM és OFJ jelzésű termékhez kapcsolódó kollektív fellépések finanszírozására, illetve nemzeti és regionális társfinanszírozáshoz való folyamodásra;

K. A minőségpolitika végrehajtásának egyszerűsítése és javítása

71. emlékeztet rá, hogy a mezőgazdasági termékek hatékony védelme és a fogyasztók megbízható tájékoztatása érdekében az ilyen termékek minőségbiztosítása terén elengedhetetlen az uniós fellépés;

72. örömmel fogadja a szabályok korszerűsítésére és a termelőkre háruló adminisztratív terhek csökkentésére irányuló európai bizottsági javaslatokat, különösen a termékek bejegyzetésével kapcsolatban;

⁽¹²⁾ Giraud-Héraud Eric, Soler Louis-Georges: *Quelle légitimité à des mécanismes de régulation de l'offre dans les appellations d'origine protégées?* [A szabályozási mechanizmusok legitimitása a védett eredetmegjelölésekkel bíró termékek kínálata terén] *Économie rurale*. [Vidék-gazdaság] 277–278. sz., 2003. 123–134. o. http://www.persee.fr/web/revues/home/prescript/article/econu_0013-0559_2003_num_277_1_5441.

73. ugyancsak örömmel fogadja, hogy a dokumentum elismeri a termelői csoportoknak a földrajzi jelzések kezelésével kapcsolatos szerepét és feladatkörét;

74. egyetért az Európai Bizottságnak azzal a javaslatával, amely a hagyományos különleges termékekre alkalmazandó rendszer egyszerűsítésére és célzottabbá tételére irányul.

Kelt Brüsszelben, 2011. május 12-én.

*a Régiók Bizottsága
elnöke*

Mercedes BRESSO

A Régiók Bizottsága véleménye – Tejtermékcsoomag

(2011/C 192/07)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

- hangsúlyozza, hogy a tejtermelés nagy jelentőségű az Európai Unióban. A tejtermelés számos tagállamban és régióban a regionális gazdaság és a mezőgazdasági értékteremtés fontos pillére. A tejtermelés emellett fontos ökológiai feladatokat tölt be, fenntartható módon alakítja a kultúrtáját, és jelentős munkaadó a vidéki régiókban,
- úgy véli, hogy a reformfolyamatnak figyelembe kell vennie a tejgazdaságok és a tejtermelés regionális és strukturális különbségeit. Számos régióban túlnyomórészt kis- és közepes méretű családi gazdaságokban folyik a tejtermelés, míg másokban a nagy mezőgazdasági vállalatok meghatározóak a tejtermelés szerkezetét tekintve. A tejágazat reformjainak ezért nem szabad veszélyeztetniük ezeket a struktúrákat, különösen azokat nem, amelyek hozzájárulnak a fenntartható növekedéshez,
- támogatja az Európai Bizottságnak azt a kezdeményezését, hogy bizonyos egységes szabályozásokat vezessenek be az EU-ban a tejtermelői szervezetekre vonatkozóan, hogy valamennyi régióban – határokon átnyúlóan is – lehetőség legyen a tejtermelők társulására,
- ezért célszerűnek tartja, hogy a tagállamoknak továbbra is lehetőségük legyen a tejágazatban tevékenykedő termelői szervezetek és társulásaik tagállami jog szerinti, bizonyos uniós jogi feltételekkel összhangban történő elismerésére,
- üdvözli az Európai Bizottságnak azt a javaslatát, hogy a tej és tejtermékek ágazatában engedélyezzék az ágazati szervezeteket, hogy ez fontos impulzusokat adjon a kutatás és fejlesztés, a biotermelés támogatása és az értékesítés ösztönzése terén,
- megállapítja, hogy a jövőorientált uniós tejtermeléshez megbízható és reakcióképes biztonsági hálóra van szükség, amely gyors és hatékony választ tud adni a rendkívüli piaci és árváltozásokra.

Előadó	Emilia MÜLLER (DE/EPP), Bajorország szövetségi és európai ügyekért felelős minisztere
Referenciaszövegek	Az Európai Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – A piaci helyzet alakulása és az abból következő feltételek a tejkvótarendszer zökkenőmentes és fokozatos megszüntetésének céljából COM(2010) 727 végleges Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre az 1234/2007/EK tanácsi rendeletnek (az egységes közös piacszervezésről szóló rendelet) a tej- és tejtermék-ágazati szerződéses kapcsolatok tekintetében történő módosításáról COM(2010) 728 végleges

I. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

A tejágazat politikai fejlődése és regionális jelentősége

1. utal arra, hogy a tejágazat az EU egyik legerősebb liberalizációs folyamatán megy keresztül. A belső támogatási szint csökkenése, a közvetlen kifizetések és a tejtámogatás függetlenítése, a külső védelem fokozatos leépítése, valamint a tejkvótaszabályozás 2015-re tervezett megszűnése nagy kihívások elé állítja a tejtermelőket és a gazdaságokat;

2. úgy véli, hogy a tejpiac liberalizálása az árak volatilitásának növekedéséhez, valamint ezáltal a tejtermelők üzleti terveit illetően nagy bizonytalansághoz fog vezetni;

3. hangsúlyozza, hogy fékezni kell a spekulációt a világ mezőgazdasági piacain, és kiemeli azt a szerepet, amelyet e tekintetben az Európai Unió külkereskedelmi politikájának játszania kell. Emlékeztet arra, hogy az új KAP-nak az élelmiszer-ellátásbeli függetlenség elvén kellene alapulnia, valamint hogy az európai piacnak az olcsóbb import előtti megnyitását össze kellene kötni az európai piac szabályozását célzó javaslatokról szóló tárgyalásokkal;

4. abból indul ki, hogy másrészt a piacok megnyitása és a termelési mennyiségek szabaddá tétele lehetőséget kínál a piaci jelzések jobb figyelembevételére és a meglévő kereslet lehetőségeinek kihasználására;

5. hangsúlyozza, hogy a tejtermelés nagy jelentőségű az Európai Unióban. A tejtermelés számos tagállamban és régióban a regionális gazdaság és a mezőgazdasági értéketermelés fontos pillére. A tejtermelés emellett fontos ökológiai feladatokat tölt be, fenntartható módon alakítja a kultúrtáját, és jelentős munkaadó a vidéki régiókban;

6. hangsúlyozza, hogy a tejpiac liberalizálásának nem szabad hátrányosan befolyásolnia az élelmiszerbiztonságot a belső piacon, vagy az eddigi fogyasztói preferenciák megalapozatlan

változásaihoz vezetnie. Nem szabad ezenkívül a termelés és a fogyasztás terén új piaci torzulásokhoz vezetnie a tagállamokban és a tagállamok között, észak és dél között, kelet és nyugat között és harmadik országok viszonylatában;

7. úgy véli, hogy a reformfolyamatnak figyelembe kell vennie a tejgazdaságok és a tejtermelés regionális és strukturális különbségeit. Számos régióban túlnyomórészt kis- és közepes méretű családi gazdaságokban folyik a tejtermelés, míg másokban a nagy mezőgazdasági vállalatok meghatározóak a tejtermelés szerkezetét tekintve. A tejágazat reformjainak ezért nem szabad veszélyeztetniük ezeket a struktúrákat, különösen azokat nem, amelyek hozzájárulnak a fenntartható növekedéshez;

8. úgy véli, hogy a tejtermelés heterogén struktúrájára is tekintettel kell lenni, mivel a regionális specialitásoktól az innovatív piacra szánt termékekig igen széles skálával rendelkezik, és ezért fontos szerepe van a jó minőségű, biztonságos és egészséges tejtermékek rendelkezésre állásában az Európai Unióban;

9. úgy véli, hogy a tejkvóta-szabályozás lejártával a tejtermelés a legmegfelelőbb helyszínekre fog áthelyeződni, ami nagy kihívások elé állítja majd az érintett régiókat;

10. utal arra, hogy a tejtermelésre és a tejfeldolgozásra is különösen jellemzők a magas beruházási költségek és a munkaigényes termelési és feldolgozási folyamatok, ezért hosszú ciklusokkal rendelkeznek és tervezési biztonságot igényelnek;

11. felhívja a figyelmet arra, hogy a tejtermelők fokozottabban figyelnek a piaci jelzésekre és ezeknek megfelelően alakítják üzemeiket, de továbbra is nagy erőfeszítésekre van szükség ahhoz, hogy fennmaradhassanak egy liberalizált tejpiac;

12. a tej kedvező táplálkozási tulajdonságait tekintve arra biztatja az EU-t és a tagállamok hatóságait, hogy aktívan népszerűsítsék az európai iskolatejrendszert a gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak ösztönzése céljából;

Kihívások a liberalizált tejpiacra

13. azt várja, hogy reformok sorával racionalizálják a piacot, és alakítsanak ki egy olyan környezetet, melyet az átláthatóság, valamint az egyenrangú szereplők által általánosan elfogadott szabályok jellemeznek;

14. úgy véli, hogy az árak növekvő volatilitása az egyik legnagyobb kihívást jelenti a tejtermelés számára a régiókban. A likviditás biztosítása és a piaci válságok áthidalása a tejtermelők számára a hosszú termelési ciklusokkal rendelkező folyamatos termelés miatt központi jelentőségű;

15. a bevételi kockázatok korlátozására irányuló intézkedéseket és lehetőségeket ezért a tejágazat reformfolyamatában fontos alkotóelemnek tartja. Ágazati szintű, regionális és közösségi kockázatkezelési mechanizmusok segítségével lehetővé kell tenni, hogy a tejtermelők megfelelő mértékű tervezési biztonsággal rendelkezzenek. Ebben a feldolgozó ágazatra irányuló árbiztosítási mechanizmusok éppolyan fontosak lehetnek, mint az egyes termelői láncok vagy termelői közösségek kockázatkijáratási lehetőségei;

16. utal arra, hogy az innováció és a kutatás kulcsfontosságú szerepet játszik majd az ágazat sikeres és fenntartható fejlődésében, ennek kapcsán hangsúlyozza azonban a fogyasztók megbízható tájékoztatásának szükségességét is;

17. meg van győződve arról, hogy a piacok megnyitása és a termelés szabadabbá tétele kiviteli lehetőségeket teremthet mind a harmadik országok piacaira szabott termékek, mind a regionális különlegességek és a jó minőségű termékek számára;

18. annak a várakozásának ad hangot, hogy ezeket a kiviteli lehetőségeket csak komoly erőfeszítések révén lehet megtalálni, és hogy a kis- és középvállalkozásokat, amelyek meghatározóak az EU regionális tejtermelése számára, valamint a tejágazatot fokozottan támogatni kell ebben és a regionális értékláncok kialakításában;

19. hangsúlyozza, hogy a tejpiac liberalizálása és az export támogatása a jelenlegi piaci egyensúly ellenőrizetlen fejleményeihez és módosulásaihoz is vezethet; ezért felszólítja az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg, milyen hatással jár majd a piacok megnyitása és a tejpiac liberalizálása a termelői és szállítói láncokra nézve, és hogy mindez milyen következményekkel jár a belső piaci fogyasztás lehetséges változásait illetően;

Piaci fejlemények

20. tudomásul veszi a tejpiacról szóló európai bizottsági jelentést, amely rávilágít a globális piaci tendenciák európai tejágazatra gyakorolt erős befolyására, és megmutatja, milyen

fontosak voltak 2009-ben az akkori piaci intézkedések (intervenció, magánkészletezés és kiviteli engedélyek) a tejárak alacsony szinten való stabilizálásához;

21. felismeri, hogy a 2007. évi szokatlanul magas tejárak oka főként a világszerte alacsony kínálat és a magas kereslet volt;

22. utal arra, hogy a történelmi árzuhanással járó 2009-es tejpiaci válságot Európában az export iránti gyenge kereslet – amelyet többek között a gazdasági világválság okozott – és a tej túlkínálata befolyásolta; ugyanakkor üdvözlőné, ha az Európai Bizottság vizsgálatot indítana a tej kiskereskedelmi árát befolyásoló tényezők feltárására;

23. hangsúlyozza, hogy a tejpiaci válság az egyes régiókban különböző erősségű hatásokkal járt, ugyanakkor azonban Európa egészében különösen azoknak a tejtermelőüzemeknek a létét veszélyeztette, amelyek beruházásokat hajtottak végre;

24. osztja az Európai Bizottság nézetét, amely szerint a tejszállítmányok az EU-ban tovább fognak növekedni, a feldolgozást pedig elsősorban a sajt és a friss tejtermékekkel való átalakítás növekedése jellemzi majd, amelyek számára az Európai Unióban és a kivitel terén is lesz lehetőség az értékesítésre;

25. megjegyzi, hogy egyes tagállamokban a nemzeti tejkvóták a tej viszonylag jó bevételi helyzete mellett már most sem kötelező jellegűek, és ezekben a régiókban fokozottan reagálnak a kedvező piaci jelzésekre;

26. osztja az Európai Bizottság megítélését, amely szerint a globális termékpiacon nagy befolyást gyakorolnak az uniós árakra és piaci fejleményekre, és hogy különösen az exportorientált termékszegmensek esetében fontos a piacstabilitáshoz az EU azon képessége, hogy felszívja a piacra bocsátott intervenciók készleteket; mindazonáltal várja az Európai Bizottság javaslatait azokkal az új intézkedésekkel kapcsolatban is, amelyek előnyösök lesznek az Unió valamennyi régiója számára;

27. emlékeztet arra, hogy a tejpiaci válság idején a vajelőállítás 4,5 %-a, a soványtej-előállítás 27,4 %-a esetében került sor intervencióra, és többek között mintegy 262 millió kg sajtot, kb. 559 millió kg teljes tejpórt és csaknem 133 millió kg vajat értékesítettek exporttámogatások segítségével;

A tejtermelők piaci helyzetének javítása és versennyel kapcsolatos kérdések

28. üdvözlő a tejágazattal foglalkozó magas szintű szakértői csoport ajánlásait a tejágazat előtt álló közép- és hosszú távú kihívások vizsgálatára vonatkozóan, valamint az értéketérítési lánc szervezésének és struktúrájának átfogó összetételét az EU országokban;

29. megerősíti a tejágazattal foglalkozó magas szintű szakértői csoport megállapításait a tejtermelői szervezetek és a tejfeldolgozó struktúrák heterogenitására és regionális jellegzetességeire vonatkozóan;

30. utal arra, hogy az Európában termelt tej több mint felét a termelők értékesítik feldolgozó szövetkezetekben;

31. megállapítja, hogy az EU számos régiójában elsősorban a magántulajdonú termelői vállalkozások és a tejipari szövetkezetek alapozzák meg a regionális tejtermelést, emellett jövőbeli piacokat tárnak fel és sikeres, piacorientált és innovatív termékeket fejlesztenek ki;

32. támogatja a tejágazattal foglalkozó magas szintű szakértői csoport nézeteit, miszerint a piac liberalizációjának előreladatával felül kell vizsgálni és meg kell erősíteni a tejtermelők versenyhelyzetét;

33. felhívja a figyelmet ennek kapcsán arra, hogy a tejtermelők szerveződését tekintve nagy regionális különbségek léteznek. Míg egyes régiókban nagy tejtermelő vállalatok uralják a piacot, más régiókban a középméretű magánvállalatok és a tejtermelő szövetkezetek kiegészítik egymást. Egyes régiókban mégis javítani kell még a kínálati oldal struktúráit;

34. az Európai Bizottságnak azt a javaslatát, amely szerint a tejszállítási szerződések alkalmazását támogatni kell, reális lehetőségnek tartja arra, hogy a tejtermelők nagyobb tervezési biztonsággal és tisztánlátással rendelkezzenek a tejszállítást illetően;

35. utal arra, hogy a tejszállítási szerződések kötésére irányuló kötelezettség nem vezethet a belső piac zavaraihoz, illetve piaci torzulásokhoz a tej határokon átnyúló szállítása esetén;

36. ezért felszólítja az Európai Bizottságot, hogy ügyeljen arra, hogy a szerződések megtárgyalása – az uniós versenyszabályok figyelembevétele mellett – teljesen szabadon történjen;

37. hangsúlyozza, hogy az elismert tejtermelői szervezetek előnyöket nyújtanak a termelők és a feldolgozók számára is a tejgyűjtésben és a szállítási szerződésekről szóló tárgyalások során;

38. egyenlőtlenséget lát az értékteremtési láncban, főként ott, ahol a tejtermelőknek nincs lehetőségük arra, hogy közösségekbe szerveződjenek a tej értékesítése érdekében;

39. hangsúlyozza a kínálati oldal erősítésének szükségességét az értékteremtési láncban, főként egy olyan tejpiacon, ahol az árképzés állami szabályozói intézkedések nélkül történik;

40. támogatja az Európai Bizottságnak azt a kezdeményezését, hogy bizonyos egységes szabályozásokat vezessenek be az EU-ban a tejtermelői szervezetekre vonatkozóan, hogy valamennyi régióban – határokon átnyúlóan is – lehetőség legyen a tejtermelők társulására;

41. utal arra, hogy egyes tagállamokban és régiókban sokéves tapasztalatok állnak rendelkezésre a tejszállítványokat kollektíven értékesítő tejtermelői közösségekkel;

42. üdvözli a tejtermelők európai szintű szervezetét. Egy ilyen jellegű szervezetnek mindazonáltal figyelembe kell vennie a regionális sajátosságokat;

43. ezért célszerűnek tartja, hogy a tagállamoknak továbbra is lehetőségük legyen a tejágazatban tevékenykedő termelői szervezetek és társulásaik tagállami jog szerinti, bizonyos uniós jogi feltételekkel összhangban történő elismerésére;

44. elismeri, hogy országokat átfogó termelői szervezetekre és azok társulásaira vonatkozóan uniós szinten egységes szabályozásra lehet szükség;

45. egyébként amellett foglal állást, hogy a termelői szervezetekkel és azok társulásaival folytatott, szerződésekről szóló tárgyalásokra vonatkozó új szabályozásokat az összehangolt rendszernek megfelelő módon dolgozzák ki;

46. szükségesnek tartja, hogy a termelői szervezetek társulásaival kapcsolatos szabályozásokat ne felhatalmazáson alapuló jogi aktusok révén határozzák meg, mivel a közös piaci rendtartás lényeges területeit érintik;

47. felszólítja az Európai Bizottságot, hogy a már létező tejtermelői szervezetek létét semmiképp se veszélyeztesse, és pontosan vizsgálja meg, milyen szabályozások és feltételek célravezetők a tejtermelői szervezetek elismeréséhez annak érdekében, hogy ezek az ágazati jellemzők és a regionális strukturális különbségek figyelembevétele mellett sikeres értékesítést folytathassanak;

48. úgy véli, hogy esetleg átmeneti szabályozásokra van szükség a már elismert tejtermelői szervezetekre vonatkozóan;

49. célszerűnek tartja, hogy a tejet feldolgozó vertikálisan integrált tejtermelői szervezetek esetében ne alkalmazzák a tej tejtermelői szervezetek általi gyűjtésére vonatkozó határokat;

50. követeli a gyűjtés legfelsőbb határaitól függő felülvizsgálat lehetőségét, annak biztosítása érdekében, hogy a tejpiaci verseny ne szenvedjen korlátozást vagy ne szűnjön meg;

51. ebben az értelemben kifejezetten üdvözli azt a lehetőséget, hogy a nemzeti felső határt megfelelő szintre szállíthassák le, hogy biztosítható legyen a regionális és nemzeti verseny a tejpiacon. A létező kis- és közepméretű tejjgazdaságok versenyhátrányoktól való védelme igen jelentős létük és ezáltal a sikeres regionális tejtermelés biztosítása szempontjából is;

52. üdvözli az Európai Bizottságnak azt a javaslatát, hogy a tej és tejtermékek ágazatában engedélyezzék az ágazati szervezeteket, hogy ez fontos impulzusokat adjon a kutatás és fejlesztés, a biotermelés támogatása és az értékesítés ösztönzése terén;

53. egészséges versenyre törekszik, amely valamennyi piaci szereplő számára megfelelő részt biztosít az értékteremtésben;

54. felszólítja az Európai Bizottságot, hogy rendszeresen vizsgálja felül a termelői és ágazati szervezetekre vonatkozó szabályozásokat, hogy a tej értékteremtési láncában részt vevők megbízható alapot kapjanak az egyesületekbe szerveződéshez és a hosszú távú piaci orientációhoz;

55. elismeri, hogy az Európai Bizottságnak jó minőségű, aktuális piaci információkra van szüksége, aggályainak ad azonban hangot az ilyen információk használatát és célszerűségét illetően, mivel ezek hatást gyakorolhatnak a spekulációkra is érzékeny, volatilis piacra;

Piaci intézkedések

56. megállapítja, hogy a jövőorientált uniós tejtermeléshez megbízható és reakcióképes biztonsági hálóra van szükség, amely gyors és hatékony választ tud adni a rendkívüli piaci és árváltozásokra;

57. ezért azt követeli, hogy az intervenciók időszakok esetében ne legyen határidő, hogy gyorsan és hatékonyan lehessen reagálni a válságokra;

58. követeli, hogy válsághelyzetek esetére ismét vezessék be az EU-ban a sajt magánkészletezését, hogy megfelelő biztonsági háló álljon rendelkezésre az egyre inkább a sajtra összpontosító termelés számára is;

59. hangsúlyozza a tejpiac stabilizálására irányuló intézkedések nagy jelentőségét, és felszólítja az Európai Bizottságot, hogy a kiviteli támogatások lehetőségét szigorúan meghatározott feltételekkel tartsa fenn válság esetére;

60. kétségeinek ad hangot az uniós tejtermelés kártalanítás ellenében történő egy-két százalékos korlátozásának hatékonyságát illetően;

61. aggályainak ad hangot a kártalanítás mellett történő önkéntes termeléskorlátozás kialakításával és végrehajthatóságával kapcsolatban, mivel egy ilyen intézkedés spekulációt ösztönöz, valamint jelentős visszaélésekre ad lehetőséget. Egy ilyen intézkedés eltántorítaná a termelőket is attól, hogy saját kezdeményezésből a piaci fejleményekhez igazítsák termékeiket.

II. MÓDOSÍTÁSOKRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

1. módosítás

(6) preambulumbekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	A Régiók Bizottsága módosítása
(6) Az egész ellátási láncban problémát jelent az ártranszmisszió, különösen ami a mezőgazdasági termelőknek fizetett árat illeti. Ennek ellenére 2009-ben a tejkínálat nem reagált az alacsonyabb keresletre. Sőt, néhány nagy tejtermelő tagállamban a termelők az alacsonyabb árakra válaszul az előző évinél többet termeltek. Az ellátási láncban a hozzáadott érték nagyobb mértékben a feldolgozó ágazatokban, főként a tejüzemeknél koncentrált.	(6) Az egész ellátási láncban problémát jelent az ártranszmisszió, különösen ami a mezőgazdasági termelőknek fizetett árat illeti. Ennek ellenére 2009-ben a tejkínálat nem egy része csak csekély mértékben reagált az alacsonyabb keresletre. Sőt, néhány nagy tejtermelő tagállamban a termelők az alacsonyabb árakra válaszul az előző évinél többet termeltek. Az ellátási láncban a hozzáadott érték nagyobb mértékben a feldolgozó ágazatokban, főként a tejüzemeknél koncentrált.

Indokolás

A tejtermelők az egyes tagállamokban különbözőféleképpen reagáltak a tejpiaci válságra. Az Európai Bizottság jelentése szerint 2009-ben 2008-hoz képest a tejszállítmányok 0,6 %-os csökkenése állapítható meg.

Az értékteremtésben való részvétel esetében a vásárlói oldal (kereskedelem) általában előnyben van a kínálati oldallal (termelők és feldolgozók) szemben.

2. módosítás

122. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	A Régiók Bizottsága módosítása
A 122. cikk első bekezdésének a) pontjában a harmadik (iii.) alpont után a szöveg a következő alponttal egészül ki: „iiia. tej és tejtermékek;”	A 122. cikk <u>új, ötödik első bekezdésének a) pontjában a harmadik (iii.) alpont után a szöveg a következő alponttal egészül ki:</u> <u>„iiia. tej és tejtermékek;”</u> <u>„A tagállamok az első bekezdés b) és c) pontjában meghatározottakkal azonos feltételek mellett elismerik a termelői szervezeteket a tej- és tejtermékágazatban.</u> <u>Az elismerés valamennyi egyéb feltételét a tagállamok határozzák meg.</u> <u>Az Európai Bizottság adott esetben végrehajtási rendelkezéseket bocsát ki az országokat átfogó termelői szervezetekre vonatkozóan, beleértve az illetékes hatóságok által a határokon átnyúló együttműködés esetében nyújtandó adminisztratív segítséget is.”</u>

Indokolás

Ha a tej és tejtermékek területét felveszük az 1234/2007/EK rendelet 122. cikke első bekezdésének a) pontjába, akkor a rendelet 124. cikkének (1) bekezdése szerint ez egy végleges, teljes szabályozáshoz vezetne, amely aláásná a jelenlegi működő, tagállami szintű szabályozási rendszereket. Ahhoz, hogy továbbra is lehetőség legyen a termelői szervezetek tagállami jog szerinti és az uniós joggal összhangban történő elismerésére, a tej és tejtermékek területét nem a terveknek megfelelően a rendelet 122. cikke első bekezdésének a) pontjában kell szabályozni, hanem például a rendelet 122. cikkébe beszúrando új, ötödik pontban. Ez tekintettel van a nemzeti különbségekre és figyelembe veszi a szubszidiaritás elvét is.

Határokon átnyúló termelői szervezetekre vonatkozóan esetleg bizonyos egységes uniós szintű szabályozás is szükséges. Az Európai Bizottság ezért felhatalmazást kap arra, hogy erre a területre vonatkozóan egységes végrehajtási rendelkezéseket bocsásson ki.

Az elismerés valamennyi további feltételének meghatározása viszont a tagállamok dolga. Ez szintén tekintettel van a nemzeti különbségekre és figyelembe veszi a szubszidiaritás elvét is. Az esetleges további elismerési feltételek szabályozásában így kizárólag a tagállamok illetékesek.

3. módosítás

126a. cikk (3) bekezdés

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	A Régiók Bizottsága módosítása
A II. rész II. címének II. fejezete a következő IIa. szakasszal egészül ki: „(...) 126a. cikk Szerződésre irányuló tárgyalások a tej- és tejtermékágazatban (...) 3. E cikk alkalmazásában a termelői szervezetekre történő bármely hivatkozást úgy kell tekinteni, mint amely a termelői szervezetek társulásaira is vonatkozik. Annak biztosításához, hogy ezek a társulások megfelelően nyomon követhetők legyenek, a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusok révén szabályokat fogadhat el e társulások elismerésének feltételeire vonatkozóan.”	A II. rész II. címének II. fejezete a következő IIa. szakasszal egészül ki: „(...) 126a. cikk Szerződésre irányuló tárgyalások a tej- és tejtermékágazatban (...) 3. E cikk alkalmazásában a termelői szervezetekre történő bármely hivatkozást úgy kell tekinteni, mint amely a termelői szervezetek társulásaira is vonatkozik. Annak biztosításához, hogy <u>ezek a társulások a termelői szervezetek és azok társulásai az (1) és (2) bekezdésben szabályozott szerződési tárgyalásokat tekintve</u> megfelelően nyomon követhetők legyenek, a Bizottság felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat <u>révén szabályokat fogadhat el e társulások elismerésének feltételeire vonatkozóan.</u> ”

Indokolás

A tervezet 126a. cikke a tej- és tejtermékágazatban a szerződésekről folytatott tárgyalásokra vonatkozóan állapít meg szabályozásokat. Az Európai Bizottság felhatalmazása arra, hogy felhatalmazáson alapuló jogi aktusok révén „szabályokat fogadhat el e társulások elismerésének feltételeire vonatkozóan” is, nem felel meg a tervezet 126a. cikke szellemének, ezért törlendő.

Ésszerűek viszont a megfelelő nyomon követésre vonatkozó szabályozások mind a termelői szervezetek, mind az ilyen szervezetek társulásai esetében az (1) és (2) bekezdésben szabályozott szerződési tárgyalásokat tekintve.

Az Európai Bizottságot ezért a 126a. cikk (3) bekezdésének második mondatában fel kell hatalmazni arra, hogy jogi aktusokat bocsásson ki e területen a termelői szervezetekre és azok társulásaira vonatkozóan.

4. módosítás

Új 126b. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	A Régiók Bizottsága módosítása
	A 126a. cikk után a következő, 126b. cikk illesztendő be: <u>„Termelői szervezetek társulásai</u> <u>A tej- és tejtermékágazatban a termelői szervezetek társulásai elismert termelői szervezetek kezdeményezésére jönnek létre, és azok a termelői szervezetek bármely e rendeletben említett tevékenységét végezhetik. Az ilyen társulások az adott tagállam kérésére elismerhetők, amennyiben a tagállam megítélése szerint képesek e tevékenységek hatékony elvégzésére.</u> <u>Az Európai Bizottság adott esetben végrehajtási rendelkezéseket bocsát ki a termelői szervezetek országokat átfogó társulásaira vonatkozóan, beleértve az illetékes hatóságok által a határokon átnyúló együttműködés esetében nyújtandó adminisztratív segítséget is.</u> <u>Az elismerés valamennyi egyéb feltételét a tagállamok határozzák meg.”</u>

Indokolás

A termelői szervezetek egyesületeinek elismeréséről szóló szabályozások lényeges szempontot jelentenek, és nem felhatalmazáson alapuló jogi aktusokban – amint a tervezet 126a. cikke (3) bekezdésének második mondata írja –, hanem magában a rendeletben kell meghatározni őket.

Termelői szervezetek határokon átnyúló társulásaira vonatkozóan esetleg bizonyos egységes uniós szintű szabályozás is szükséges. Az Európai Bizottság ezért felhatalmazást kap arra, hogy erre a területre egységes végrehajtási rendelkezéseket bocsásson ki.

Az elismerés valamennyi további feltételének meghatározása viszont a tagállamok dolga. Ez tekintettel van a nemzeti különbségekre és figyelembe veszi a szubszidiaritás elvét is. Az esetleges további elismerési feltételek szabályozásában így kizárólag a tagállamok illetékesek.

5. módosítás

204. cikk

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	A Régiók Bizottsága módosítása
A 204. cikk a következő bekezdéssel egészül ki: „6. A tej- és tejtermékágazat vonatkozásában a 122. cikk első bekezdésének iiia. alpontja, a 123. cikk (4) bekezdése, valamint a 126a., 177a., 185e. és 185f. cikk 2020. június 30-ig alkalmazandó.”	A 204. cikk a következő bekezdéssel egészül ki: „6. A tej- és tejtermékágazat vonatkozásában a 122. cikk első ötödik bekezdésének iiia. alpontja, a 123. cikk (4) bekezdése, valamint a 126a., <u>126b.</u> , 177a., 185e. és 185f. cikk 2020. június 30-ig alkalmazandó.”

Indokolás

Lásd a 2. és 4. módosítási javaslatot.

6. módosítás

185f. cikk (2) bekezdés c) pont

Az Európai Bizottság által javasolt szöveg	Az RB módosítása
iii. a szerződés időtartamát, amely lehet meghatározatlan, felmondási záradékkal.	iii. a szerződés időtartamát, amely lehet <u>határozott vagy</u> meghatározatlan, felmondási <u>és újratárgyalási</u> záradékkal.

Indokolás

A szerződések alapvető elemeinek maximális rugalmasságot kell lehetővé tenniük, amely a termelőknek és a feldolgozóüzemeknek ugyanúgy javára válik.

Kelt Brüsszelben, 2011. május 12-én.

a Régiók Bizottsága
elnöke

Mercedes BRESSO

2011-es előfizetési díjak (áfa nélkül, rendes szállítási költségeket beleértve)

Az EU Hivatalos Lapja, L + C sorozat, kizárólag nyomtatott kiadvány	az EU 22 hivatalos nyelvén	1 100 EUR/év
Az EU Hivatalos Lapja, L + C sorozat, nyomtatott kiadvány + éves DVD	az EU 22 hivatalos nyelvén	1 200 EUR/év
Az EU Hivatalos Lapja, L sorozat, kizárólag nyomtatott kiadvány	az EU 22 hivatalos nyelvén	770 EUR/év
Az EU Hivatalos Lapja, L + C sorozat, havi DVD (összevont)	az EU 22 hivatalos nyelvén	400 EUR/év
A Hivatalos Lap Kiegészítő Kiadványa (S sorozat), közbeszerzés és ajánlati felhívások, DVD, heti egy kiadvány	többszövegű: az EU 23 hivatalos nyelvén	300 EUR/év
Az EU Hivatalos Lapja, C sorozat – versenyvizsga-kiírások	a vizsgakiírás szerinti nyelv(ek)en	50 EUR/év

Az *Európai Unió Hivatalos Lapjának*, amely az Európai Unió hivatalos nyelvein jelenik meg, 22 nyelvi változatára lehet előfizetni. Az L (jogszabályok) és a C (tájékoztatások és közlemények) sorozatot foglalja magában.

Valamennyi nyelvi változatra külön kell előfizetni.

A 920/2005/EK tanácsi rendelet értelmében, amelyet a Hivatalos Lap 2005. június 18-i L 156. száma tett közzé, és amely előírja, hogy az Európai Unió intézményei nem kötelesek minden jogi aktust ír nyelven is megszövegezni, illetve ezen a nyelven kihirdetni, az ír nyelven kiadott Hivatalos Lapok értékesítése külön történik.

A Hivatalos Lap Kiegészítő Kiadványára (S sorozat – közbeszerzés és ajánlati felhívások) történő előfizetés mind a 23 hivatalos nyelvi változatot magában foglalja egyetlen többszövegű DVD-n.

Kérésére az *Európai Unió Hivatalos Lapjára* történő előfizetéssel a Hivatalos Lap különféle mellékleteit is megkaphatja. Az előfizetők a mellékletek megjelenéséről az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* közölt „Az olvasóhoz” című közleménynek köszönhetően értesülnek.

Értékesítés és előfizetés

A különböző, térítés ellenében kapható kiadványokra – például az *Európai Unió Hivatalos Lapjára* – való előfizetés a Kiadóhivatal forgalmazó partnereitől szerezhető be. A forgalmazó partnerek listája a következő címen található:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_hu.htm

Az EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) közvetlen és ingyenes hozzáférést biztosít az Európai Unió jogához. Erről a honlapról elérhető az *Európai Unió Hivatalos Lapja*, valamint tartalmazza a szerződéseket, a jogszabályokat, a jogeseteket és az előkészítő dokumentumokat is.

További információt az Európai Unióról a <http://europa.eu> internetcímen találhat.

